

RAPPORTERING FRA SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP 2014

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2014

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

08 / 2015

Postadresse

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse

Stensberggaten 27
0170 Oslo

Sentralbord: 466 15 000

ISBN (trykt utgave) 978-82-8286-249-3

ISBN (digital utgave) 978-82-8286-250-9

Bestilling/nedlastning: <http://bestill.bufdir.no/>

Design: kl1 design

Foto: Oktan reklamebyrå

Trykk: Skipnes Kommunikasjon AS

RAPPORTERING FRA SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP 2014

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FORORD

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir) utgir årlig en statistikk for landets 22 sentre mot incest og seksuelle overgrep. Sentrene er et lavterskeltilbud til utsatte for incest og seksuelle overgrep og deres pårørende. Sentrene finansieres gjennom en tilskuddsordning som forvaltes av Bufdir. Sentio Research Norge er ansvarlig for innsamling av datamateriale og den kommenterte statistikken, og skal oppgis som kilde ved bruk av materialet.

Seksuelle overgrep er et alvorlig samfunnsproblem, og direktoratet merker seg at problematikken har fått stor oppmerksomhet i nasjonale media det siste året. Gjennom tilskuddsordningen vi forvalter ønsker vi å bidra til at alle som har behov for oppfølging på et senter får mulighet til dette. Det har de siste årene vært en jevn pågang til sentrene, som i 2014 hadde mer enn 3000 besøk og mottok over 22 000 telefonhenvendelser.

I 2014 ble sentrenes brukere for første gang spurt om hvilken type overgrep eller krenkelse de hadde vært utsatt for. En god del brukere ønsket ikke å svare på spørsmålet, noe det ikke er vanskelig å forstå. Informasjonen om overgrepene som likevel kommer frem i statistikken viser at det er alvorlige overgrep vi snakker om. Særlig kvinner oppgir å ha vært utsatt for det loven definerer som særlig alvorlige og krenkende seksuelle overgrep. Denne kunnskapen tar sentrene og direktoratet med seg i sitt videre forebyggende arbeid.

NKVTS utga i januar i år rapporten Vold og voldtekt i oppveksten, en nasjonal intervjuundersøkelse av 16- og 17-åringer. Undersøkelsen viser at det er mange som opplever vold og seksuelle overgrep i oppveksten. Mange unge voldsutsatte føler skam og skyld for det de har blitt utsatt for. At mange utsatte er unge når overgrepene starter, viser at det er viktig med godt, forebyggende arbeid, særlig når vi vet at seksuelle krenkelser i ung alder også øker sjansene for å oppleve vold og overgrep som voksen. Statistikken fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep for 2014 viser at de fleste som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep opplevde at overgrepene startet i ung alder, varte over en lengre periode, og ble begått av en person de hadde en nær relasjon til. Hele 71 prosent ble utsatt for overgrep da de var tolv år eller yngre, og 45 prosent var yngre enn syv år. Det er viktig at overgrep blir avslørt tidlig, og sentrene jobber i stadig større grad med å drive opplysningsvirksomhet både direkte overfor barn og unge, og for yrkesgrupper som arbeider med dem. Slik kan barn og unge selv bedre kjenne sine rettigheter og grenser, og vi kan senke terskelen for at voksne som kommer i kontakt med barn som er utsatt for overgrep, skal tørre å stille de vanskelige spørsmålene og tørre å ta tak i situasjonen.

I Regjeringens tiltaksplan En god barndom varer livet ut, tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017) har Bufdir ansvar for en gjennomgang av tilbudet til barn ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep og ved krisesentrene. Denne gjennomgangen vil legge grunnlag for det videre tilbudet til barn i sentrene og direktoratet vil følge opp dette arbeidet i tiden fremover.

Direktoratet takker sentrene mot incest og seksuelle overgrep for rapporteringen de har gjort, og vil også takke alle brukere og pårørende av sentrene som har gjort denne statistikken mulig gjennom å dele sine historier. Vi håper statistikken vil være til nytte for alle aktører som jobber med å bekjempe incest og seksuelle overgrep.

Mari Trommald

Direktør, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

INNHold

Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2014

FORORD	3
SAMMENDRAG.....	7
<i>Nøkkeltall og hovedtrender</i>	<i>7</i>
<i>Henvendelser</i>	<i>8</i>
<i>Brukerbesøk</i>	<i>8</i>
<i>Barn og unge som opplever overgrep</i>	<i>8</i>
<i>Brukere som har vært utsatt for seksuelle overgrep.....</i>	<i>10</i>
<i>Brukere som er pårørende til utsatte</i>	<i>13</i>
1 INNLEDNING	15
1.1 FORMÅL	15
1.2 BEGREPSAVKLARINGER.....	15
1.3 DATAINNSAMLING	16
1.4 SAMMENLIGNING OVER TID.....	17
2 BRUKERE AV SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP	19
2.1 BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP	20
2.1.1 Alder, kjønn og bakgrunn.....	20
2.1.2 Tilknytning til arbeidslivet	24
2.1.3 Funksjonsnedsettelse.....	26
2.1.4 Nye brukere blant de som er utsatt for seksuelle overgrep	26
2.1.5 Informasjonskilder	28
2.1.6 Hvordan tar utsatte for seksuelle overgrep kontakt med sentret?.....	30
2.1.7 Spørsmål knyttet til overgrepet.....	31
2.1.8 Hjelp og bistand til utsatte for overgrep.....	41
2.1.9 Deltagelse i aktiviteter ved senteret.....	44
2.2 BRUKERE SOM ER PÅRØRENDE AV UTSATTE	46
2.2.1 Pårørendes relasjon til den utsatte.....	46
2.2.2 Alder, kjønn og bakgrunn.....	47
2.2.3 Tilknytning til arbeidslivet.....	49
2.2.4 Funksjonsnedsettelse.....	50
2.2.5 Nye brukere blant pårørende	50
2.2.6 Informasjonskilder og kontaktmåte.....	51
2.2.7 Hjelp og bistand til pårørende.....	53
2.2.8 Pårørendes deltagelse i aktiviteter ved sentrene.....	55

3 HENVENDELSER OG BESØK.....	57
3.1 HENVENDELSER FRA OVERGREPSUTSATTE OG PÅRØRENDE.....	57
3.2 BRUKERBESØK PÅ SENTRENE.....	63
3.3 HENVENDELSER FRA SAMARBEIDSPARTNERE	66
4 INNHOLDET I TILBUDET	69
4.1 INNHOLD I TILBUDET TIL UTSATTE OG PÅRØRENDE.....	69
4.1.1 Lokaler	70
4.2 TILGJENGELIGHET OG TILRETTELEGGING.....	71
4.2.1 Åpningstider telefon og besøk	71
4.2.2 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne.....	72
4.2.3 Tilrettelagt tilbud til menn.....	72
4.2.4 Tilrettelagt tilbud til utsatte med innvandrerbakgrunn	73
4.2.5 Reiseavstand og tilbud til personer fra ikke-finansierende kommuner.....	73
4.3 KOMPETANSE OG VEILEDNING	74
4.3.1 Antall ansatte og årsverk	74
4.3.2 Ansattes utdanningsnivå og kompetanse	74
4.4 SENTRENES TILBUD TIL BARN OG UNGE.....	76
5 SENTRENES ORGANISERING	79
5.1 SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER.....	79
5.2 INFORMASJONSARBEID	79
5.3 BRUKERMEDVIRKNING OG ETISKE RETNINGSLINJER.....	82
5.4 ORGANISERING OG FINANSIERING	82
5.5 MEDLEMSKAP I ORGANISASJONER	83
REFERANSER	85
VEDLEGG	87

SAMMENDRAG

Nøkkeltall og hovedtrender

- Det ble registrert besøk av 2567 unike personer ved sentrene i 2014. Det skal fylles ut et brukerskjema per person som benyttet senteret. Til sammen ble det fylt ut 2090 brukerskjema, altså noen færre enn antall besøkende.
- Om lag åtte av ti brukere hadde selv vært utsatt for seksuelle overgrep, mens to av ti oppsøkte senteret som pårørende.¹
- Det var flest kvinner blant brukerne av sentrene. Kvinneandelen var 83 prosent blant de som var utsatt for seksuelle overgrep og 68 prosent blant pårørende.
- Halvparten av de pårørende brukerne var biologisk mor til noen som var utsatt for overgrep.
- De fleste som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep svarte at overgrepene startet i ung alder, varte over en lengre periode, og ble begått av en person de hadde en nær relasjon til. 71 prosent var 12 år eller yngre ved første overgrep. Kun 12 prosent hadde vært utsatt for overgrep fra en ukjent person.
- Tre av fire hadde vært utsatt for seksuelt krenkende omgang, betraktelig flere kvinner (77 prosent) enn menn (59 prosent). Blant mennene var det mest vanlig å ha vært utsatt for seksuelt krenkende handling (77 mot 65 prosent).
- Omtrent alle kvinnene og 77 prosent av mennene hadde vært utsatt for en mannlig overgriper. En høyere andel menn enn kvinner hadde vært utsatt for en kvinnelig overgriper, henholdsvis 30 mot seks prosent.
- En stor andel var nye brukere i 2014, henholdsvis 53 prosent av de som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep og 75 prosent av de pårørende.
- Totalt antall brukere (basert på utfylte brukerskjema) var omtrent likt som i 2013, men en noe større andel i 2014 enn i 2013 godtok ikke registrering (5 prosentpoeng flere).

Innledning

Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er et lavterskeltilbud til utsatte for incest og seksuelle overgrep og deres pårørende. Det finnes 22 sentre i Norge, minimum ett i hvert fylke. Tilbudet er 80 prosent finansiert gjennom en statlig tilskuddsordning som forvaltes av Bufdir og 20 prosent finansieres i hovedsak kommunalt, eller regionalt, og sentrenes virksomhet vurderes opp mot de kravene ordningens regelverk stiller til kvalitet og innhold i tilbudet.

Jevnt over er det stabile tall og trender i statistikken og det er ikke markante endringer i tallene fra fjorårets statistikk. Dette viser at sentrene har en jevn pågang av brukere som både er utsatt og pårørende til utsatte.

¹ På 354 skjema godtok brukeren ikke at noen opplysninger ble registrert, og vi vet derfor ikke om disse brukerne er pårørende eller utsatte.

Henvelndelser

Totalt 2823 kvinner og 675 menn henvendte seg til sentrene i 2014 enten på telefon, SMS, e-post eller brev.² Det ble registrert totalt 35 295 henvendelser³ fra brukergruppen i 2014, de fleste av dem på telefon (22 680). 90 prosent av henvendelsene kom fra brukere som selv hadde vært utsatt for seksuelle overgrep.⁴ Dette viser at mange henvender seg til sentrene flere ganger.

Brukerbesøk

1984 kvinner og 548 menn besøkte sentrene i 2014.⁵ Totalt ble det registrert 21 387 brukerbesøk på sentrene. De vanligste formålene med besøkene var enesamtale (56 prosent), innomstikk, åpent hus eller brukertreff (29 prosent), samt gruppetilbud (14 prosent).

Barn og unge som opplever overgrep

I 2015 ga Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) ut rapporten *Vold og voldtekt i oppveksten - en nasjonal intervjuundersøkelse av 16- og 17-åringer*⁶. Blant deltagerne i denne studien rapporterte 13,3 prosent av jentene og 3,7 prosent av guttene at de hadde opplevd noen form for seksuelt overgrep i løpet av livet. Seksuell kontakt før fylte 13 år med noen som var minst 5 år eldre ble rapportert fra 1,9 prosent av jentene og 0,8 prosent av guttene. Totalt 3,4 prosent av ungdommene som deltok hadde opplevd overgrep som defineres som voldtekt etter norsk lov, det vil si seksuell omgang ved hjelp av fysisk makt eller trussel om å skade, seksuell omgang i bevisstløs tilstand eller seksuell omgang før fylte 13 år. Alle former for seksuelle overgrep forekom oftere blant jenter enn gutter, og de aller fleste utøverne var menn, oftest en mannlig bekjent eller venn.

I *Vold og voldtekt i oppveksten* fremkommer det at særlig seksuelle overgrep er forbundet med skam og skyld hos mange utsatte, og at det henger sammen med psykiske helseproblemer hos ungdom. Dette kan anses som et folkehelseproblem. Seksuelle overgrep holdes fremdeles i stor grad skjult, noe som betyr at få oppsøker helsetjenester. Dette innebærer at få oppsøker helsetjenester, få anmelder forholdene og en del forteller aldri til noen andre hva de har vært utsatt for. Dette viser at sentrene mot vold og seksuelle overgrep er viktige både i det forebyggende arbeidet og for de som har vært utsatt og trenger hjelp til selvhjelp for å komme seg videre.

Godt forebyggende arbeid rettet mot barn og unge, også de aller yngste, er viktig. Å avdekke seksuelle overgrep tidlig og tilby god hjelp er en viktig del av det sekundærforebyggende arbeidet. For en stor del av sentrenes brukere startet overgrepene i tidlig alder, og varte i lang tid.

² Dette er kun et minimumsanslag: Ved 3361 henvendelser var ikke spørsmålet om kjønn besvart og ved 3565 var det ikke svart på spørsmålet om henvendelsen var første eller gjentakende.

³ Dette inkluderer alle typer henvendelser: telefon, SMS, e-post, brev og sosiale medier.

⁴ På 3455 av henvendelsene var dette ikke besvart og disse er ikke med i prosentuteringen.

⁵ Dette er kun et minimumsanslag: Ved 827 besøk var det ikke svart om dette var første eller gjentakende og ved 375 besøk var spørsmålet om kjønn ubesvart.

⁶ Myhre, M (m.fl.) Vold og voldtekt i oppveksten - en nasjonal intervjuundersøkelse av 16- og 17-åringer. NKVTS 1/2015

Regelverket for tilskuddsordningen åpner for at sentrene kan ha et tilbud til overgrepsutsatte under 18 år, for eksempel barn og unge utsatt for incest eller seksuelle overgrep fra voksne, fra andre barn og unge og søskenincest.

Sentrene som mottar tilskudd er omfattet av bestemmelsene i barnevernloven § 6-4 som omhandler opplysningsplikt. Dette innebærer at sentrene på eget initiativ og uten hinder av taushetsplikt skal gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, eller når det er grunn til å tro at det er fare for utnyttelse av et barn til menneskehandel. Brukerne skal underrettes om opplysningsplikten. Gjennomsnittsalderen til brukere som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep var 33 år. 14 prosent var yngre enn 18 år, 45 prosent var yngre enn 30 år, 41 prosent var mellom 30 og 49 år, og 14 prosent var 50 år eller eldre. Direkte avvergeplikt mot seksuelle overgrep mot barn kan derfor ha vært aktuelt i bare et fåtall av sakene sentrene har vært i kontakt med. Fem sentre hadde til sammen brukt avvergeplikten syv ganger i løpet av 2014. Ti sentre hadde til sammen meldt bekymring til barnevernet 61 ganger, en økning sammenlignet med tidligere år. Det er hovedsakelig to sentre som står for denne økningen ved at de har meldt henholdsvis 16 og 27 ganger. Det faglige samarbeidet mellom barnevernet og sentrene rundt samtaler med og beskyttelse av barn og ungdom er viktig, og det bør være en stadig styrking av dette samarbeidet.

Ti av sentrene hadde egne ansatte som primært jobbet med barn og unge. Alle ti sentrene hadde krav om relevant utdanning til disse stillingene, tre flere enn i 2013. Totalt hadde sentrene 12,5 årsverk som primært jobbet med barn og unge, mot ti årsverk i 2013. Halvparten av sentrene hadde skriftlige rutiner for oppfølging av brukere under 18 år. Dette er ett senter mer enn i 2013.

21 av sentrene hadde tilbud til barn og unge i 2014. De fleste (20) hadde tilbud om samtaler med barnet med mor/far eller representant for hjelpeapparatet til stede, mens 17 senter tilbød enesamtaler med barna. 14 senter hadde andre tilbud til barn, som nettverkssamtaler, samarbeid med hjelpeapparat, undervisning, samt deltagelse i ulike aktiviteter. Direktoratet anser det som positivt at stadig flere senter har ansatte dedikert til å jobbe med barn og unge. Det er viktig at barn og ungdom føler at de blir møtt av noen som kan snakke med dem på deres premisser.

I Regjeringens tiltaksplan En god barndom varer livet ut, tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017) har Bufdir ansvar for en gjennomgang av tilbudet til barn ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep og ved kriesentrene. Denne gjennomgangen vil legge grunnlag for det videre tilbudet til barn i sentrene og direktoratet vil følge opp dette arbeidet i tiden fremover.

Brukere som har vært utsatt for seksuelle overgrep

Flest kvinnelige brukere

De fleste av brukerne som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep var kvinner (83 %). Gjennomsnittsalderen var 33 år. De mannlige brukerne av senteret var eldre enn de kvinnelige, og var oftere yrkesaktive. Det var også en høyere andel nye brukere blant mennene, mens kvinnene i større grad hadde benyttet senteret over flere år. Litt over halvparten (53 prosent) var nye brukere av senteret i 2014.

Brukergruppen som har vært utsatt for seksuelle overgrep var som tidligere år hovedsakelig av norsk opprinnelse (93 prosent). Syv prosent hadde innvandrerbakgrunn, en andel som har vært forholdsvis stabil over tid. I 2014 ble det for første gang spurt om det var behov for tolk under samtalen med brukere med innvandrerbakgrunn. 95 prosent svarte at det ikke var behov for tolk, mens det for tre prosent av brukerne ble benyttet tolk.

I 2014 var første gang brukerne av sentrene ble spurt om tilknytning til arbeidslivet, og vi har for første gang kunnet sammenligne yrkesdeltagelsen til brukerne av sentrene med befolkningen generelt. 39 prosent av de utsatte var yrkesaktive, enten i heltid eller i deltidsarbeid. Videre mottok 33 prosent stønad, trygd eller pensjon, mens 30 prosent var under utdanning. I alderen 24-59 år var litt over halvparten yrkesaktive. I Norge var 68,5 prosent av personer i alderen 15-74 år sysselsatte ved 4. kvartal i 2014⁷. Brukerne av sentre mot incest og seksuelle overgrep er altså i mindre grad yrkesaktive enn befolkningen for øvrig. Det å utsettes for seksuelle overgrep får konsekvenser for både den psykiske og fysiske helsen til de utsatte. Undersøkelser viser tydelig at vold har store samfunnsøkonomiske konsekvenser og manglende deltagelse i arbeidslivet er en av dem.

I 2014 ble eventuell funksjonsnedsettelse til brukerne av sentrene for første gang registrert. Sentrene har liten erfaring med brukere med nedsatt funksjonsevne, selv om de fleste har lokaler som er tilrettelagt for bevegelsehemmede. Elleve prosent av brukerne som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep hadde en funksjonsnedsettelse. Av disse hadde 26 prosent nedsatt bevegelsesevne, 19 prosent hadde nedsatt synsevne og 12 prosent hadde nedsatt hørsel. Over halvparten (53 prosent) hadde en annen funksjonsnedsettelse. I de åpne svarene var det angst, depresjon, samt psykiske eller kognitive problemer som oftest ble nevnt. Det er brukernes egne opplevelse av funksjonsnedsettelse som skal registreres. I følge arbeidskraftundersøkelsen fra 2014⁸ har 15,4 prosent av Norges befolkning i alderen 15-66 år en funksjonshemning. Det er altså en noe lavere andel som har en funksjonsnedsettelse blant brukerne av sentrene enn det er i Norge generelt.

⁷ <https://www.ssb.no/aku>

⁸ Arbeidskraftundersøkelsen, 2.kvartal 2014, SSB

Informasjon og kontakt

De fleste (63 prosent) benyttet telefon første gang de tok kontakt, mens 26 prosent besøkte senteret, omtrent tilsvarende som tidligere år. Dette viser viktigheten av at senterne er tilgjengelige på telefon, eller har telefonsvarere som henviser til Landsdekkende telefon for incest- og seksuelt misbrukte (tlf. 800 57 000), som er døgnåpen. Elleve sentre hadde telefonåpent mellom 35 og 55 timer. Seks sentre hadde telefonåpent mellom 24 og 35 timer.

De fleste henvendelsene kom fra brukere som tidligere hadde vært i kontakt med sentret. Totalt 1857 kvinner og 519 menn henvendte seg til sentrene for aller første gang i 2014.

Fleksible åpningstider, god tilgjengelighet på telefon, samt gode nettsider er viktig for å nå ut med informasjon om sentrenes tilbud til alle målgrupper. Brukerne som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep fikk som regel informasjon om senteret via internett/hjemmesiden (28 prosent), privatperson (23 prosent) eller hjelpeinstans (22 prosent). Sammenlignet med 2013 har det vært en økning i andelen som fikk vite om senteret via internett/hjemmesiden, og en nedgang i andelen som fikk vite om senteret via hjelpeinstans⁹.

Resultatene fra 2014 viser store kjønnsforskjeller når det gjelder hvordan de utsatte fikk kjennskap til sentret. Flere kvinner enn menn fikk vite om sentret via hjelpeinstans eller privatperson som kjenner til virksomheten. Menn benyttet langt oftere enn kvinner internett til å finne informasjon om sentrene. 43 prosent av mennene fant informasjon på internett, mot 25 prosent av kvinnene.

Kvinnene var også mer tilbøyelig enn mennene til å besøke senteret første gang de tok kontakt, mens mennene som regel foretrakk telefon eller e-post/brev/SMS. Dette mønsteret har vedvart over flere år.

Grove overgrep fra kjent gjerningsperson i ung alder

I 2014 ble det for første gang stilt spørsmål om hvilke typer seksuelle krenkelse eller overgrep brukerne hadde vært utsatt for. Spørsmålet inneholdt også svarkategorien «bruker ønsker ikke å svare på spørsmålet». Totalt 1148 av brukerne som hadde godtatt registrering oppga type overgrep eller seksuell krenkelse, mens 199 ikke besvarte dette. En noe større andel i 2014 enn i 2013 godtok altså ikke registrering (5 prosentpoeng flere). Dette kan være fordi spørsmålene om typer seksuelle krenkelse eller overgrep oppfattes av enkelte som kontroversielle, da de er svært personlige. Spørsmålene er ikke med i skjemaet for 2015, og statistikken for 2014 blir derfor et øyeblikksbilde på hvilke typer overgrep de utsatte har opplevd.

⁹ 22 prosent svarte at de fikk vite om senteret via internett i 2013, mens 28 prosent svarte at de fikk vite om senteret via internett/hjemmesiden i 2014. Spesifikasjonen «hjemmesiden» ble altså for første gang lagt til i 2014. Når det gjelder hjelpeinstans var andelen 29 prosent i 2013 mot 22 prosent i 2014.

74 prosent av brukerne hadde vært utsatt for seksuelt krenkende omgang¹⁰. Videre hadde 67 prosent vært utsatt for seksuelt krenkende handling¹¹ og 26 prosent hadde vært utsatt for seksuelt krenkende atferd¹². Kvinnene hadde oftere enn mennene vært utsatt for seksuelt krenkende omgang, mens mennene i større grad hadde vært utsatt for seksuelt krenkende handling.

Nesten halvparten (45 prosent) var yngre enn syv år da første overgrep fant sted, og totalt syv av ti var 12 år eller yngre. Nesten fire av ti ble misbrukt over en periode på fem år eller lengre. Over tid har det vært en økning i andelen som var utsatt for første overgrep før fylte syv år, fra 39 prosent i 2011 til 45 prosent i 2014.

En av tre hadde vært utsatt for to eller flere overgrepere. Det var mer vanlig blant de kvinnelige enn mannlige brukerne å ha vært utsatt for flere overgrepere.

De fleste hadde vært utsatt for overgrep fra en biologisk forelder (26 prosent) eller en ikke-biologisk forelder (9 prosent), venn/bekjent (22 prosent), søsken (14 prosent) og/eller annen slektning/familie (14 prosent). Over tid har det kun vært mindre endringer i disse andelene. Som tidligere år hadde både kvinnene og mennene først og fremst vært utsatt for en mannlig overgriper, henholdsvis 97 og 77 prosent. Samtidig oppga en betraktelig høyere andel menn enn kvinner en kvinnelig overgriper, henholdsvis 30 mot seks prosent¹³.

27 prosent svarte at saken(e) var anmeldt, en andel som har vært relativt stabil over tid. En høyere andel kvinner (29 prosent) enn menn (20 prosent) oppga at saken(e) var anmeldt.

Tilbudene på sentrene

Formålet med regelverket for tilskuddsordningen til sentrene er å gi personer utsatt for seksuelle overgrep og pårørende et tilbud om hjelp og støtte av god kvalitet og med god tilgjengelighet. I følge rundskrivet skal sentrene være et lavterskeltilbud, uten krav til henvisning. Sentrene skal være et supplement til det offentlige hjelpeapparatet og gi råd, veiledning og bistand til brukerne. Sentrene skal tilby rådgivning over telefon, individuelle samtaler, deltakelse i selvhjelpsgrupper, temamøter og andre gruppetilbud basert på prinsippet om hjelp til selvhjelp. Sosiale aktiviteter kan utgjøre en del av tilbudet.

¹⁰ Definisjon brukt i registreringsskjema: Seksuelt krenkende omgang (inntrengning med fingre, gjenstand eller kjønnsorgan i munn, vagina eller endetarm, tvunget til samleie ved vold/trusler eller når bevisstløs/vergels eller følt seg presset til samleie uten vold/trusler)

¹¹ Definisjon brukt i registreringsskjema: Seksuelt krenkende handling (befølt på kjønnsorganer/bryst, tvunget til å onanere andre, samleielignende bevegelser mot egen kropp)

¹² Definisjon brukt i registreringsskjema: Seksuelt krenkende atferd (eks blotting/kikking, pornografi, seksualisert atferd uten fysisk kontakt)

¹³ Summene overstiger 100 fordi det er mulig å sette flere kryss dersom man har vært utsatt for flere overgrepere av ulikt kjønn.

Enesamtalen er det klart mest benyttede tilbudet, både blant de som var nye brukere i 2014 (92 prosent) og langtidsbrukerne¹⁴ (97 prosent) av senteret. De øvrige tilbudene ved senteret ble mest benyttet av langtidsbrukerne. Av disse hadde 42 prosent vært på innomstikk, åpent hus eller brukertreff. 37 prosent hadde deltatt på gruppetilbud, 35 prosent hadde vært på sosiale aktiviteter og 33 prosent hadde deltatt på temamøter. En høyere andel kvinner enn menn har vært på temamøter, innomstikk, åpent hus eller deltok på brukeraktiviteter og andre sosiale aktiviteter.

Kontakt med hjelpeapparatet

Rapporten viser at sentrene i stor grad brukes som et supplement til det ordinære hjelpeapparatet. Sentrene skal samarbeide med offentlige tjenester i øvrig hjelpeapparat, som for eksempel overgrepsmottak og psykisk helsevern. Sentrene skal også ta initiativ til samarbeid med de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS). 81 prosent av brukerne hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet eller andre instanser i forbindelse med overgrepet, noe som er fem prosentpoeng høyere enn i 2013. En høyere andel kvinner (84 prosent) enn menn (65 prosent) hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet eller andre instanser, mens en høyere andel menn enn kvinner hadde fått hjelp fra senteret til å ta kontakt med andre tjenester. De vanligste instansene å ha vært i kontakt med var fastlege/legevakt, psykisk helsevern, politi og advokat/jurist. En av fem opplevde at de ikke fikk det tilbudet de ønsket fra en eller flere av instansene de hadde vært i kontakt med.

Undervisning- og informasjonsarbeid

Alle sentrene drev i 2014 med en eller annen form for informasjonsarbeid eller undervisning. Regelverket for tilskuddsordningen gir rom for at sentrene kan drive med informasjon, undervisning og annen utadrettet virksomhet, derom dette ikke går ut over senterets tilbud til målgruppen og utgjør en mindre del av aktiviteten. Formidlingsarbeidet pågår både på eget senter og ved andre instanser, og spesielt undervisningsoppdrag på skoler er vanlig for mange sentre. Vi ser at 19 prosent av de pårørende fikk informasjon fra skolen, en betydelig høyere andel enn utsatte (8 prosent).¹⁵ Informasjonsvirksomhet kan styrke sjansene for at både de som har opplevd overgrep, de som fremdeles opplever det og de som møter noen som er utsatt for overgrep oppsøker hjelp eller er i stand til å støtte de utsatte.

Brukere som er pårørende til utsatte

Brukere av sentrene som er pårørende til utsatte for vold og seksuelle overgrep er en viktig brukergruppe. En pårørende kan ofte være først instans for den utsatte når man ønsker å snakke om det som har skjedd, og en pårørende følger i noen tilfeller en utsatt til et senter. Det kan også være en belastning for den pårørende å høre om

¹⁴ Med dette menes brukere som hadde sitt første besøk på senteret før 2014.

¹⁵ Det er store forskjeller mellom sentrene, hvorav særlig Incestsenteret i Vestfold har mange brukere som fikk vite om senteret via skolen, henholdsvis 44 prosent av de pårørende og 22 prosent av de utsatte. Incestsenteret i Vestfold prioriterer arbeidet med informasjon i skolene høyt

seksuelle overgrep, spesielt når den utsatte står en nær, og også de pårørende har behov for hjelp til selvhjelp i disse situasjonene.

Som tidligere år var omtrent halvparten av de pårørende biologisk mor til en person som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep. 20 prosent var ektefelle, partner eller kjæreste, mens elleve prosent var far. Hovedvekten var kvinner (68 prosent) og gjennomsnittsalderen var 41 år. 72 prosent var utarbeidende (enten i heltid eller deltid), mens 17 prosent mottok stønad, trygd eller pensjon.

Tre av fire pårørende var nye brukere av senteret i 2014, mens dette gjaldt om lag halvparten av de som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep. Det var altså mindre vanlig å benytte senteret over flere år blant de pårørende enn utsatte.

Informasjon og kontakt

De fleste pårørende fikk vite om sentret via en privatperson (29 prosent), hjelpeinstans (22 prosent), internett/hjemmesiden (20 prosent) eller skole (19 prosent). Andelen som fikk vite om sentret via skole har økt fra 13 prosent i 2013, og er betydelig høyere blant de pårørende enn blant de utsatte (8 prosent).

Om lag syv av ti pårørende benyttet telefon første gang de tok kontakt med senteret, mens to av ti besøkte senteret.

Hjelp og bistand

De fleste pårørende (72 prosent) hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet i forbindelse med overgrepene. Dette er den høyeste andelen som er målt siden 2009¹⁶. De vanligste instansene for pårørende å være i kontakt med var fastlege/legevakt, barnevern, politi og advokat/jurist. På samme måte som de utsatte brukerne opplevde om lag en femtedel av de pårørende at de ikke fikk tilbud fra en eller flere av instansene de var i kontakt med. Enesamtale var den klart vanligste bistanden å motta ved senteret for de pårørende, tilsvarende som for de utsatte. Øvrige tilbud ble først og fremst benyttet av pårørende som var langtidsbrukere av senteret¹⁷.

¹⁶ I 2013 var andelen 66 prosent.

¹⁷ Kun 81 personer blant de pårørende hadde sitt første besøk ved senteret før 2014 og regnes som langtidsbrukere.

1

INNLEDNING

1.1 FORMÅL

Statistikkarbeidet kartlegger aktiviteten ved landets 22 sentre mot incest- og seksuelle overgrep. Målet er å kartlegge og gi informasjon om bruken og driften av sentrene over tid, og bidra til bedre kunnskapsgrunnlag for statens tilskuddsordning og andre aktører som ønsker informasjon på fagområdet.

Dette er sjette gang statistikk for sentrene mot incest og seksuelle overgrep samles og fremstilles på denne måten. Første rapport forelå i 2009, med standardiserte skjema for rapportering fra sentrene utarbeidet av Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS). I dag videreutvikles statistikkarbeidet stadig i samarbeid mellom Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Sentio Research Norge, NKVTS, Fellesskap mot seksuelle overgrep (FMSO, paraplyorganisasjon som de fleste sentrene er medlemmer av) og utvalgte sentre mot incest og seksuelle overgrep.

1.2 BEGREPSAVKLARINGER

I rapporten blir det skilt mellom brukere som selv er utsatt for incest og/eller andre seksuelle overgrep, og pårørende/andre brukere. Innenfor gruppen "pårørende/andre" finner vi brukere som er biologisk mor og far, ektefelle/partner/kjæreste, venn/bekjent, biologiske søsken, stemor/fostermor og stefar/fosterfar, samt andre privatpersoner som har en nær relasjon til noen som har opplevd seksuelle overgrep.

Incest

Incest defineres som seksuell omgang mellom nære familiemedlemmer i nedstigende eller horisontal linje, eller mellom en voksen i en foreldrerolle og et barn, en definisjon som også omfatter ste- og adoptivforeldre (<http://www.barneombudet.no>). Et utvidet incestbegrep inkluderer alle som har en foreldrerolle eller lignende omsorgsrolle i forhold til barnet (<http://www.fmso.no>).

Seksuelle overgrep

Seksuelle overgrep er i norsk lov (Straffelovens kapittel 19) definert som seksualforbrytelser. Seksuelle overgrep vil si at noen blir utsatt for ufrivillige seksuelle handlinger, eller tvinges til å utføre seksuelle handlinger. I spørreskjemaet skiller vi

mellom følgende seksualforbrytelser, basert på Straffelovens kapittel 19¹⁸:

- **Seksuelt krenkende adferd** (eks blotting/kikking, pornografi, seksualisert adferd uten fysisk kontakt)
- **Seksuelt krenkende handling** (befølt på kjønnsorganer/bryst, tvunget til å onanere andre, samleielignende bevegelser mot egen kropp)
- **Seksuelt krenkende omgang** (inntrengning med fingre, gjenstand eller kjønnsorgan i munn, vagina eller endetarm, tvunget til samleie ved vold/trusler eller når bevisstløs/vergeløs eller følt seg presset til samleie uten vold/trusler)

I denne rapporten vil formuleringen utsatt for «seksuelle overgrep» bli benyttet, da dette er et bredere begrep som også omhandler incest.

Mann/kvinne vs. gutt/jente

I rapporten blir det skilt på om brukerne av sentrene og overgriperne er mann, kvinne, gutt eller jente. Skillet mellom kategoriene voksen og barn er satt ved om bruker/overgriper er over/under 18 år. Det vil si at alle under 18 år er å betrakte som barn, og blir altså omtalt som gutt/jente.

1.3 DATAINNSAMLING

Aktiviteten ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep ble innrapportert til Sentio Research Norge ved utfylling av fire ulike skjema i 2014:

- SKJEMA A: Henvendelser (telefon, e-post, SMS eller brev fra brukere og samarbeidspartnere)
- SKJEMA B: Aktivitet (besøk/deltakelse i aktivitet på senteret)
- SKJEMA C: Brukere (spørreskjema til utsatte og pårørende)
- SKJEMA D: Samletall (drift, tilbud og organisering av sentrene)

Skjema A benyttes for å registrere henvendelser fra brukere og samarbeidspartnere over telefon, e-post, SMS eller brev. Besøk fra samarbeidspartnere skal også registreres på skjema A.

Skjema B er et registreringsskjema for brukerne som ligger fremme i senterets lokaler, og hvor brukerne krysser av for besøk og deltagelse i aktiviteter på sentret.

Skjema C er et spørreskjema som fylles ut av ansatt og bruker i fellesskap, og omhandler blant annet forhold knyttet til overgrepet. Alle skjema registreres elektronisk på web av sentrene. Det skal fylles ut ett skjema C for hver bruker av

¹⁸ Dette er definisjonen som ble brukt i spørreskjemaet.

senteret i løpet av registreringsåret. Registreringen ble gjort enten i samarbeid med brukeren eller av den ansatte etter at samtalen/besøket hadde funnet sted. For brukere som også har besøkt senteret tidligere år, ble skjema C fortrinnsvis fylt ut ved første besøk i hvert kalenderår. I veilederen står det at nye brukere helst skal fylle ut skjema C ved første enesamtale, men det var opp til sentrenes ansatte å vurdere når brukeren var klar for dette. Det ligger altså en del skjønn i registreringsrutinene, og det kan derfor være at ulike sentre har registrert på ulike måter.

Alle de 22 sentrene mot incest og seksuelle overgrep har levert skjema D. Totalt 21 sentre har levert skjema A, B og C. Samisk krise- og incestsenter har ikke hatt noen brukere i 2014 og derfor ikke levert noen skjema A, B og C, tilsvarende som tidligere år.

1.4 SAMMENLIGNING OVER TID

Registreringsskjemaene revideres i forkant av hvert registreringsår. Revideringene omfatter både formuleringer av spørsmål og svarkategorier i tillegg til selve innholdet i skjema. For å kunne vise utvikling over tid blir hovedtrekkene i spørreskjemaene beholdt. I skjemaene for 2014 ble det i tillegg lagt til en del nye spørsmål. Der det er mulig sammenlignes resultatene i 2014 med resultatene for de to siste årene. I tillegg vil det for enkelte spørsmål bli presentert linjediagram som viser tidsserier fra 2009-2014. Mer informasjon om hvilke endringer i skjema som er foretatt sammenlignet med 2013 er presentert i vedlegg.

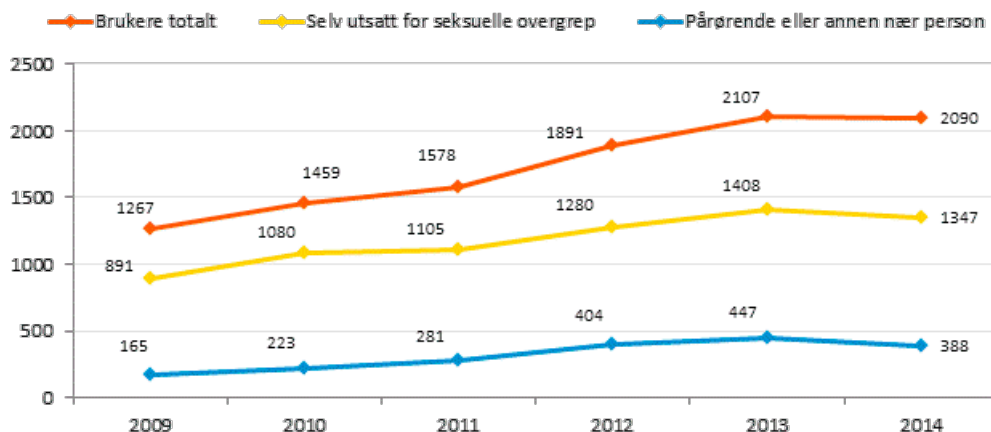
2

BRUKERE AV SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP

Til sammen ble det levert brukerskjema (skjema C) for 2090 personer i 2014. Av disse samtykket 83 prosent (1736) i videre utfylling av skjema, mens 17 prosent (354) ikke ga samtykke for videre registrering.

Figuren nedenfor viser at det totale brukerantallet var forholdsvis likt som i 2013, men har økt sammenlignet med de foregående årene. Dersom vi ser på antall brukere skilt på om de selv har vært utsatt for seksuelle overgrep eller er pårørende, viser figuren en svak nedgang. Dette skyldes at en større andel brukere i 2014 (fem prosentpoeng flere) ikke godtok registrering, noe som gjør at vi ikke vet om de er pårørende eller utsatte.¹⁹

FIGUR 1 OVERSIKT OVER ANTALL BRUKERE OVER TID, BASERT PÅ INNLEVERTE BRUKERSKJEMA

Som tidligere år kan det ha vært en viss underrapportering av brukere basert på skjema C. Dersom vi ser på antall besøk av individuelle brukere basert på besøksskjema (Skjema B), finner vi at til sammen 2567 personer besøkte et senter mot seksuelle overgrep i 2014. Dette tyder på at antall brukere er langt flere enn det ble fylt ut brukerskjema for.

Av brukerne som samtykket i registrering hadde 74 prosent selv blitt utsatt for seksuelle overgrep. 20 prosent var pårørende, og seks prosent oppga å være

¹⁹ Totalantallet brukere inkluderer altså de som ikke har godtatt registrering, og siden vi ikke vet om de som ikke ønsker registrering er på sentret som utsatt eller pårørende vil summen av brukergruppene (utsatte og pårørende) derfor bli lavere enn det totale brukerantallet.

både utsatt og pårørende.²⁰ Disse ble bedt om å svare på om de oppsøkte sentret hovedsakelig som pårørende eller som utsatt. Etter inkludering av disse viser fordelingen at 78 prosent av brukerne oppsøkte sentret som utsatt og 22 prosent som pårørende. En klar overvekt av brukerne hadde altså selv blitt utsatt for seksuelle overgrep, et mønster som har vært stabilt over tid.

Det er naturlig å tenke seg at de som selv har vært utsatt for seksuelle overgrep har andre behov og kanskje brukte sentret på en annen måte enn de som henvendte seg som pårørende. I den videre fremstillingen vil derfor rapporten skille mellom de som henvendte seg til sentrene som pårørende/nær person, og de som selv har blitt utsatt for seksuelle overgrep.

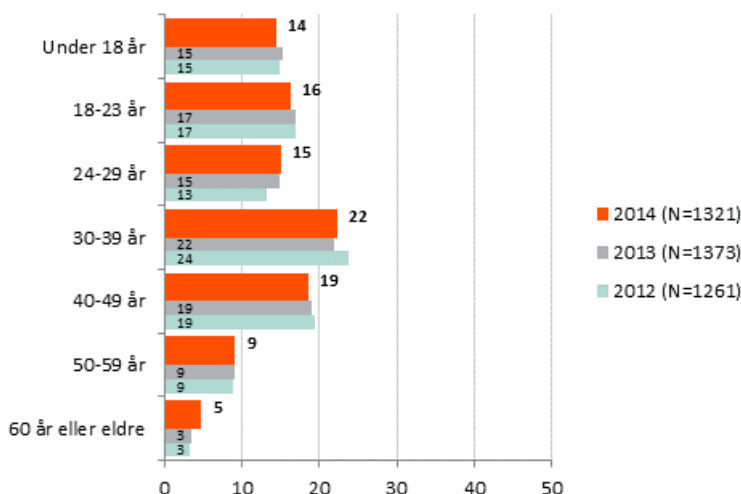
2.1 BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP

2.1.1 Alder, kjønn og bakgrunn

Gjennomsnittsalderen til brukere som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep var 33 år. Prosentfordelingen viser at 45 prosent var yngre enn 30 år, 41 prosent var mellom 30 og 49 år, og 14 prosent var 50 år eller eldre.

Alderssammensetningen blant utsatte har vært forholdsvis stabil over tid.

FIGUR 2 ALDER BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER.

I 2014 var 83 prosent av de utsatte kvinner/jenter, mens 17 prosent var menn/gutter. Over tid har det kun vært mindre endringer i kjønnsfordelingen. Sammenlignet med 2013 er det tre prosentpoeng færre menn/gutter og flere kvinner/jenter.

²⁰ En person hadde ikke besvart spørsmålet

Tabell 1 viser at prosentandelen menn/gutter varierte mellom sentrene²¹ Ikke overraskende hadde Senter for seksuelt misbrukte menn i Oslo høyest andel (92 prosent). Deretter følger Nord-Trøndelag med 23 prosent menn/gutter, BRIS (21 prosent) og Incestsenteret i Vestfold (21 prosent).

TABELL 1

PROSENTANDEL MENN BLANT BRUKERGRUPPEN TOTALT (UTSATTE OG PÅRØRENDE) VED DE ULIKE SENTRENE. SKILT MELLOM SENTRE SOM HAR SVART AT DE HAR ET TILRETTELAGT TILBUD TIL MENN OG IKKE.

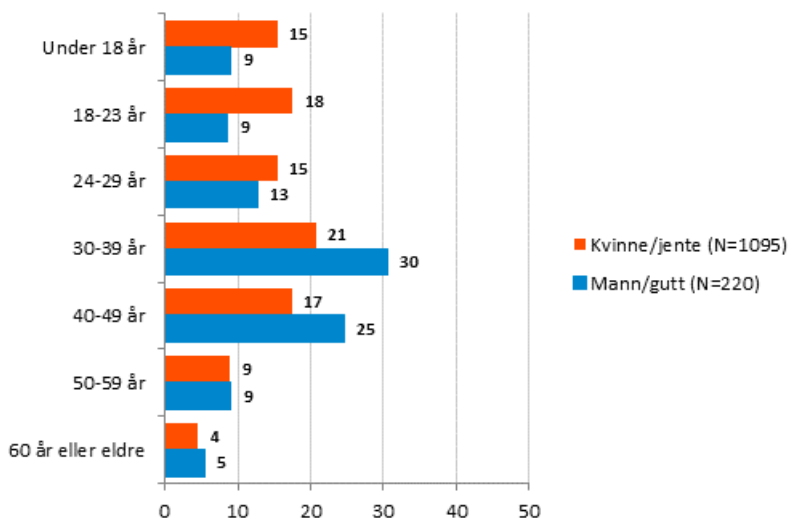
Tilbud:	Senter:	Prosentandel menn	Antall med besvart spørsmål om kjønn
Sentre som har et tilrettelagt tilbud til menn	Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	92	72
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	23	40
	Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	21	100
	Senter mot seksuelle overgrep i Agder	19	143
	Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar	18	72
	Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms	17	83
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	16	104
	Støttesenter mot incest, Oslo	16	220
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	15	94
	Senteret mot seksuelle overgrep i Telemark	12	66
	Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	10	21
	Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	10	42
	Norasenteret IKS i Øst-Finnmark	0	8
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	0	25
	Samisk krise- og incestsenter	0	0
Sentre som ikke har et tilrettelagt tilbud til menn	Incestsenteret i Vestfold	21	370
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	19	67
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nordland	17	42
	Krise- og incestsenteret i Follo IKS	13	48
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	12	17
	Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	12	76
	Alta krise- og incestsenter	7	14

Den kvinnelige brukergruppen hadde en yngre gjennomsnittsalder (33 år) enn den mannlige (36 år). Prosentfordelingen viser at 33 prosent av kvinnene var 23 år eller yngre, mot kun 18 prosent av mennene. Dette mønsteret har vært relativt stabilt over tid.

²¹ Basert på skjema C.

FIGUR 3

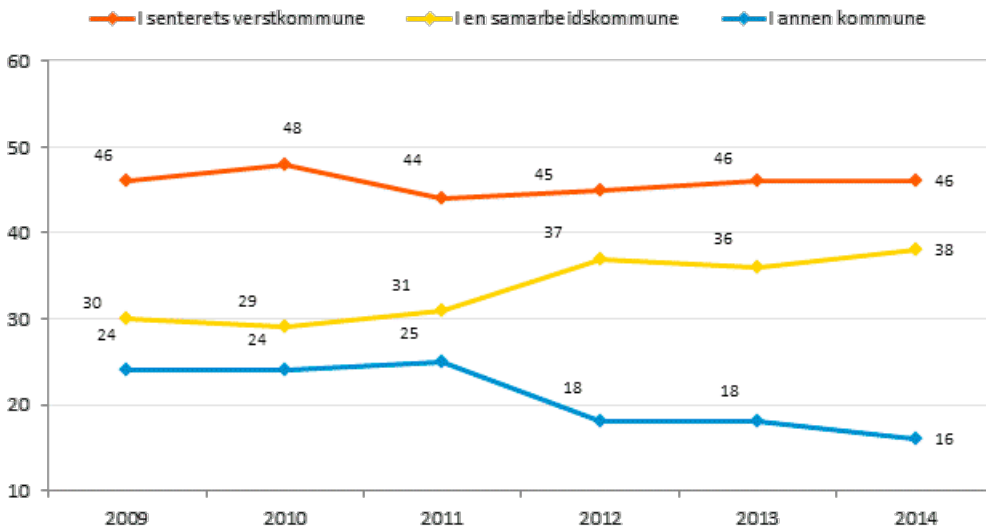
ALDER BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP.
BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Figuren nedenfor viser de utsattes kommunetilhørighet. I 2014 bodde 46 prosent i sentrets vertskommune, mens 38 prosent bodde i en samarbeidskommune. 16 prosent kom fra annen kommune. Fordelingen er forholdsvis lik som de to siste årene.

FIGUR 4

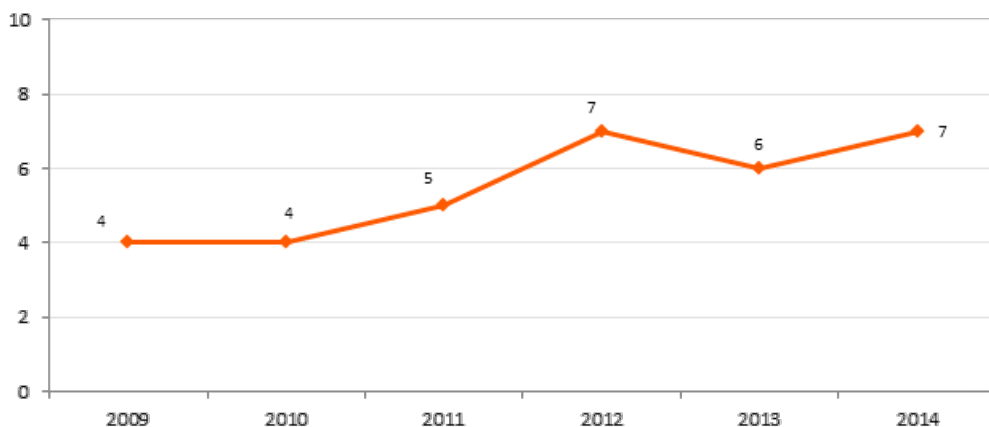
BOSTED BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT
FOR SEKSUELLE OVERGREP²². PROSENTER.

²² I 2014 er første gang begrepet samarbeidskommune er brukt. Tidligere stod det bidragskommune. Begrepet bidragskommune brukes fortsatt i skjema A om henvendelser.

Brukergruppen som har vært utsatt for seksuelle overgrep var som tidligere år hovedsakelig av norsk opprinnelse (93 prosent). Syv prosent hadde innvandrerbakgrunn, en andel som har vært forholdsvis stabil over tid, med tendens til en liten økning sammenlignet med perioden 2009-2011.

FIGUR 5 PROSENTANDEL MED INNVANDRERBAGGRUNN. 2009-2014 PROSENTER.

I 2014 ble det for første gang spurt om det var behov for tolk under samtalen med brukere med innvandrerbakgrunn. 95 prosent svarte at det ikke var behov for tolk, mens det for tre prosent av brukerne ble benyttet tolk. Kun for en bruker var det behov for tolk uten at tolk ble benyttet.²³

Tabell 2 viser at innvandrerandelen varierte mellom de ulike sentrene.²⁴ Høyest innvandrerandel hadde senteret for seksuelt misbrukte menn i Oslo (14 prosent), Senter mot seksuelle overgrep i Agder (14 prosent), tett etterfulgt av Støttesenteret mot incest i Oslo (13 prosent) og Krise og incestsenteret i Follo (13 prosent). For mer informasjon om tilrettelegging for brukere med innvandrerbakgrunn, se kapittel 4.2.4.

²³ Totalt 91 brukere som var utsatt for seksuelle overgrep hadde innvandrerbakgrunn. Av disse besvarte 88 spørsmålet om tolk.

²⁴ Basert på skjema C

TABELL 2

PROSENTANDEL MED INNVANDREBAKGRUNN BLANT BRUKERGRUPPEN TOTALT (UTSATTE OG PÅRØRENDE) VED DE ULIKE SENTRENE. SKILT MELLOM SENTRE SOM HAR SVART AT DE HAR ET TILRETTELAGT TILBUD TIL UTSATTE MED INNVANDREBAKGRUNN OG IKKE.

Tilbud	Senter:	Prosentandel med innvanderbakgrunn	Antall med besvart spørsmål om bakgrunn
Sentre som har et tilrettelagt tilbud til personer med innvanderbakgrunn	Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	14	72
	Støttesenter mot incest, Oslo	13	176
	Senteret mot seksuelle overgrep i Telemark	12	65
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	8	91
	Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	7	41
	Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	6	100
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	6	17
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	5	41
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	4	96
	Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	0	21
	Incestsenteret i Vestfold	0	370
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	0	25
	Norasenteret IKS i Øst-Finnmark	0	8
Sentre som ikke har et tilrettelagt tilbud	Senter mot seksuelle overgrep i Agder	14	144
	Krise - og incestsenteret i Follo IKS	13	31
	Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms	7	82
	Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar	6	72
	Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	5	75
	Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nordland	3	37
	Alta krise - og incestsenter	0	13
	Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	0	47
	Samisk krise- og incestsenter	0	0

2.1.2 Tilknytning til arbeidslivet

I 2014 ble det for første gang spurt om brukernes tilknytning til arbeidslivet. 39 prosent av de utsatte var yrkesaktive, enten i heltid eller i deltidsarbeid. Videre mottok 33 prosent stønad, trygd eller pensjon, mens 30 prosent var under utdanning. Dersom vi kun ser på de i alderen 24-59 år var litt over halvparten yrkesaktive.

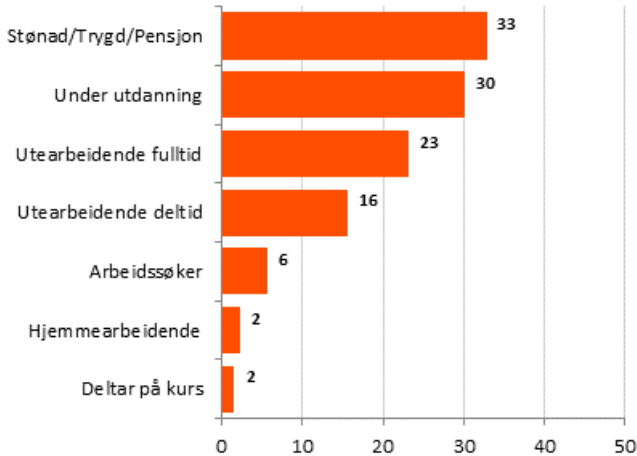
I Norge var 68,5 prosent av personer i alderen 15-74 år sysselsatte ved 4. kvartal i 2014.²⁵ Ser vi på andelen yrkesaktive blant brukerne av krisesentertilbudene i landet, finner vi at totalt 34 prosent av krisesenterbeboerne var yrkesaktive i 2014, enten i heltid eller i deltid.²⁶ Brukerne av sentre mot incest og seksuelle overgrep

²⁵ <https://www.ssb.no/aku>

²⁶ Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (2015) Rapportering fra krisesentertilbudene 2014.

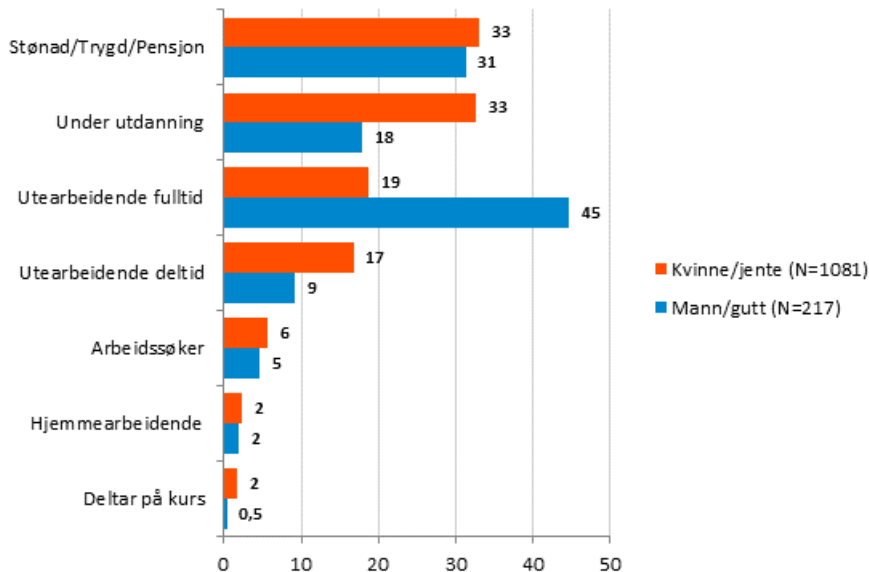
og krisesentertilbudene er altså i mindre grad yrkesaktive enn befolkningen i Norge generelt.

FIGUR 6 TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT
UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER. N=1306.

Det var relativt store kjønnsforskjeller med tanke på tilknytning til arbeidslivet. En langt høyere andel menn enn kvinner var i fulltidsarbeid, mens en høyere andel kvinner enn menn var under utdanning. Dette kan ses i sammenheng med at kvinnene gjennomgående hadde en yngre aldersprofil enn mennene.

FIGUR 7 TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP.
BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

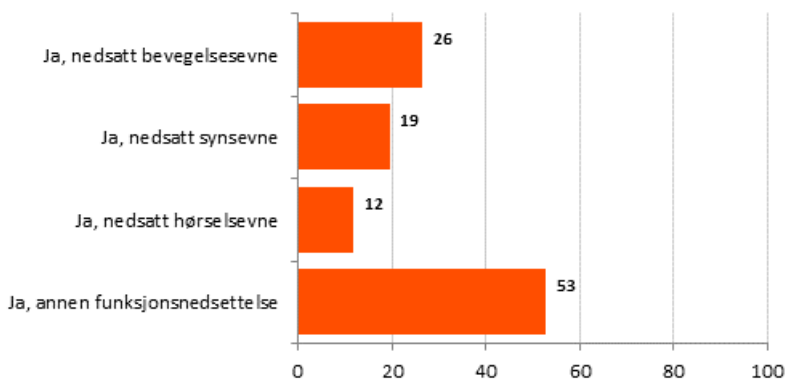

2.1.3 Funksjonsnedsettelse²⁷

I 2014 ble eventuell funksjonsnedsettelse til brukerne av sentrene for første gang registrert. Elleve prosent av brukerne som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep hadde en funksjonsnedsettelse. Av disse hadde 26 prosent nedsatt bevegelsesevne, 19 prosent hadde nedsatt synsevne og 12 prosent hadde nedsatt hørsel. Over halvparten (53 prosent) hadde en annen funksjonsnedsettelse. I de åpne svarene var det angst, depresjon, samt psykiske eller kognitive problemer som oftest ble nevnt.

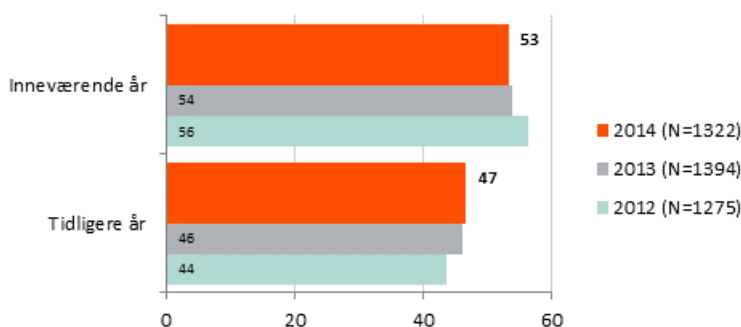
I følge arbeidskraftundersøkelsen fra 2014²⁸ har 15,4 prosent av Norges befolkning i alderen 15-66 år en funksjonshemming. Det er altså en noe lavere andel som har en funksjonsnedsettelse blant brukerne av sentrene enn det er i Norge generelt.

FIGUR 8 TYPE FUNKSJONSNEDETTTELSE BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP OG SOM HAR EN FUNKSJONSNEDETTTELSE. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER. N=144.

2.1.4 Nye brukere blant de som er utsatt for seksuelle overgrep

FIGUR 9 TIDSPUNKT FOR FØRSTE BESØK, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. PROSENTER.

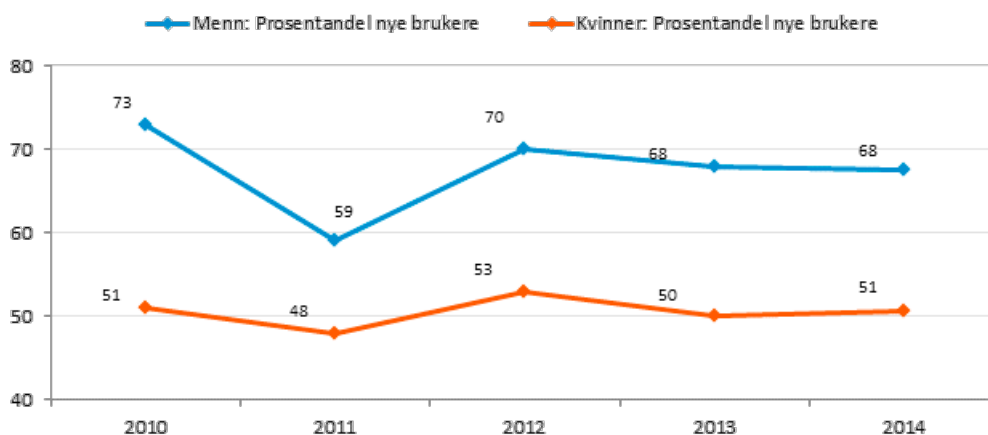
²⁷ Det er brukerne og de ansatte ved sentrene som sammen fyller ut skjema, og det er deres vurdering som ligger til grunn for hva som er regnet som en funksjonsnedsettelse.

²⁸ Arbeidskraftundersøkelsen, 2.kvartal 2014, SSB

Over halvparten (53 prosent) av de som var utsatt for seksuelle overgrep var nye brukere av sentrene i 2014. 47 prosent hadde besøkt senteret en eller flere ganger før 2014.

En høyere andel menn enn kvinner var nye brukere i 2014, henholdsvis 68 mot 51 prosent. Blant kvinnene hadde en høyere andel benyttet senteret også tidligere år. Differansen mellom menn og kvinner har vært forholdsvis stabil siden 2010, bortsett fra i 2011 da andelen nye brukere blant menn var noe lavere.

FIGUR 10 ANDELEN NYE BRUKERE BLANT MENN OG KVINNER SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER.

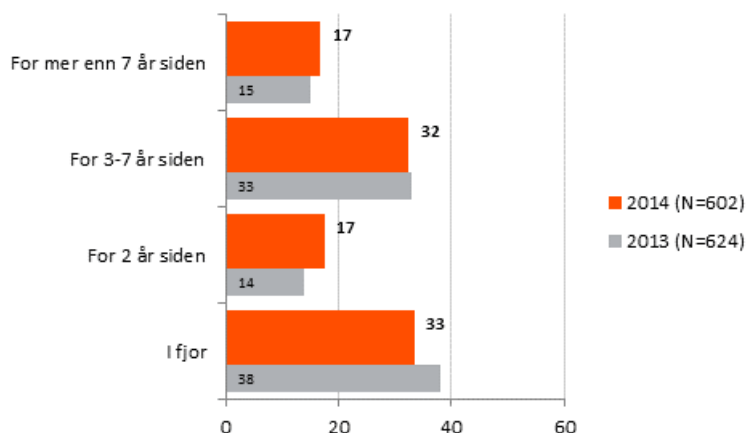
Mange av de eldre brukerne har benyttet senteret over flere år, mens det er flere nye brukere blant de yngste. Blant de som var 40 år eller eldre hadde 56 prosent besøkt senteret før 2014, mot 33 prosent av de under 24 år.

TABELL 3 TIDSPUNKT FOR FØRSTE BESØK, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. BRUTT NED PÅ ALDER. PROSENTER.

	Totalt	23 år eller yngre	24-39 år	40 år eller eldre
I alt	100	100	100	100
Inneværende år	53	67	50	44
Tidligere år	47	33	50	56
Antall svar (N)	1322	395	482	420

Blant de som hadde besøkt senteret før 2014, var det gjennomsnittlig fire år siden første besøk. Omtrent halvparten svarte at første besøk var for mer enn 2 år siden. En forholdsvis stor andel var altså langtidsbrukere av senteret. En tredjedel hadde sitt første besøk året i forveien.

FIGUR 11 ANTALL ÅR SIDEN FØRSTE BESØK FOR DE SOM BESØKTE SENTERET FØR 2014, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. PROSENTER.

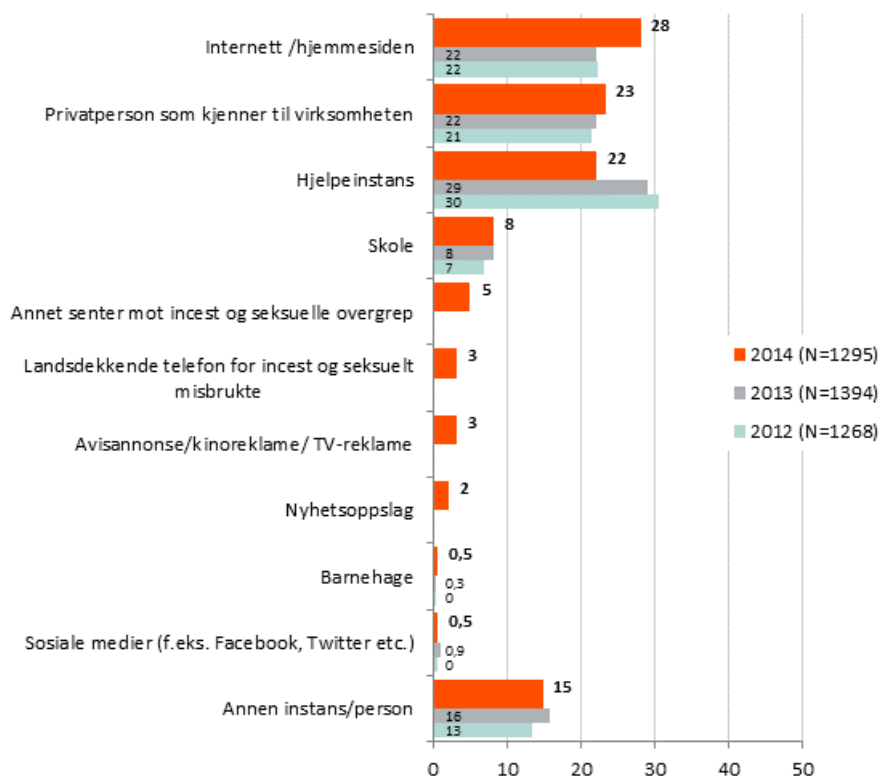

2.1.5 Informasjonskilder

Brukerne får informasjon om sentrene via flere kanaler. Blant brukere som selv har vært utsatt for overgrep var det mest vanlig å få kjennskap til sentret enten via internett/hjemmesiden (28 prosent), privatperson som kjenner til virksomheten (23 prosent) eller hjelpeinstans (22 prosent). Disse tre informasjonskanalene var også vanligst tidligere år, men vi ser en nedgang i andelen som fikk vite om senteret via hjelpeinstans og en økning i andelen som fikk kjennskap via internett/hjemmesiden.²⁹

Det var også relativt vanlig å finne ut om sentret via en annen person/instans (15 prosent), og de som svarte dette ble bedt om å spesifisere hvordan de hadde fått informasjon. De svarene som oftest går igjen er lege/fastlege, advokat, helsesøster, politi og psykisk helsevern. Dette medfører at kategorien hjelpeinstans altså reelt sett er større enn figuren viser.

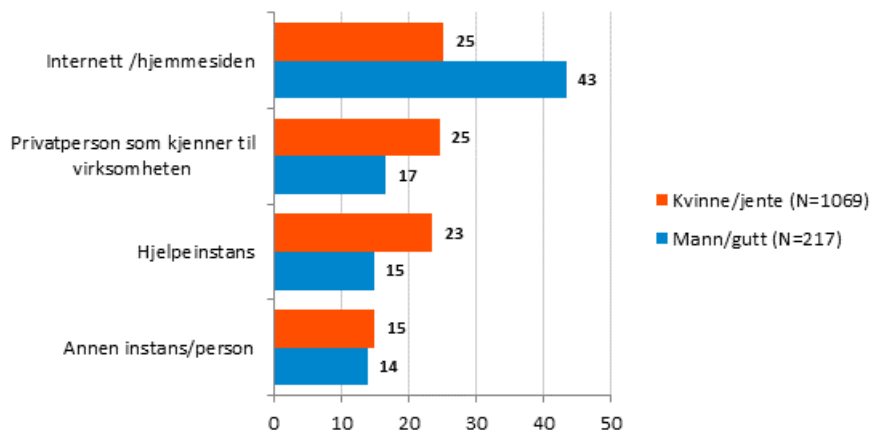
²⁹ Det har vært noen endringer i svarkategoriene sammenlignet med tidligere. Spesifikasjonen «hjemmesiden», ble først lagt til i 2014, mens det tidligere år kun stod «internett».

FIGUR 12 HVORDAN FIKK UTSATTE VITE OM SENTRET?
PROSENTER³⁰

Resultatene viser store kjønnsforskjeller når det gjelder hvordan de utsatte fikk kjennskap til sentret. Figur 13 viser kjønnsfordelingen på de største kategoriene.

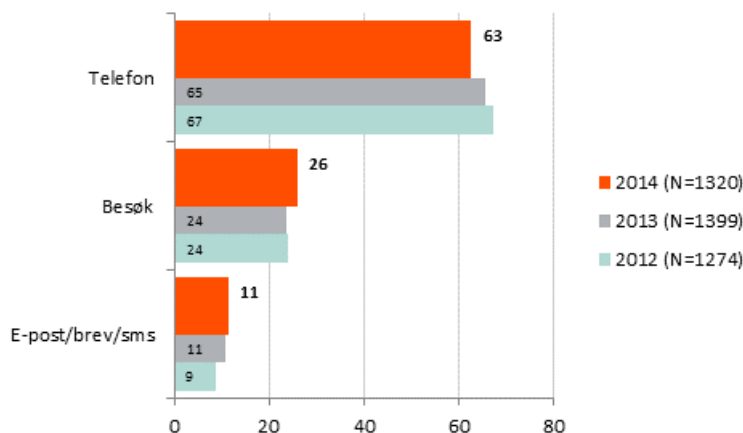
Flere kvinner enn menn fikk vite om sentret via hjelpeinstans og/eller privatperson som kjenner til virksomheten. Menn benyttet langt oftere enn kvinner internett til å finne informasjon om sentrene. 43 prosent av mennene fant informasjon på internett, mot 25 prosent av kvinnene. Dette mønsteret har vedvart over flere år.

³⁰ Det var mulig å sette flere kryss på spørsmålet om informasjonskanaler dersom man hadde fått vite om sentret via flere kanaler.

FIGUR 13 HVORDAN FIKK UTSATTE FOR SEKSUELLE OVERGREP VITE OM SENTRET? BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.³¹

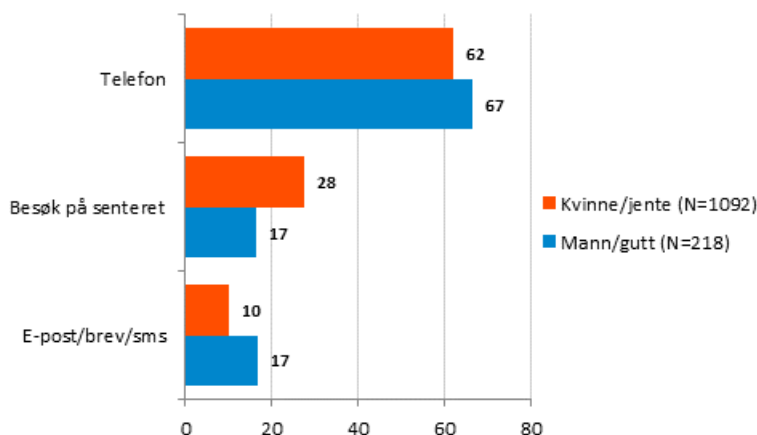
2.1.6 Hvordan tar utsatte for seksuelle overgrep kontakt med sentret?

Figuren nedenfor viser hvilken kanal som ble brukt første gang de som hadde vært utsatt for overgrep tok kontakt med sentret. De fleste (63 prosent) ringte, men det var også relativt mange (26 prosent) som oppsøkte sentret første gang de tok kontakt. Elleve prosent benyttet e-post, brev eller SMS. Mønsteret er omtrent tilsvarende som tidligere år.

FIGUR 14 KONTAKTMÅTE VED FØRSTE HENVENDELSE, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. PROSENTER.

³¹ Første gang dette spørsmålet ble tatt med i skjemaet var i 2011.

FIGUR 15 KONTAKTMÅTE VED FØRSTE HENVENDELSE, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Telefon som første kontaktmåte var vanligst blant både kvinner og menn. Samtidig var det noen kjønnsforskjeller. En litt høyere andel menn enn kvinner benyttet telefon, e-post, brev eller SMS ved første henvendelse. Videre var det mer vanlig blant kvinner enn menn å oppsøke senteret første gang de tok kontakt.

Blant brukerne under 18 år finner vi den høyeste andelen (52 prosent) som oppsøkte senteret første gang de tok kontakt og den laveste andelen som benyttet telefon (46 prosent).

2.1.7 Spørsmål knyttet til overgrep

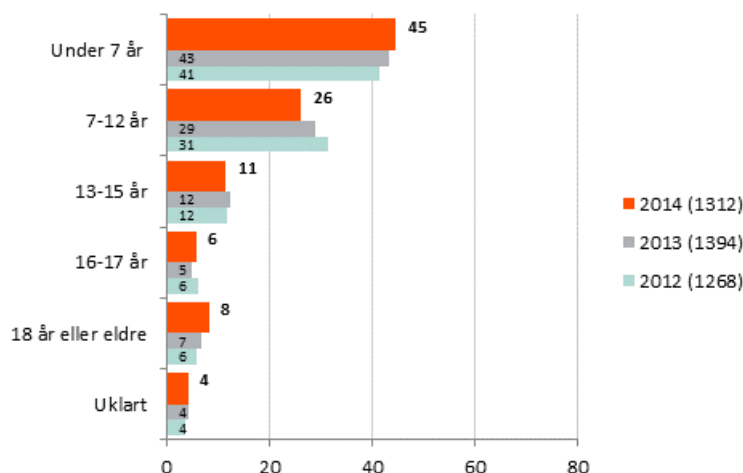
Det var mulig å sette flere kryss på mange av spørsmålene som omhandler overgrep/-ene, da enkelte av brukerne har vært utsatt for flere overgrep og flere overgripere.

Alder ved første overgrep

De fleste ble utsatt for første overgrep i svært ung alder. Hele 71 prosent ble utsatt for overgrep da de var tolv år eller yngre, og 45 prosent var yngre enn syv år. Videre var elleve prosent i alderen 13-15 år, mens 14 prosent var 16 år eller eldre.

Det har vært en jevn økning i andelen som var utsatt for første overgrep i vært ung alder. I 2011³² hadde 39 prosent vært utsatt for første overgrep før fylte syv år, mot 45 prosent i 2014.

³² Første gang dette spørsmålet ble stilt i skjema var i 2011.

FIGUR 16 ALDER VED FØRSTE OVERGREP. PROSENTER.

Tabellen nedenfor viser at en litt høyere andel kvinner enn menn var utsatt for første overgrep før de fylte syv år. Denne differansen var mindre i 2014 enn tidligere år, noe som skyldes en økning i andelen menn som ble utsatt for overgrep før fylte syv år. Det var mer vanlig blant menn enn kvinner at første overgrep fant sted i alderen 7-15 år. Omtrent halvparten av mennene ble utsatt for første overgrep i denne alderen mot en tredjedel av kvinnene.

TABELL 4 ALDER VED FØRSTE OVERGREP. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.³³

Alder ved første overgrep?	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
I alt	100	100	100	100	100	100
Under 7 år	44	46	46	32	30	40
7-12 år	30	27	25	36	38	31
13-15 år	9	10	10	22	24	18
16-17 år	6	5	6	6	5	4
18 år eller eldre	7	8	9	2	3	5
Uklart	4	5	4	3	1	2
Antall svar (N)	1008	1103	1084	256	279	218

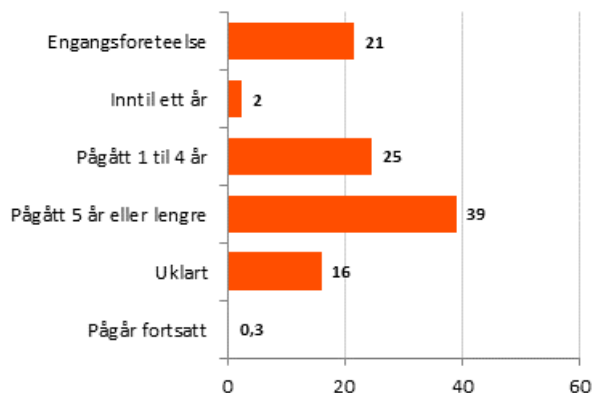
Misbrukets varighet

Figur 17 viser hvor lenge brukerne opplevde å bli utsatt for overgrep. De fleste hadde vært utsatt for misbruk over en periode på ett år eller mer. 25 prosent hadde vært

33

utsatt for misbruk i en periode på 1-4 år, mens 39 prosent hadde vært utsatt for misbruk i fem år eller lengre. 21 prosent hadde vært utsatt for en engangsforeteelse, og det har vært en svak økning i denne andelen over tid³⁴. Videre har to prosent vært utsatt for misbruk i en kortere periode enn ett år. Relativt mange (16 prosent) hadde et uklart bilde av hvor lenge misbruket pågikk.

FIGUR 17 MISBRUKETS VARIGHET.
PROSENTER. N=1289.

TABELL 5 MISBRUKETS VARIGHET.
BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Hvor lenge har misbruket pågått? (Kryss for en eller flere)	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Engangsforeteelse	16	17	20	21	23	26
Inntil ett år	6	9	2	13	10	5
Pågått 1 til 4 år	IM	IM	25	IM	IM	21
Pågått 5 år eller lengre	IM	IM	40	IM	IM	36
Ett år eller mer (kategori 2012 og 2013)	64	57	IM	57	57	IM
Uklart	16	18	16	9	10	13
Pågår fortsatt	1	1	0	0	1	0
Antall svar (N)	1005	1098	1063	255	277	216

IM=Ikke målt

Tabellen over viser misbrukets varighet blant de kvinnelige og mannlige brukerne. En høyere andel menn enn kvinner ble utsatt for en engangsforeteelse, mens en høyere andel kvinner enn menn ble utsatt for overgrep over tid.

Ser man på resultatene for ulike aldersgrupper, finner vi at den største andelen som har vært utsatt for en engangsforeteelse var blant brukere mellom 18 og 23 år. 37 prosent av brukerne innenfor denne aldersgruppen hadde blitt utsatt for en

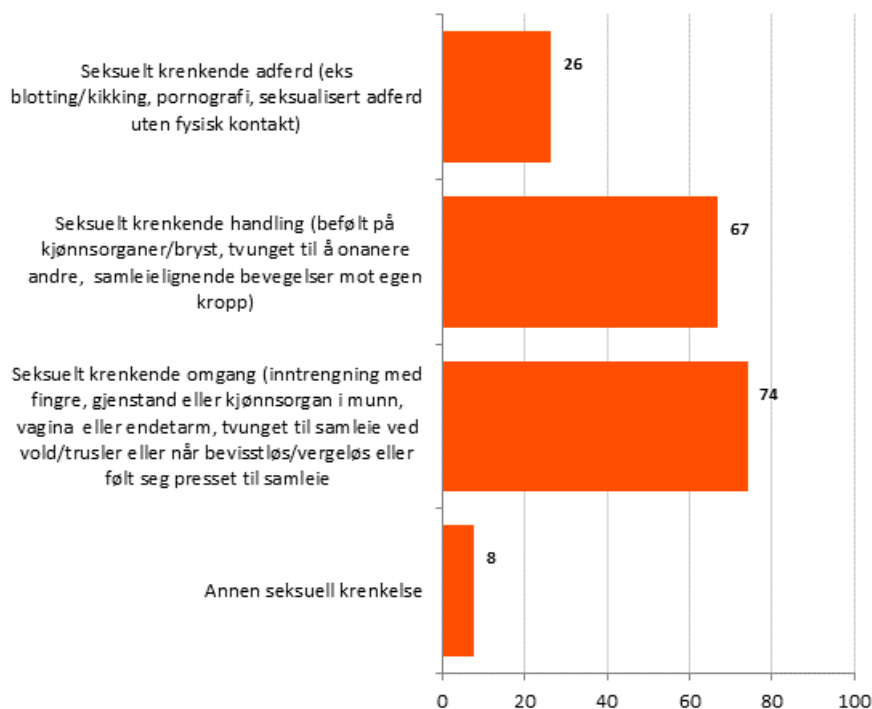
³⁴ Andelen var 19 prosent i 2013, 17 prosent i 2012 og 14 prosent i 2011. På grunn av endringer i øvrige kategorier er det ikke lagt til sammenligning i figuren.

engangsforeteelse, noe som er en økning fra 31 prosent i 2013.

Type seksuell krenkelse/overgrep

I 2014 ble det for første gang stilt spørsmål om hvilke type(r) seksuell krenkelse/overgrep brukerne hadde blitt utsatt for. Spørsmålet inneholdt også en svarkategori for brukerne som ikke ønsket å svare på spørsmålet, og 15 prosent av de utsatte brukerne ikke ønsket å svare.

FIGUR 18 TYPE SEKSUELL KRENKELSE/OVERGREP SOM BRUKEREN HAR VÆRT UTSATT FOR. PROSENTER BLANT DE SOM HAR OPPGITT TYPE SEKSUELL KRENKELSE/OVERGREP. N=1148.

Et stort flertall av brukerne (74 prosent) hadde vært utsatt for seksuelt krenkende omgang. Andelen var høyest blant de i alderen 18-23 år (84 prosent) og lavest blant de under 18 år (56 prosent).

En høy andel (67 prosent) hadde også vært utsatt for seksuelt krenkende handling, mens 26 prosent hadde vært utsatt for seksuelt krenkende atferd.

Det var relativt store kjønnsforskjeller med tanke på hvilke typer(r) overgrep de hadde vært utsatt for. En betydelig høyere andel av de kvinnelige enn mannlige brukerne hadde vært utsatt for seksuelt krenkende omgang (77 mot 59 prosent), mens en høyere andel av de mannlige enn kvinnelige brukerne hadde vært utsatt for seksuelt krenkende handling (77 mot 65 prosent).

TABELL 6 TYPE SEKSUELL KRENKELSE/OVERGREP.
BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

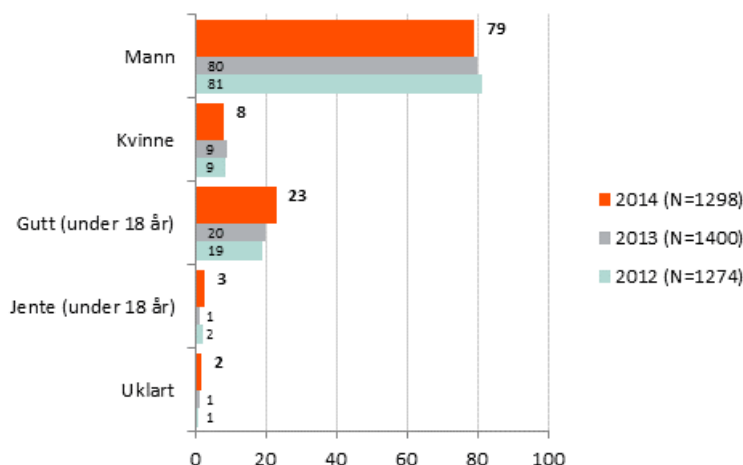
Hvilken type seksuell krenkelse/overgrep har brukeren vært utsatt for	Kvinne/jente	Mann/gutt
Seksuelt krenkende adferd	26	26
Seksuelt krenkende handling	65	77
Seksuelt krenkende omgang	77	59
Annen seksuell krenkelse	7	12
Antall svar (N)	944	196

Overgriper

De fleste (68 prosent) hadde vært utsatt for en overgriper, mens 32 prosent hadde vært utsatt for to eller flere overgripere. Betraktelig flere kvinner enn menn hadde vært utsatt for to eller flere overgripere, henholdsvis 34 mot 22 prosent. Andelen som hadde vært utsatt for flere overgripere var også betydelig høyere blant brukerne i alderen 40 år og eldre (45 prosent), sammenlignet med brukerne som var 23 år eller yngre (20 prosent).

Figuren nedenfor viser kjønn og alder på overgriper.³⁵ I de fleste tilfeller av overgrep mot både menn og kvinner var det en mann som utførte overgrepet. 79 prosent hadde vært utsatt for overgrep av en mann, mens 23 prosent svarte at overgriper var en gutt under 18 år. Åtte prosent hadde vært utsatt for overgrep fra en kvinne, mens tre prosent oppga at overgriper var en jente (under 18 år). Sammenlignet med tidligere år finner vi kun mindre forskjeller.

FIGUR 19 OVERGRIPERS KJØNN OG ALDER.
PROSENTER.

³⁵ Fordi man kan ha vært utsatt for overgrep både fra mann og gutt, samt kvinne og jente, vil summene av andelen som har vært utsatt for overgrep fra mann og gutt eller kvinne og jente overstige andelen som henholdsvis har vært utsatt for mannlig og/eller kvinnelig overgriper.

Tabellen nedenfor viser overgriperers kjønn, sett opp mot den utsattes kjønn. Begge kjønn hadde i de fleste tilfellene vært utsatt for en mannlig overgriper, men det var betraktelig mer vanlig med en kvinnelig overgriper blant de mannlige brukerne av sentrene. Mens 30 prosent av mennene oppga kvinnelig overgriper, gjaldt dette kun seks prosent av kvinnene. Videre var det mer vanlig at overgriperen var en mann blant de kvinnelige enn mannlige brukerne. Henholdsvis 97 prosent av kvinnene og 77 prosent av mennene hadde vært utsatt for en mannlig overgriper.

TABELL 7 UTSATT FOR KVINNELIG (KVINNE/JENTE) ELLER MANNLIG (MANN/GUTT) OVERGRIPER. PROSENTER.

Ble/blir misbrukt av:	Totalt	Kvinne/jente	Mann/gutt
Mannlig overgriper	94	97	77
Kvinnelig overgriper	10	6	30
Antall svar (N)	1298	1072	217

Tabell 8 viser overgriperen(e)s kjønn sett opp mot de utsattes kjønn og alder ved første overgrep. Av kvinnene som hadde vært utsatt for en kvinnelig overgriper, hadde de fleste blitt utsatt for første overgrep i svært ung alder. Elleve prosent av kvinnene som ble utsatt for første overgrep da de var yngre enn syv år var utsatt for en kvinnelig overgriper, mot en prosent av de som var 13 år eller eldre.³⁶

Blant mennene ser vi ikke tilsvarende mønster i 2014. Samtidig er antall menn fordelt på alderskategorier noe lavt, noe som gjør det vanskelig å si noe systematisk om menn.

TABELL 8 OVERGRIPERS KJØNN ETTER UTSATTES KJØNN OG ALDER VED FØRSTE OVERGREP. PROSENTER.

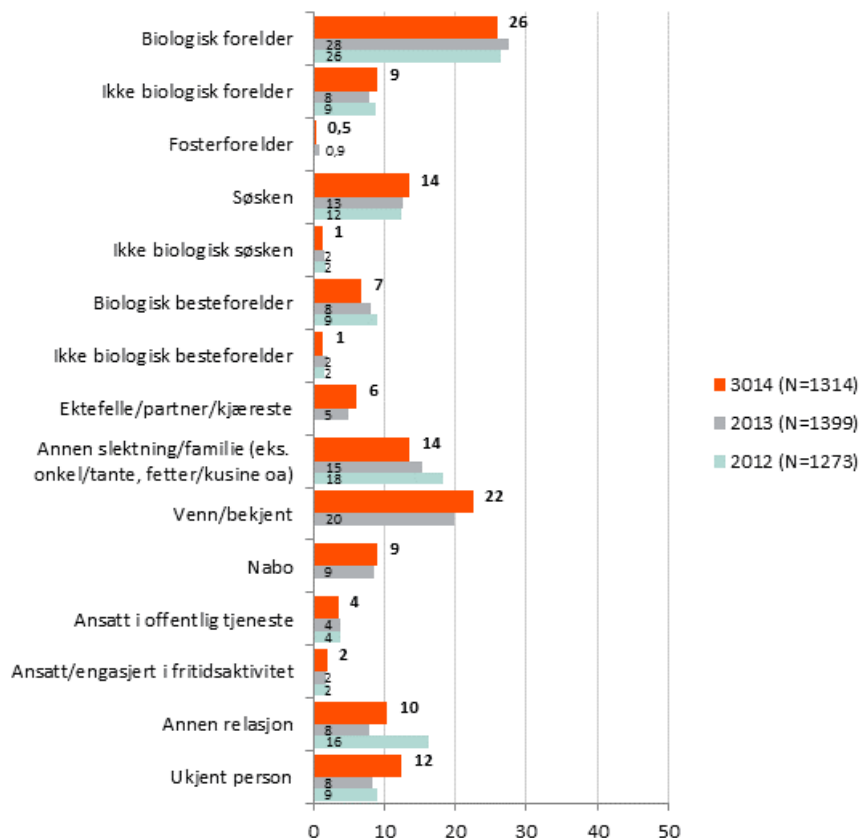
Overgriperers kjønn:	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	Ynge enn 7 år	7-12 år	13 år +	Ynge enn 7 år	7-12 år	13 år +
Mannlig overgriper	96	99	98	82	80	71
Kvinnelig overgriper	11	3	1	28	30	31
Antall svar (N)	485	270	265	87	66	58

Av de som var utsatt for en kvinnelig overgriper hadde 46 prosent også vært utsatt for en mannlig overgriper. Resultatene viser imidlertid ikke om disse overgriperne var knyttet til samme eller ulike overgrep, og hvorvidt det var en relasjon mellom overgriperne.

³⁶ Spørsmålet som gjelder kjønn på overgriper(ene) er ikke knyttet til et spesifikt overgrep (første eller senere overgrep). Vi vet derfor ikke om de som har vært utsatt for en kvinnelig overgriper av de som ble utsatt for overgrep i alderen yngre enn syv år ble det ved dette første overgrepet eller senere. Mønsteret som tabellen viser gir uansett en viktig indikasjon.

Relasjon til overgriper

FIGUR 20 RELASJON TIL OVERGRIPER. PROSENTER

De fleste har vært utsatt for overgrep fra person(er) de har en nær relasjon til. Figur 20 viser at den største enkeltstående gruppen har blitt utsatt for overgrep fra en biologisk forelder (26 prosent). Andelen som har vært utsatt for overgrep fra biologisk forelder stiger med brukernes alder. Mens 38 prosent av de som var over 50 år hadde vært utsatt for overgrep fra biologisk forelder, var andelen 20 prosent blant de under 18 år. Videre viser resultatene at ni prosent har vært utsatt for overgrep fra en ikke biologisk forelder.

Overgrep har også blitt begått av søsken og besteforeldre. 14 prosent har vært utsatt for overgrep fra biologisk søsken og syv prosent fra biologisk besteforelder. Blant de under 18 år finner vi den høyeste andelen (24 prosent) som har vært utsatt for overgrep fra søsken. 14 prosent har vært utsatt for overgrep fra annen slektning/familie.

Når det gjelder ikke-familiære relasjoner var det vanligst at overgriperen var venn/bekjent (22 prosent). Videre har ni prosent vært utsatt for overgrep fra en nabo, fire prosent fra ansatt i offentlig tjeneste og to prosent fra ansatt/engasjert i fritidsaktivitet. Ti prosent har svart annen relasjon.

12 prosent har blitt utsatt for overgrep fra en ukjent person. Som tidligere vist har 21 prosent vært utsatt for en engangsforeteelse. Av disse har de fleste blitt utsatt for overgrep fra venn/bekjent (37 prosent), ukjent person (31 prosent) eller annen relasjon (16 prosent).

Sammenlignet med tidligere har det vært relativt små endringer, men vi kan merke oss en liten økning i andelen som har vært utsatt for overgrep fra en ukjent person.

TABELL 9 RELASJON TIL OVERGRIPER. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.³⁷

Relasjon til overgriper (hvis flere forhold sette flere kryss)	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Biologisk forelder	28	28	27	21	25	20
Ikke biologisk forelder	10	9	10	4	3	4
Fosterforelder	IM	0,7	0,5	IM	1	0,5
Søsken	12	14	13	14	8	15
Ikke biologisk søsken	2	2	1	2	2	0,9
Biologisk besteforelder	10	8	8	5	6	3
Ikke biologisk besteforelder	2	2	1	0	0,7	0,9
Ektefelle/partner/kjæreste	IM	6	7	IM	3	0,5
Annen slektning/familie	18	16	14	21	14	11
Venn/bekjent	IM	20	22	IM	21	26
Nabo	IM	7	8	IM	14	14
Ansatt i offentlig tjeneste	4	4	4	2	2	3
Ansatt/engasjert i fritidsaktivitet	2	2	2	4	0,7	3
Annen relasjon	18	8	10	11	6	11
Ukjent person	9	8	13	9	10	10
Antall svar (N)	1012	1108	1085	257	279	219

Som tidligere år var litt større andel kvinner enn menn utsatt for overgrep fra foreldre (enten biologiske eller ikke biologiske). Flere kvinner enn menn var også utsatt for overgrep fra biologisk besteforeldre eller ektefelle, partner eller kjæreste.

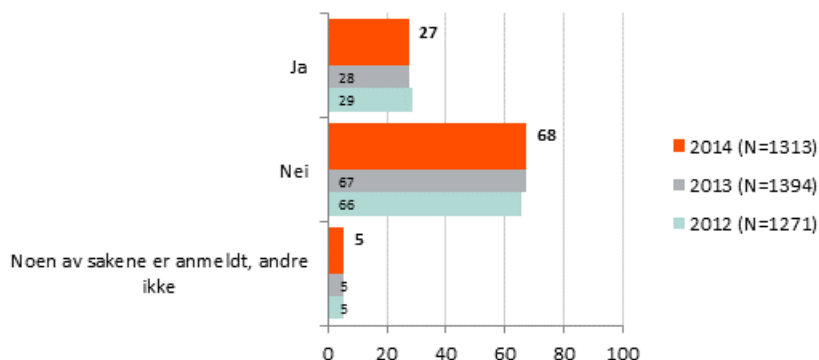
Blant mennene var det litt mer vanlig enn blant kvinnene at overgriperen var nabo eller venn/bekjent. På de øvrige kategoriene finner vi ingen utpregede kjønnsforskjeller.

³⁷ IM betyr «ikke målt» og var altså ikke et av svaralternativene det aktuelle året.

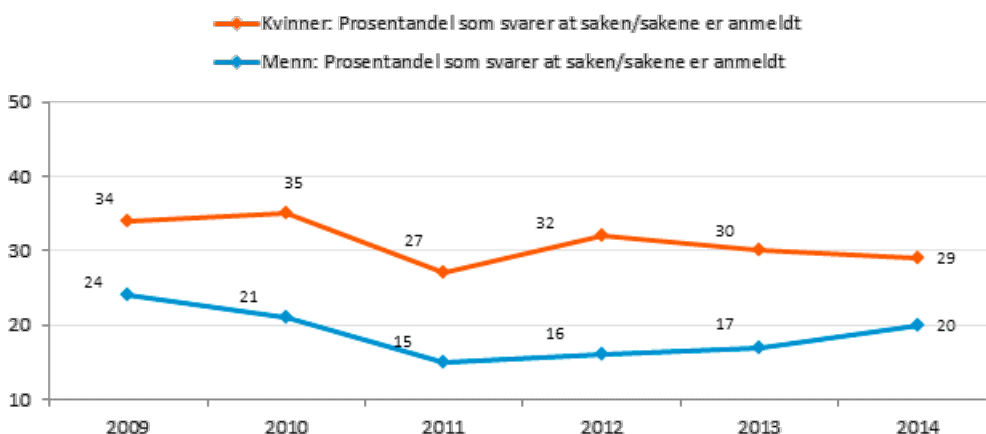
Anmeldelse av forholdene

Figur 21 viser at 27 prosent av de utsatte brukerne i 2014 svarte at saken(e) var anmeldt, en andel som ikke har endret seg nevneverdig over tid.

FIGUR 21 ER SAKEN(E) ANMELDT?
PROSENTER.

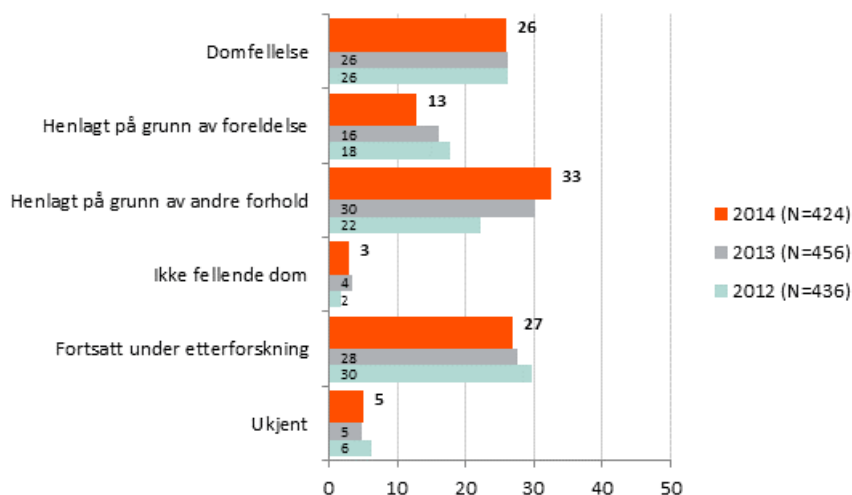
FIGUR 22 ER SAKEN(E) ANMELDT?
PROSENTER.

Flere kvinner enn menn oppga at saken(e) var anmeldt, henholdsvis 29 mot 20 prosent. Differansen mellom menn og kvinner har vedvart over tid, men vi ser en tendens i retning av mindre kjønnsforskjell.

Andelen som svarte at saken(e) var blitt anmeldt synker med økende alder. Halvparten av de under 18 år sa at saken(e) var anmeldt, mot kun en av ti av de over 50 år.

De fleste av de som oppga at saken(e) var anmeldt opplevde henleggelse, enten på grunn av foreldelse (13 prosent) eller andre forhold (33 prosent). Ca. en av fire svarte at anmeldelsen førte til dom, en andel som har vært uendret i tre år. 27 prosent svarte at saken(e) fortsatt var under etterforskning.

FIGUR 23 HVIS ANMELDT, HVA ER SKJEDD I SAKEN(ENE)? PROSENTER

53 prosent av de under 18 år som oppga at saken(e) var anmeldt svarte at den/de fortsatt var under etterforskning. Ikke overraskende viser tallene også at andelen som opplevde henleggelse på grunn av foreldelse var høyest blant de eldste brukerne av sentrene.

I 2014 var det minimal kjønnsforskjell med tanke på andelen som svarte at saken(e) endte med dom. Tabellen under viser imidlertid at en større andel menn enn kvinner har opplevd henleggelse på grunn av foreldelse, mens kvinner i større grad enn menn svarte at saken ble henlagt på grunn av andre forhold eller at saken(e) fortsatt er under etterforskning.

TABELL 10 HVIS ANMELDT, HVA ER SKJEDD I SAKEN? BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

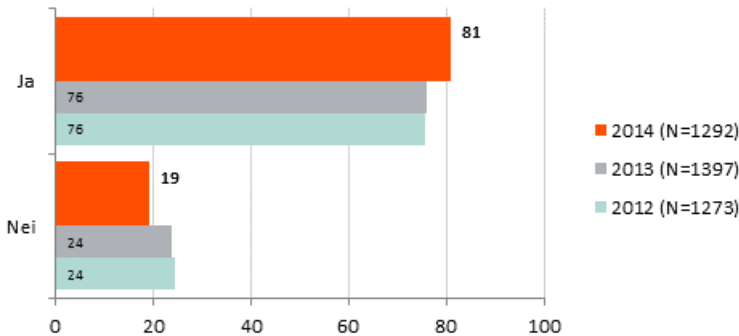
Hvis anmeldt, hva er skjedd i saken(ene)?	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Dom	26	27	26	26	21	28
Henlagt på grunn av foreldelse	17	16	11	22	21	23
Henlagt på grunn av andre forhold	22	31	33	22	19	28
Ikke fellende dom	2	3	3	2	11	2
Fortsatt under etterforskning	30	28	28	30	25	19
Ukjent	7	5	6	2	8	0
Antall svar (N)	388	399	375	46	53	47

2.1.8 Hjelp og bistand til utsatte for overgrep

Kontakt med hjelpeapparatet

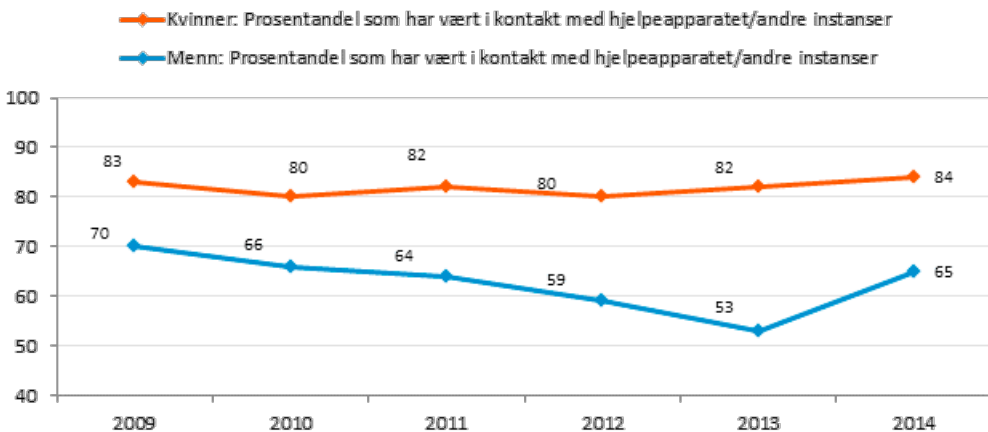
81 prosent hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet eller andre instanser i forbindelse med overgrepet(ene), noe som er fem prosentpoeng høyere enn de to foregående årene. Resultatet signaliserer at mange bruker sentrene som et supplement til hjelpeapparatet. Andelen som hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet var aller høyest blant de under 18 år (91 prosent).

FIGUR 24 KONTAKT MED HJELPEAPPARATET/ANDRE INSTANSER I FORBINDELSE MED OVERGREPET(ENE)/HENDELSEN(E)? PROSENTER.

Figur 25 viser at betraktelig flere kvinner enn menn hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet, henholdsvis 84 mot 65 prosent. Blant kvinnene har det ikke vært nevneverdige forskjeller over tid, mens det blant menn har vært litt mer variasjon. Sammenlignet med 2013 har andelen menn som har vært i kontakt med hjelpeapparatet økt, mens det tidligere har vært en jevn nedgang.

FIGUR 25 KONTAKT MED HJELPEAPPARATET/ANDRE INSTANSER BLANT UTSATTE FOR OVERGREP. PROSENTER.

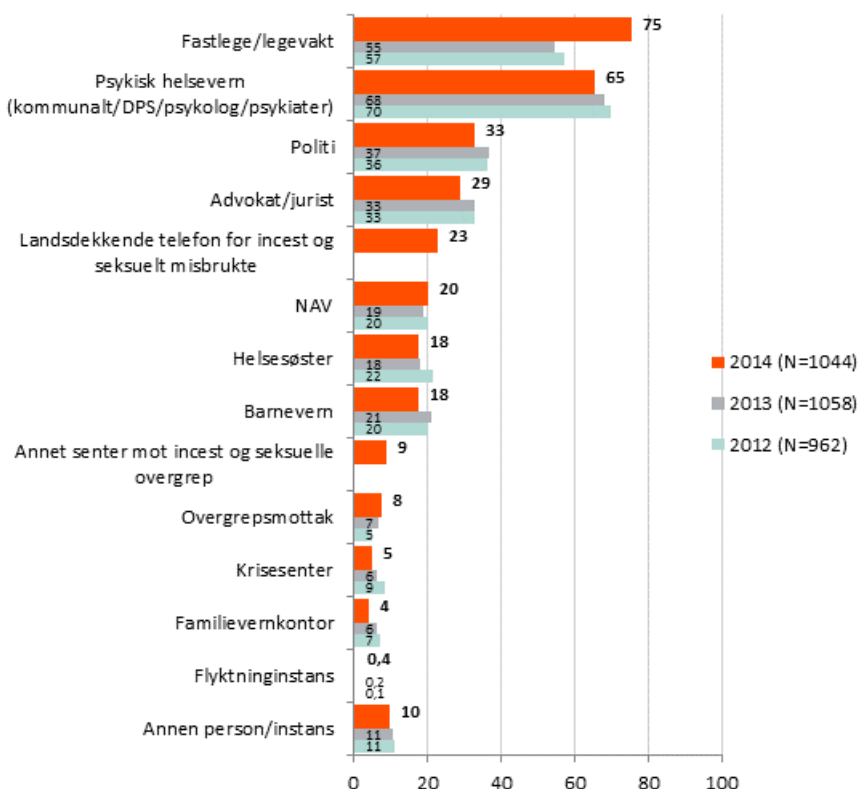
De som hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet/andre instanser fikk spørsmål om hvilke instanser dette gjaldt. De fleste (75 prosent) hadde vært i kontakt med fastlege/legevakt. Andelen har økt med 20 prosentpoeng sammenlignet med 2013. Samtidig har det vært en endring i svarkategorien fra «lege/legevakt» til «fastlege/legevakt». Det kan tenkes at noe av endringen skyldes at formuleringen «fastlege» er inkludert.

Videre hadde 65 prosent vært i kontakt med psykisk helsevern, 33 prosent hadde vært i kontakt med politiet og 23 prosent hadde ringt til landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte. Landsdekkende telefon ble lagt til som egen kategori på dette spørsmålet først i 2014.

Dernest har 20 prosent vært i kontakt med NAV, 18 prosent med helsesøster og 18 prosent med barnevern. Ti prosent hadde krysset av for annen instans. Herunder nevnes blant annet barnehus, BUP, PPT, ulike typer terapeuter og skole.

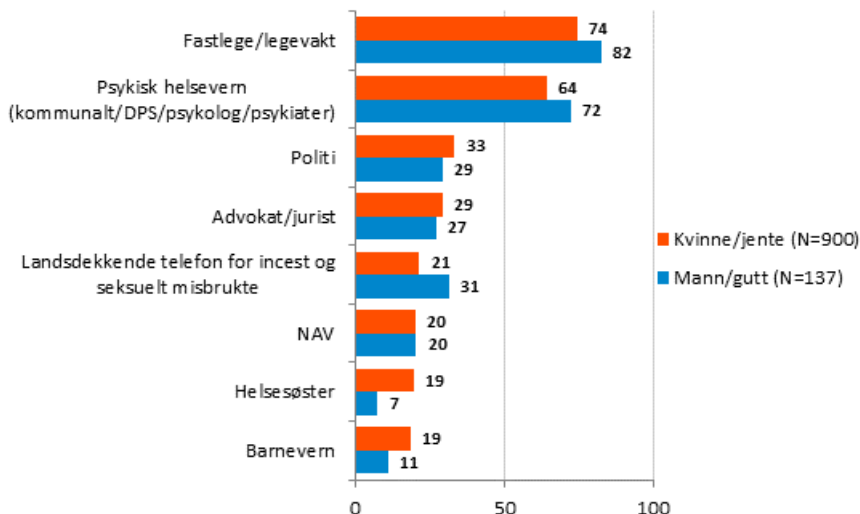
De yngste brukerne (under 18 år) skiller seg ut ved at en høyere andel hadde vært i kontakt med barnevern (57 prosent), helsesøster (50 prosent), politi (50 prosent) og advokat/jurist (44 prosent).

FIGUR 26 HVILKE INSTANSER ER/HAR DU VÆRT I KONTAKT MED? PROSENTER.

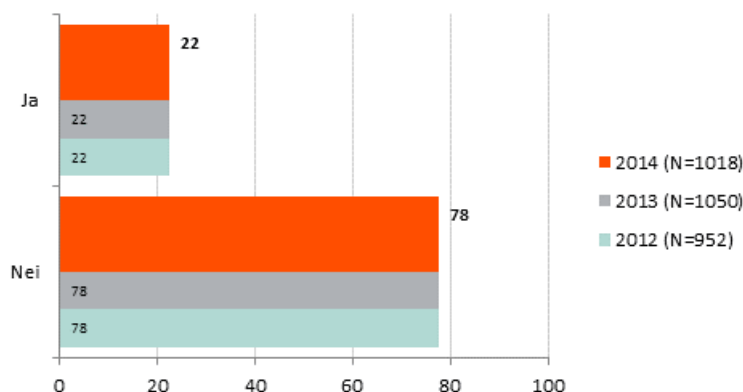
En høyere andel kvinner enn menn hadde vært i kontakt med helsesøster og barnevern, mens en høyere andel menn enn kvinner har vært i kontakt med fastlege/legevakt, psykisk helsevern og landsdekkende telefon.

FIGUR 27 HVILKE INSTANSER ER/HAR DU VÆRT I KONTAKT MED? BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

22 prosent av de som hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet/andre instanser opplevde at de ikke fikk tilbud fra en eller flere av instansene de var i kontakt med. Andelen blant de mannlige brukerne var litt lavere (18 prosent) enn blant de kvinnelige (23 prosent). I spørsmålet vektlegges brukerens subjektive opplevelse av å ha fått tilbud.

FIGUR 28 HAR DU OPPLEVD Å IKKE FÅ TILBUD FRA EN ELLER FLERE AV INSTANSENE DU HAR VÆRT I KONTAKT MED I FORBINDELSE MED OVERGREPET(ENE)/HENDELSEN(E)? PROSENTER.

TABELL 11 HAR DU OPPLEVD Å IKKE FÅ TILBUD FRA EN ELLER FLERE AV INSTANSENE DU HAR VÆRT I KONTAKT MED I FORBINDELSE MED OVERGREPET(ENE)/HENDELSEN(E)? BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Opplevd å ikke få tilbud:	Kvinne/jente	Mann/gutt
I alt	100	100
Ja	23	18
Nei	77	82
Antall svar (N)	878	133

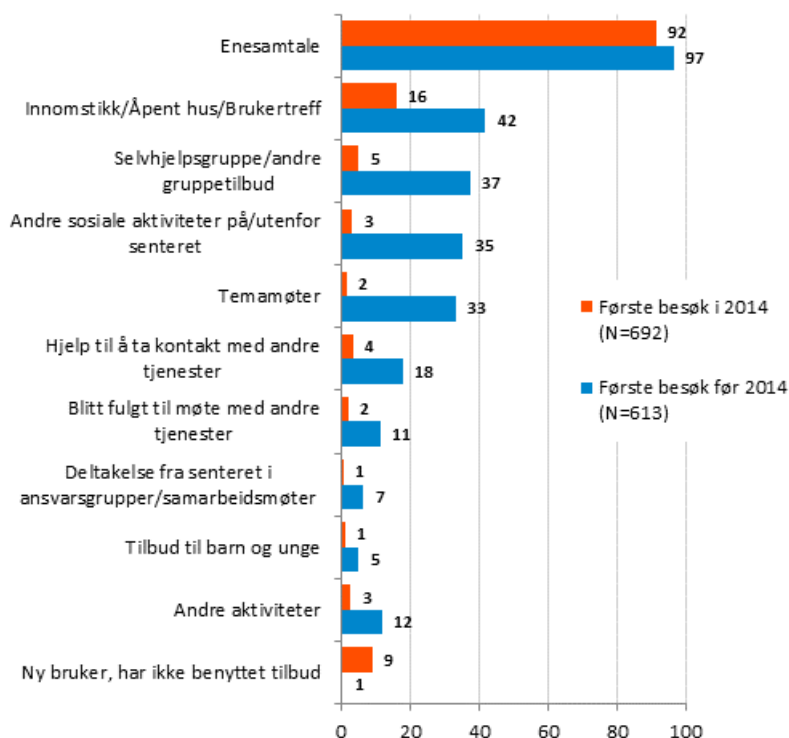
2.1.9 Deltagelse i aktiviteter ved senteret

Brukerne ble bedt om å krysse av for hvilke aktiviteter de hadde deltatt på ved senteret, også eventuelle aktiviteter de hadde deltatt på tidligere år.³⁸ Hvor lenge man har vært bruker ved senteret har betydning for deltagelsen i aktiviteter. De fleste, både av de som var nye brukere i 2014 og langtidsbrukerne, hadde gjennomført en enesamtale. Når det gjelder øvrige aktiviteter ble disse hovedsakelig benyttet av langtidsbrukerne³⁹. 42 prosent av brukerne som hadde sitt første besøk før 2014 hadde vært på innomstikk, åpent hus eller brukertreff, mot 16 prosent av de nye brukerne i 2014. Videre hadde 37 prosent av langtidsbrukerne deltatt på gruppetilbud, 35 prosent hadde deltatt på sosiale aktiviteter og 33 prosent hadde deltatt på temamøter. 18 prosent hadde fått hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, mens elleve prosent hadde blitt fulgt til møte med andre tjenester.

³⁸ Aktiviteter som nye brukere i 2014 benytter etter at skjemaet er fylt ut vil ikke fanges opp.

³⁹ Langtidsbrukere regnes her som personer som hadde sitt første besøk ved senteret før inneværende registreringsår.

FIGUR 29 BISTAND/AKTIVITETER SOM BRUKEREN HAR BENYTTET SEG AV VED SENTERET. BRUTT NED PÅ TIDSPUNKT FOR FØRSTE BESØK. PROSENTER.

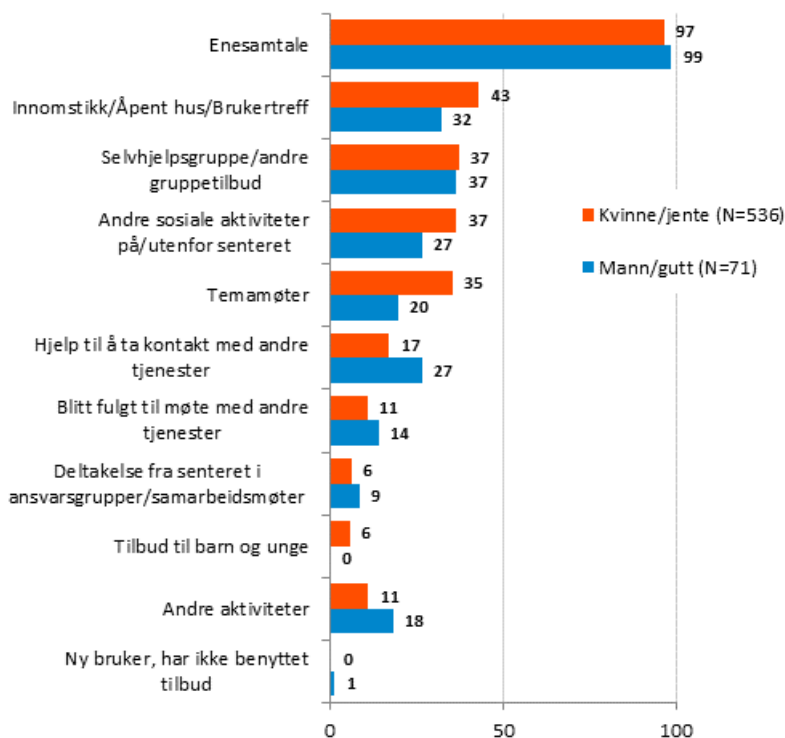

Figur 30 viser bistand/aktiviteter som de mannlige og kvinnelige brukerne har deltatt på. Figuren omfatter brukerne som hadde sitt første besøk på senteret før 2014, da disse i størst grad har hatt mulighet til å benytte spekteret av tilbud da skjemaet ble fylt ut.⁴⁰ En høyere andel kvinner enn menn hadde vært på innomstikk, åpent hus, brukertreff, temamøter og sosiale aktiviteter. En høyere andel menn enn kvinner hadde fått hjelp til å ta kontakt med andre tjenester og hadde benyttet andre tilbud. Andre tilbud omfattet som oftest ulike typer arrangement og turer, eksempelvis sommerleir og mannshelg.

⁴⁰ Siden aktiviteter som brukerne har deltatt på etter at skjemaet ble fylt ut i 2014 ikke blir registrert, fokuseres det på langtidsbrukerne når vi sammenligner kjønn. For mange av de nye brukerne i 2014 ble skjema fylt ut ved et av de første enesamtalene, noe som gjør at man kanskje ikke har rukket å delta på så mange aktiviteter.

FIGUR 30

FIGUR 30: BISTAND/AKTIVITETER SOM BRUKEREN HAR BENYTTET SEG AV VED SENTERET. BRUTT NED PÅ KJØNN. KUN DE SOM HADDE SITT FØRSTE BESØK PÅ SENTERET FØR 2014. PROSENTER.

2.2 BRUKERE SOM ER PÅRØRENDE AV UTSATTE

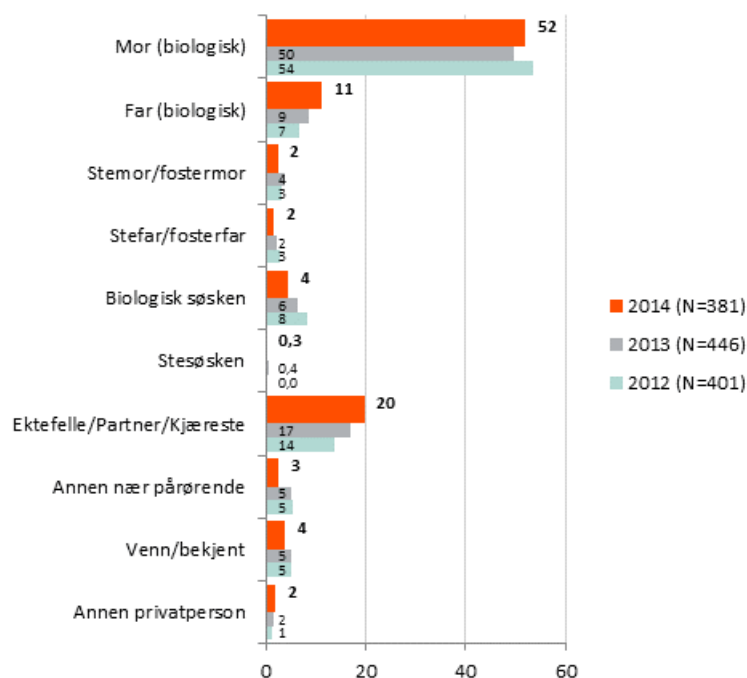
I den videre delen presenteres resultatene for brukergruppen som er pårørende eller har en annen nær relasjon til noen som er utsatt for overgrep. Dette utgjør 22 prosent av brukerne i 2014.

2.2.1 Pårørendes relasjon til den utsatte

De aller fleste pårørende som brukte sentrene var mor til en person som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep (52 prosent). Elleve prosent var fedre, mens 20 prosent var ektefelle, partner eller kjæreste.

Sammenlignet med tidligere år er tallene forholdsvis stabile, men vi ser en svak økning i andelen fedre og ektefeller, partner eller kjærester.

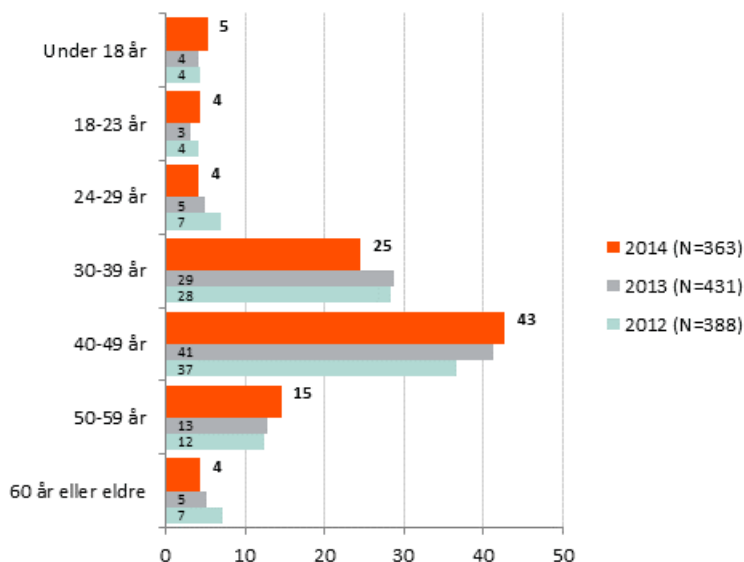
FIGUR 31 PÅRØRENDE/ANDRES RELASJON TIL UTSATT. PROSENT BLANT PÅRØRENDE/ANDRE. PROSENTER.

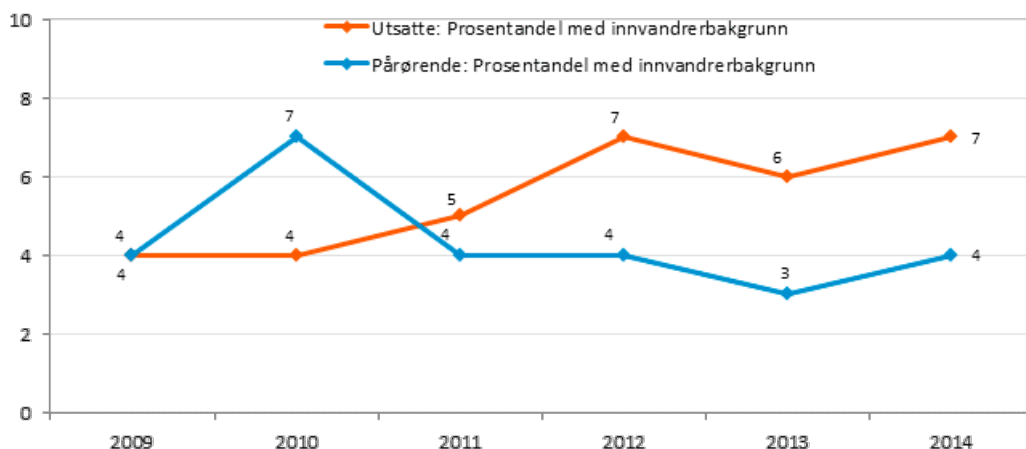
2.2.2 Alder, kjønn og bakgrunn

Blant de pårørende var 68 prosent kvinner og 32 prosent menn. De pårørende hadde en betydelig eldre aldersprofil enn de som var utsatt for seksuelle overgrep, noe som er naturlig med tanke på den høye andelen mødre. Gjennomsnittsalderen blant de pårørende var 41 år, mot 33 år blant de usatte.

Det har vært forholdsvis små forskjeller i alderssammensetningen over tid, men vi ser en tendens til en høyere andel pårørende i førtiårene og en litt lavere andel i 30-årene.

FIGUR 32 PÅRØRENDES ALDER. PROSENTER.

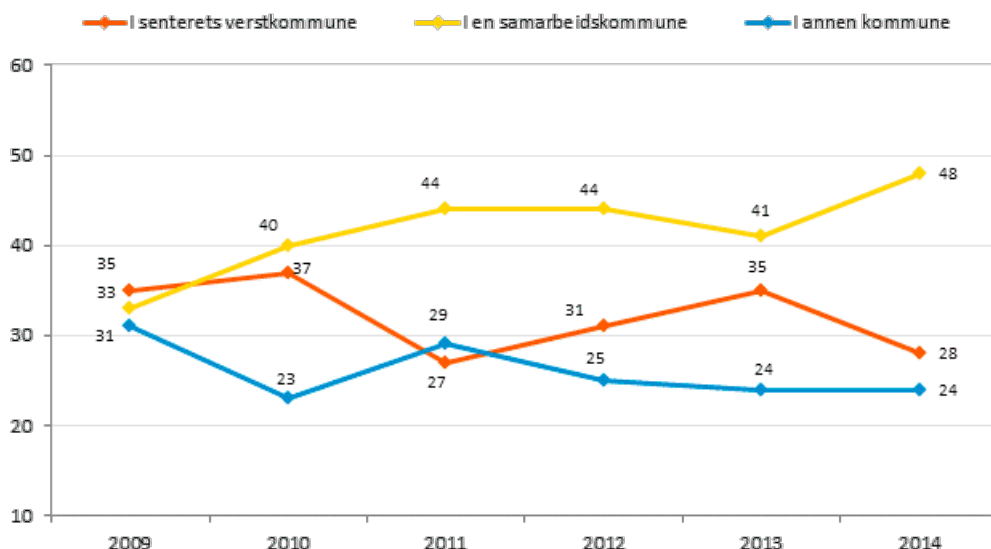
De aller fleste (96 prosent) av de pårørende var av norsk opprinnelse, tre prosentpoeng flere enn blant de som har vært utsatt for seksuelle overgrep. Innvanderandelen blant pårørende har vært relativt stabil over tid, men var litt høyere i 2010.

FIGUR 33 INNVANDRERANDEL BLANT PÅRØRENDE OG UTSATTE FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER.

Figur 34 viser at 48 prosent av de pårørende kom fra en av sentrets samarbeidskommuner⁴¹, mens 28 prosent var bosatt i vertskommunen. 24 prosent bodde i en annen kommune.

Sammenlignet med brukerne av sentret som har vært utsatt for overgrep, var en lavere andel blant de pårørende (18 prosentpoeng mindre) bosatt i vertskommunen, mens en høyere andel var bosatt enten i en samarbeidskommune eller annen kommune.

FIGUR 34 PÅRØRENDES BOSTED. PROSENTER.

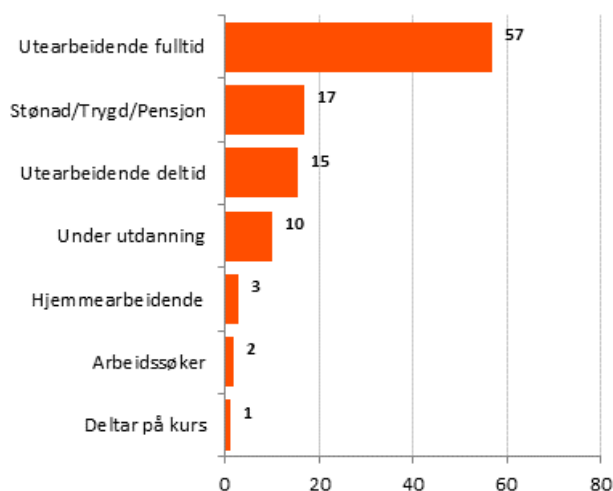

2.2.3 Tilknytning til arbeidslivet

De fleste pårørende var i arbeid, enten fulltid (57 prosent) eller deltid (15 prosent). Videre mottok 17 prosent stønad, trygd eller pensjon, mens ti prosent var under utdanning.

Sammenlignet med brukerne som var utsatt for overgrep, var en betraktelig høyere andel pårørende i fulltidsarbeid og en lavere andel under utdanning. Dette må ses i sammenheng med at de pårørende gjennomgående var eldre enn brukerne som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep. Andelen som mottok stønad, trygd eller pensjon var også lavere blant de pårørende (17 prosent) enn blant de som hadde vært utsatt for overgrep (33 prosent).

⁴¹ Tidligere år ble begrepet «Bidragskommune» benyttet.

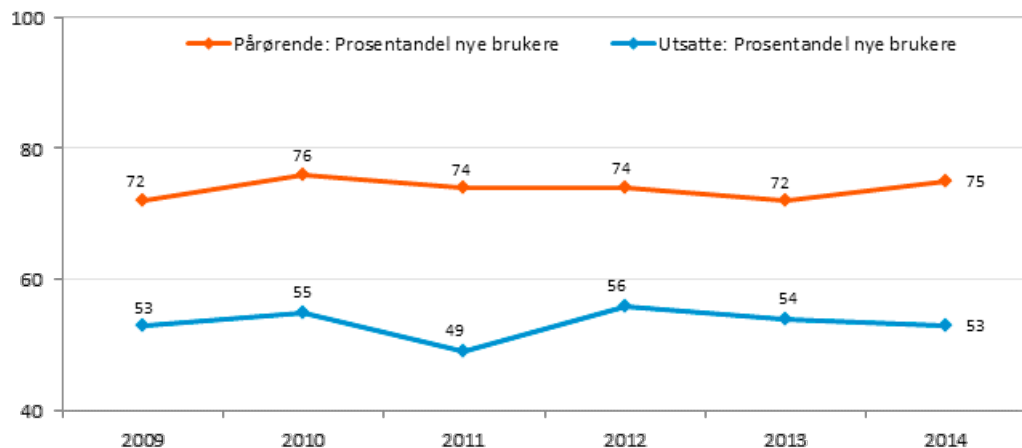
FIGUR 35 PÅRØRENDES TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET. PROSENTER. N=355.

2.2.4 Funksjonsnedsettelse

Seks prosent av de pårørende hadde en funksjonsnedsettelse. Dette er fem prosentpoeng lavere enn blant brukerne som har vært utsatt for seksuelle overgrep. I antall var det kun 19 personer av de pårørende som hadde en funksjonsnedsettelse, og det er derfor ikke vist ytterligere fordeling på type funksjonsnedsettelse.

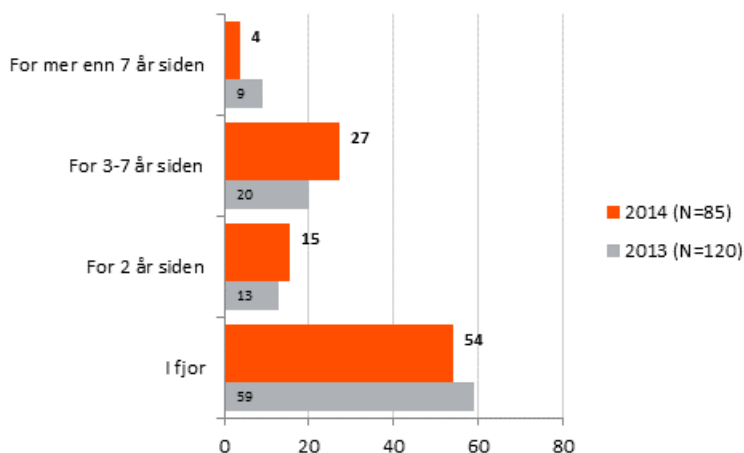
2.2.5 Nye brukere blant pårørende

De fleste pårørende (75 prosent) var nye brukere i 2014, en andel som har vært relativt stabil over tid. Andelen nye brukere var betraktelig høyere blant de pårørende enn blant de utsatte (53 prosent).

FIGUR 36 PROSENTANDEL NYE BRUKERE BLANT PÅRØRENDE OG UTSATTE.

Av de pårørende som hadde besøkt senteret tidligere år, var første besøk i snitt to år tidligere. De fleste (54 prosent) hadde sitt første besøk i 2013. 15 prosent besøkte senteret i 2012, mens i underkant av en tredjedel hadde sitt første besøk for mer enn to år siden. Blant de usatte hadde nesten halvparten sitt første besøk for mer enn to år siden, noe som illustrerer at brukerne som har vært utsatt for overgrep ofte benytter sentrenes tilbud over lengre tid enn de som er pårørende⁴².

FIGUR 37 ANTALL ÅR SIDEN FØRSTE BESØK FOR PÅRØRENDE SOM BESØKTE SENTERET FØR 2014.

2.2.6 Informasjonskilder og kontaktmåte

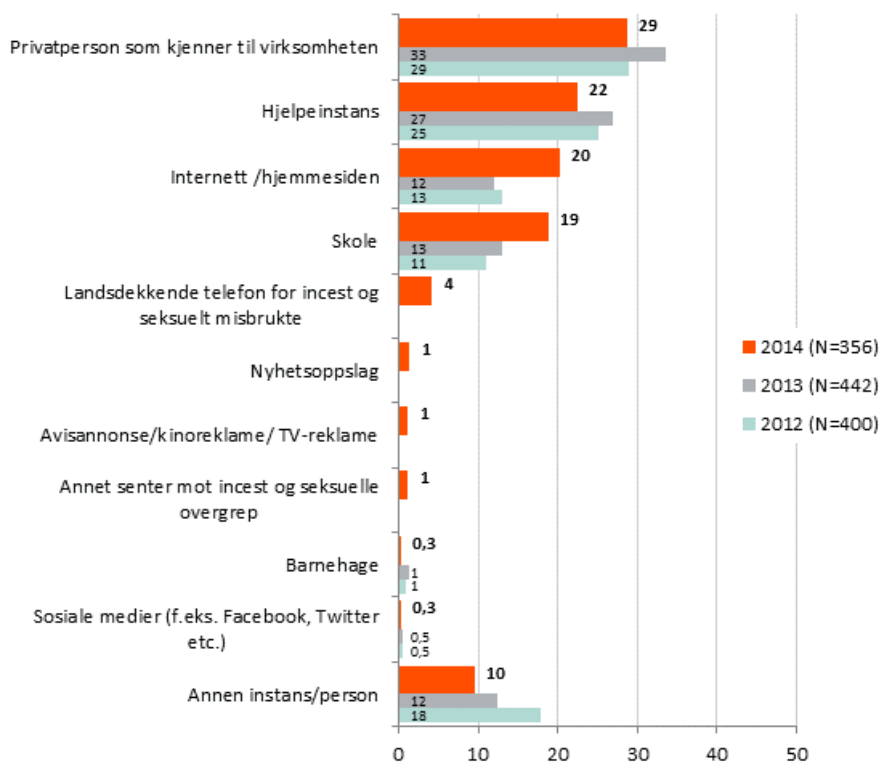
Blant de pårørende var det mest vanlig å finne ut om sentret via en privatperson (29 prosent). 22 prosent fant ut om sentret via en hjelpeinstans, 20 prosent via internett/hjemmesiden, mens 19 prosent fikk informasjon fra skolen. Andelen som fikk vite om sentret via skolen er betydelig høyere blant de pårørende enn blant de utsatte (8 prosent).⁴³

Andelen som fikk vite om senteret via skolen var nede i fem prosent i 2011 og har økt jevnt de tre siste årene. Sammenlignet med tidligere har det også vært en økning i andelen som fikk vite om senteret via internett/hjemmesiden⁴⁴, og en nedgang i andelen som har svart privatperson eller hjelpeinstans.

⁴² Prosent av de som hadde besøkt senteret tidligere år.

⁴³ Det er store forskjeller mellom sentrene, hvorav særlig Incestsenteret i Vestfold har mange brukere som fikk vite om senteret via skolen, henholdsvis 44 prosent av de pårørende og 22 prosent av de utsatte. Incestsenteret i Vestfold prioriterer arbeidet med informasjon i skolene høyt.

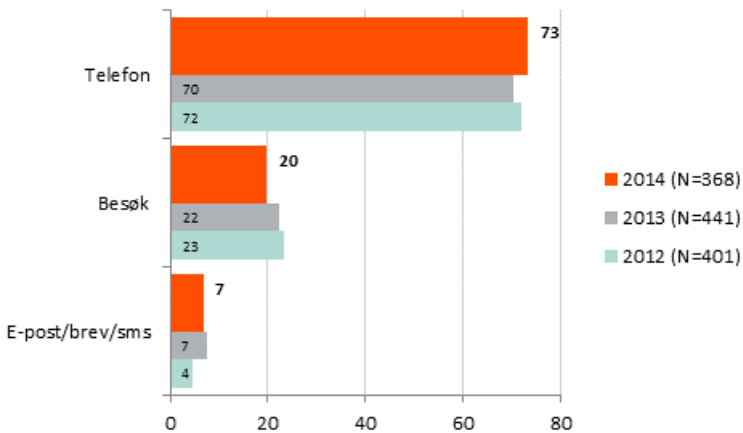
⁴⁴ Det har vært noen endringer i svarkategoriene sammenlignet med tidligere. Spesifikasjonen «hjemmesiden», ble først lagt til i 2014, mens det tidligere år kun stod «internett».

FIGUR 38 HVORDAN FIKK PÅRØRENDE VITE OM SENTRET? PROSENTER.

De fleste pårørende (73 prosent) henvendte seg på telefon første gang de tok kontakt med sentret. Denne andelen har vært høy over tid, og illustrerer at tilgjengelighet på telefon er svært viktig. 20 prosent oppsøkte sentret første gang de tok kontakt, mens syv prosent skrev e-post, brev eller SMS.

En høyere andel pårørende enn utsatte benyttet telefon ved første kontakt, mens en litt høyere andel utsatte enn pårørende oppsøkte senteret.⁴⁵

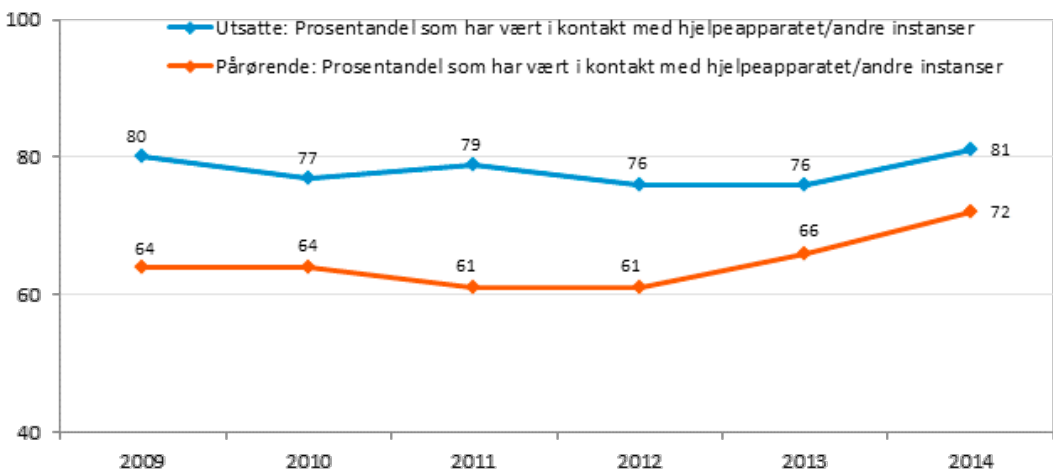
⁴⁵ Differansen er 10 prosentpoeng når det gjelder telefon og seks prosentpoeng når det gjelder besøk.

FIGUR 39 KONTAKTMÅTE VED FØRSTE HENVENDELSE, BLANT PÅRØRENDE. PROSENTER.

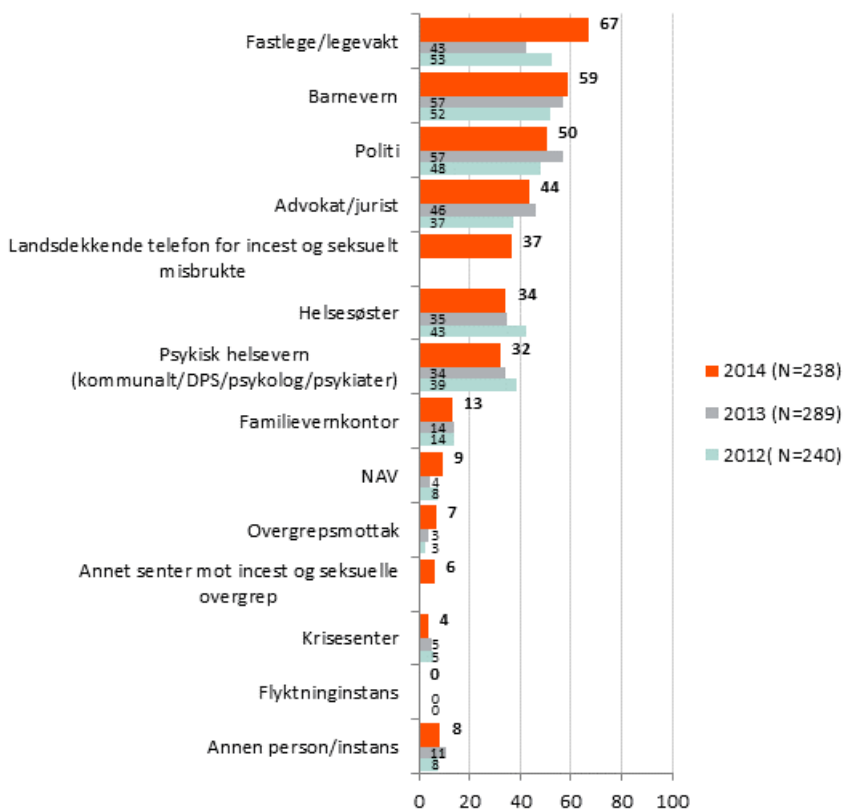
2.2.7 Hjelp og bistand til pårørende

Kontakt med hjelpeapparatet

72 prosent av de pårørende hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet/andre instanser i forbindelse med overgrepet(ene), en andel som har økt jevnt siden 2012. Ikke overraskende var andelen noe lavere enn blant de som har vært utsatt for overgrep, hvor 81 prosent hadde vært i kontakt med hjelpeapparatet. Gapet mellom utsatte og pårørende har imidlertid blitt mindre over tid.

FIGUR 40 KONTAKT MED HJELPEAPPARATET/ANDRE INSTANSER I FORBINDELSE MED OVERGREPET(ENE)/HENDELSEN(ENE)? PROSENTER.

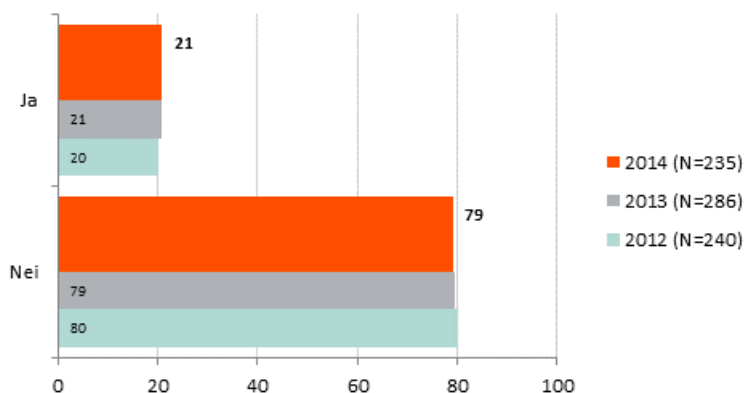
FIGUR 41

HVLKE INSTANSER ER/HAR DU VÆRT I KONTAKT MED?
PROSENTER.

Blant de pårørende var det mest vanlig å ha vært i kontakt med fastlege/legevakt (67 prosent), barnevern (59 prosent), politi (50 prosent), samt advokat/jurist (44 prosent). Videre hadde 37 prosent ringt landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte, 34 prosent hadde kontaktet helsesøster og 32 prosent hadde vært i kontakt med psykisk helsevern.

Det har vært en betydelig økning i andelen som har vært i kontakt med fastlege/legevakt, samme økning som vi så blant de utsatte. Videre er det flere pårørende enn utsatte som hadde vært i kontakt med helsesøster, barnevern, politi, advokat/jurist, familievernkontor og landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte. En mindre andel av de pårørende enn de som har vært utsatt for overgrep hadde vært i kontakt med psykisk helsevern, fastlege/legevakt og NAV.

FIGUR 42 HAR DU OPPLEVD Å IKKE FÅ TILBUD FRA EN ELLER FLERE AV INSTANSENE DU HAR VÆRT I KONTAKT MED I FORBINDELSE MED OVERGREPET(ENE)/HENDELSEN(E)? PROSENTER.

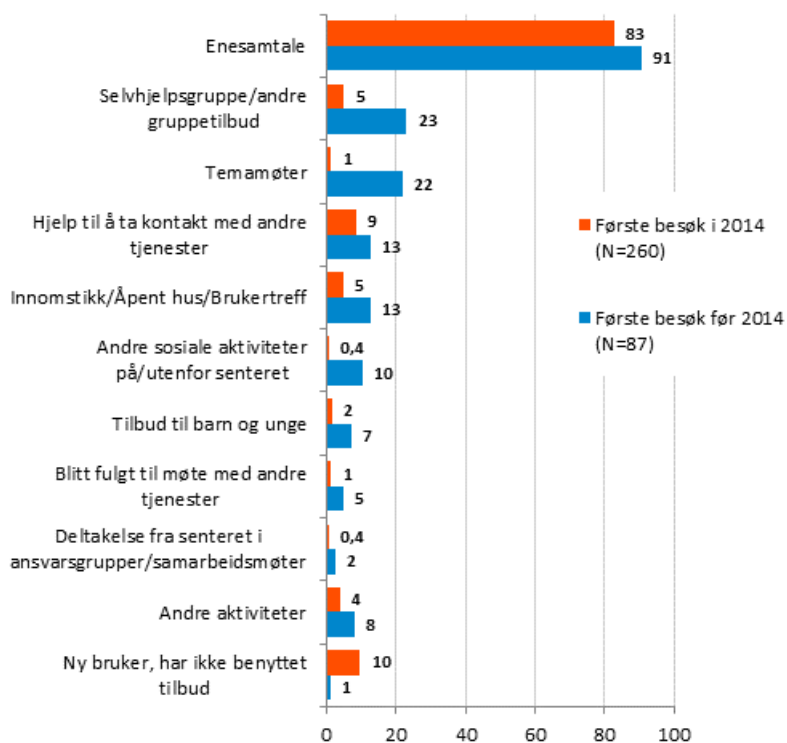

21 prosent av de pårørende som hadde vært i kontakt med instanser opplevde at de ikke fikk tilbud fra en eller flere av disse. Andelen har vært stabil over tid og er omtrent lik blant de som har vært utsatt for seksuelle overgrep (22 prosent).

2.2.8 Pårørendes deltagelse i aktiviteter ved sentrene

Enesamtale var den klart vanligste aktiviteten på sentrene blant de pårørende, tilsvarende som for utsatte. På samme måte som blant de utsatte var det også først og fremst langtidsbrukerne som hadde benyttet sentertilbudene utover enesamtale. 23 prosent av de som hadde første besøk før 2014 hadde benyttet gruppetilbud. Videre hadde 22 prosent vært i temamøter og 13 prosent hadde fått hjelp til å ta kontakt med andre tjenester. Ti prosent hadde deltatt på andre sosiale aktiviteter, syv prosent hadde benyttet tilbud til barn og unge, og fem prosent hadde blitt fulgt til møte med andre tjenester.

FIGUR 43 PÅRØRENDES DELTAGELSE I ULIKE AKTIVITETER VED SENTRENE. PROSENTER. N=356.

3 HENVENDELSER OG BESØK

Dette kapittelet omhandler henvendelser og besøk fra brukergruppen (utsatte for seksuelle overgrep og pårørende), samt samarbeidspartnere. Analysene baserer seg på skjema for henvendelser på telefon, epost, SMS og brev (vedlegg, skjema A) og aktivitets-/besøksskjema (vedlegg skjema B) som skulle fylles ut ved hver henvendelse/ besøk.⁴⁶

3.1 HENVENDELSER FRA OVERGREPSUTSATTE OG PÅRØRENDE

Tabellen på neste side viser en oversikt over ulike typer henvendelser fra brukergruppen (utsatte og pårørende) i 2014. Incestsenteret i Vestfold er skilt fra øvrige sentre da sentret driver Landsdekkende telefon for incest- og seksuelt misbrukte og deres pårørende, som er finansiert av Bufdir, og dermed mottar langt flere telefonhenvendelser enn det som ellers er vanlig.⁴⁷

Tabellen viser at sentrene håndterte en stor mengde henvendelser fra brukergruppen. Dersom vi ser bort fra Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold, mottok sentrene totalt 45 henvendelser i snitt om dagen, altså ca. to henvendelser per senter. Da medregnes hele året (inkludert helger og helligdager).

Sammenlignet med tidligere viser tallene en nedgang i antall henvendelser for alle sentre totalt unntatt for Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold. Dette er ikke nødvendigvis en reell nedgang, men kan skyldes at flere sentre nå følger registreringsrutinene beskrevet i veilederen og bare registrerer en gang dersom samme person ringer flere ganger på samme dag om samme sak. Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold meldte i 2013 om en del underrapportering av henvendelser, noe som kan forklare økningen til i år. Økningen i antall registrerte e-poster og SMS har vært markant for Incestsenteret i Vestfold.

⁴⁶ Sogn og Fjordane har meldt fra om en viss underrapportering av henvendelser og besøk. Egen telling viste 464 brukerbisøk og 654 henvendelser (både brukere og samarbeidspartnere), mot 406 web-registreringer på skjema B og 638 web-registreringer på skjema A.

⁴⁷ Telefonsjenersten er gratis fra fasttelefon og fra mobiltelefon med Telenor-abonnement (Tlf: 800 57 000).

TABELL 12 OVERSIKT OVER ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERE (UTSATTE OG PÅRØRENDE) 2012-2014.

År		Antall enestamtaler (over 20 min) på telefon	Taus telefon	Andre telefon-henvendelser	Antall telefon-henvendelser	Antall SMS-henvendelser	Antall e-poster	Antall brev	Sosiale medier	Sum
2014	Alle senter unntatt Landsdekkende telefon	3410	816	4 539	8 765	3867	3 655	24	83	16394
	Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	5572	2199	6144	13915	3257	1727	0	2	18901
	Totalt	8982	3015	10683	22680	7124	5382	24	85	35295
2013	Alle senter unntatt landsdekkende telefon	3483	946	4717	9146	4597	4449	49		18241
	Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	5239	2030	6656	13925	2655	111	0		16691
	Totalt	8722	2976	11373	23071	7252	4560	49		34932
2012	Alle senter unntatt Landsdekkende telefon	3983	1526	6527	12036	4699	5589	31		22355
	Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	3213	4550	5839	13602	1474	44	0		15120
	Totalt	7196	6076	12366	25638	6173	5633	31		37475

På de neste sidene presenteres tabeller der antall henvendelser blant annet er brutt ned på kjønn, utsatt eller pårørende, samt hvorvidt henvendelsen er den første i registreringsåret eller gjentakende. Her vil kun henvendelser hvor det er svart på de aktuelle spørsmålene i tabellen være inkludert. I mange tilfeller, for eksempel ved tause telefoner eller andre samtaler der det ikke har vært naturlig å stille spørsmål, vil en eller flere av disse spørsmålene være ubesvart.

Tabellen på neste side viser henvendelser fra kvinner og menn blant utsatte og pårørende. Tabellen inkluderer alle typer henvendelser (telefon, SMS, e-post og brev). I tråd med resultatene fra brukerskjema (skjema C) var de fleste henvendelser (90 prosent) 48 fra personer som selv hadde vært utsatt for seksuelle overgrep. På alle sentre (bortsett fra senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo) har det vært langt flere henvendelser fra kvinnelige enn mannlige brukere. Nesten ni av ti henvendelser kom fra kvinner (tabell 14). Dette gjelder både om vi ser på henvendelser fra utsatte og pårørende.

⁴⁸ På 3455 av henvendelsene var dette ikke besvart og disse er ikke med i prosenteringen.

TABELL 13 ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN (TELEFON, SMS, E-POST OG BREV) I 2014
BRUTT NED PÅ KJØNN OG UTSATT/PÅRØRENDE.

	Utsatt		Pårørende		Totalt
	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	
Alta krise- og incest senter	14	0	1	1	16
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	463	52	19	5	539
Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	12406	2136	1786	165	16493
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	137	11	78	11	237
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	88	4	15	1	108
Norasenteret IKS, senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark	10	3	2	0	15
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	18	215	9	0	242
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	475	167	29	7	678
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	1117	70	160	43	1390
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	674	93	31	20	818
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	259	12	55	7	333
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	1121	41	28	1	1191
Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nordland	503	22	3	6	534
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	587	53	15	3	658
Senter mot seksuelle overgrep i Agder	1221	395	124	49	1789
Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	735	35	45	2	817
Senter mot seksuelle overgrep i Telemark	566	27	22	6	621
Støttesenter mot incest (SMI), Oslo	2340	162	308	47	2857
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	664	22	23	3	712
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar	629	124	26	5	784
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms	725	224	45	44	1038
	24752	3868	2824	426	31870

TABELL 14 ANDEL JENTER/KVINNER OG GUTTER/MENN BLANT UTSATTE OG PÅRØRENDE.
PROSENTER

	2013		2014	
	Utsatt	Pårørende	Utsatt	Pårørende
I alt	100	100	100	100
Jente/Kvinne	87	88	86	87
Gutt/Mann	13	12	14	13
Antall svar (N)	27567	3950	28620	3250

Tabellen nedenfor viser at de fleste henvendelser kom fra brukere som tidligere hadde vært i kontakt med sentret. Totalt 1857 kvinner og 519 menn henvendte seg til sentrene for aller første gang i 2014, dvs. er nye brukere. For å finne ut hvor mange individer som henvendte seg kan man summere antall henvendelser som var «aller første» og «første i 2014». Da viser tallene at totalt 2823 kvinner og 675 menn henvendte seg til sentrene i løpet av 2014. I 2013 henvendte 2460 kvinner og 677 menn seg til sentrene.⁴⁹

TABELL 15 ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN (TELEFON, SMS, E-POST OG BREV) I 2014 BRUTT NED KJØNN OG TIDSPUNKT FOR KONTAKT.

	Aller første		Første i år		Individer (Sum aller første og første i år)		Gjentakende henvendelser		Totalt
	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	
Alle senter unntatt landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	876	232	847	124	1723	356	11525	1626	15230
Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	981	287	119	32	1100	319	13076	2017	16512
Totalt	1857	519	966	156	2823	675	24601	3643	31742

En større andel av henvendelsene fra kvinner enn menn var gjentakende henvendelser, mens menn hadde flere førstegangshenvendelser. Syv prosent av henvendelsene fra kvinner og 12 prosent av henvendelsene fra menn var førstegangshenvendelser. Totalt ti prosent av henvendelsene fra kvinner og 16 prosent av henvendelsene fra menn kom fra ulike individer (aller første gang eller første i registreringsåret).

Tabell 16 viser henvendelser fra brukergruppen brutt ned på senter, kjønn og kontakt. Landsdekkende telefon skiller seg ut, som forventet, og har både flest nye henvendelser og gjentakende henvendelser. Blant de øvrige sentrene er det SMI Oslo, SMSO Agder, SMISO Hordaland og SMISO Sør-Trøndelag som har flest henvendelser fra nye og tidligere brukere.

⁴⁹ Ved 3361 henvendelser var ikke spørsmålet om kjønn besvart og ved 3565 var det ikke svart på spørsmålet om henvendelsen var første eller gjentakende.

TABELL 16 ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN (TELEFON, SMS, E-POST OG BREV) I 2014 BRUTT NED PÅ ALLE SENTER, KJØNN OG TIDSPUNKT FOR KONTAKT.

	Aller første henvendelse		Første henvendelse i 2014		Individer (totalt første henvendelse)		Gjentagende henvendelse		Totalt
	K	M	K	M	K	M	K	M	
Alta krise- og incest senter	4	0	2	0	6	0	10	1	17
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	47	8	36	2	83	10	396	47	536
Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	981	287	119	32	1100	319	13076	2017	16512
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	25	9	21	0	46	9	169	13	237
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	21	3	3	1	24	4	81	1	110
Norasenteret IKS, senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark	8	2	1	0	9	2	3	1	15
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	5	65	6	20	11	85	16	130	242
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	24	6	15	2	39	8	465	164	676
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	92	21	166	18	258	39	1011	74	1382
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	34	5	40	6	74	11	628	102	815
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	20	4	3	2	23	6	291	16	336
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	40	7	33	5	73	12	1073	32	1190
Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nordland	18	5	28	4	46	9	435	14	504
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	24	6	40	6	64	12	535	44	655
Senter mot seksuelle overgrep i Agder	209	43	102	25	311	68	983	367	1729
Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	34	7	37	4	71	11	697	26	805
Senter mot seksuelle overgrep i Telemark	39	6	34	3	73	9	515	24	621
Støttesenter mot incest (SMI), Oslo	108	18	171	13	279	31	2374	178	2862
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	36	2	36	1	72	3	607	22	704
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar	11	3	27	5	38	8	612	121	779
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms	77	12	46	7	123	19	624	249	1015
	1857	519	966	156	2823	675	24601	3643	31742

Tabell 17 og 18 viser om henvendelsene kom fra vertskommunen, en kommune som støttet sentret økonomisk eller en annen kommune. Sentrene tok forholdsvis ofte i mot henvendelser fra personer fra kommuner som ikke bidro til driften av sentret. Totalt 45 prosent av henvendelsene kom fra andre kommuner. En fjerdedel av henvendelsene kom fra bidragskommuner, mens litt under en tredjedel kom fra vertskommunen. Incestsenteret i Vestfold (Landsdekkende telefon) hadde den høyeste andelen henvendelser fra andre kommuner (67 prosent), noe som er helt naturlig. Blant de øvrige sentrene kom totalt 21 prosent av henvendelsene fra andre kommuner.

TABELL 17 HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN I 2014
FORDELT PÅ KOMMUNETYPE.

	Vertskommune	Bidragskommune	Annen kommune	Totalt
Alle senter unntatt landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	6966	5018	3206	15190
Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	2929	2519	11128	16576
Totalt	9895	7537	14334	31766

TABELL 18 HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN FRA VERTSKOMMUNE, BIDRAGSKOMMUNE OG ANNEN KOMMUNE.
PROSENTUERT MED BASIS I HVERT SENTER.

	Verts- kommune	Bidrags- kommune	Annen kommune	Antall (N)
Alta krise- og incest senter	95	0	5	20
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	40	36	24	535
Incestsenteret i Vestfold/ Incestsenteret i Vestfold	18	15	67	16576
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	6	71	23	238
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	41	14	45	108
Norasenteret IKS, senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark	20	27	53	15
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	75	0	25	244
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	53	18	30	677
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	63	26	11	1391
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	19	72	9	819
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	12	78	10	346
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	68	27	5	1146
Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nordland	51	18	31	547
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	18	66	15	660
Senter mot seksuelle overgrep i Agder	46	52	2	1705
Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	42	45	13	788
Senter mot seksuelle overgrep i Telemark	48	49	3	623
Støttesenter mot incest (SMI), Oslo	47	1	53	2847
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	36	59	5	707
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar	23	55	22	795
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms	71	3	25	979
Totalt	31	24	45	31766

3.2 BRUKERBESØK PÅ SENTRENE

I 2014 ble det registrert 21387 besøk på sentrene. Antallet var noe lavere enn i 2013 (22243) og 2012 (22179).

Tabellen nedenfor viser antall brukerbesøk fordelt på kvinner og menn. Tabellen viser at det var langt flere besøk av kvinner enn menn på sentrene, noe som er i tråd med brukerstatistikken basert på spørreskjemaskjema til brukere (skjema C).

For å finne ut hvor mange individuelle kvinnelige og mannlige brukere som besøkte sentrene er det i tabell 19 summert antall besøk som var aller første eller første i registreringsåret. Totalt rapporteres det at 2567 individer (1984 jenter/kvinner og 548 gutter/menn) besøkte sentrene i 2014.⁵⁰

TABELL 19 BESØK PÅ SENTRENE BRUTT NED PÅ KJØNN. ANTALL.

	Jente/kvinne					Gutt/mann				
	Aller første besøk	Første besøk i 2013	Sum individer (Aller første eller første i 2014)	Gjentatt besøk	Totalt	Aller første besøk	Første besøk i 2013	Sum individer (Aller første eller første i 2014)	Gjentatt besøk	Totalt
Alta krise- og incest senter	31	1	32	25	57	1	2	3	1	4
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	72	28	100	432	532	16	6	22	101	123
Incestsenteret i Vestfold	227	60	287	1615	1902	83	13	96	396	492
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	20	20	40	160	200	6	0	6	6	12
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	11	20	31	338	369	4	0	4	8	12
Norasenteret IKS, senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark	3	5	8	82	90	1	1	2	15	17
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	4	3	7	32	39	78	20	98	533	631
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	36	15	51	837	888	9	2	11	86	97
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	96	103	199	1856	2055	28	15	43	119	162
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	36	42	78	695	773	7	13	20	37	57
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	14	28	42	337	379	7	9	16	52	68
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	30	12	42	334	376	2	3	5	8	13
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	55	22	77	718	795	15	10	25	138	163
Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nordland	14	47	61	499	560	3	2	5	33	38
Senter mot seksuelle overgrep i Agder	131	112	243	1262	1505	37	26	63	279	342
Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	43	24	67	550	617	2	4	6	44	50

⁵⁰ Ved 827 besøk var ikke spørsmålet om det var første eller gjentagende besøk besvart, og ved 375 besøk var ikke spørsmålet om kjønn besvart. Summen av antall individbesøk av kvinner og menn vil derfor bli noe lavere enn totalt antall individbesøk.

TABELL 19 FORTSETTER FRA
FORRIGE SIDE

	Jente/kvinne					Gutt/mann				
	Aller første besøk	Første besøk i 2013	Sum individer (Aller første eller første i 2014)	Gjentatt besøk	Totalt	Aller første besøk	Første besøk i 2013	Sum individer (Aller første eller første i 2014)	Gjentatt besøk	Totalt
Senter mot seksuelle overgrep i Telemark	57	50	107	1184	1291	10	7	17	122	139
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	35	30	65	523	588	3	4	7	8	15
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar	32	20	52	917	969	3	6	9	100	109
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms	76	63	139	778	917	29	15	44	205	249
Støttesenter mot incest, Oslo	144	112	256	2205	2461	26	20	46	200	246
Totalt	1167	817	1984	15379	17363	370	178	548	2491	3039

TABELL 20 ANTALL INDIVIDUELLE BRUKERE SOM BESØKTE SENTRENE FORDELT PÅ KJØNN.
2012-2014.

	Kvinner	Menn	Sum individer
2014	1984	548	2532
2013	2128	598	2726
2012	1848	542	2390

Prinsippet om selvhjelp ligger til grunn for all aktivitet på sentrene. Det er mulig å stikke innom uten forhåndsavtale og å besøke senteret, oppholde seg i fellesområdet og lignende. Man kan også delta på planlagte og organiserte tilbud som gruppetilbud, aktiviteter og enesamtale. Tabell 21 gir en oversikt over hvilke tilbud som ble benyttet ved de ulike besøkene/møtene.⁵¹

⁵¹ Siden det er mulig å benytte flere tilbud/aktiviteter ved hvert besøk vil ikke prosentene summere seg til 100.

TABELL 21 FORMÅLET MED KONTAKTEN/BESØKET I 2014, PROSENTUERT MED BASIS I KONTAKTEN/BESØKET DER SPØRSMÅLET VAR BESVART. PROSENTER AV BESØKENE.

	Innomstikk/ Åpent hus/ Brukertreff	Eresamtale	Selvhjelpsgruppe/ Annet gruppetilbud	Temakveld/undervisning	Tilbud til barn og unge	Aktivitet utenfor senteret: Eresamtale	Aktivitet utenfor senteret: Oppfølging vs psykisk helseetjeneste	Aktivitet utenfor senteret: Oppfølging vs øvrig hjelpeapparat (NAV, barnevern, politi etc)	Aktivitet utenfor senteret: Annen aktivitet på eller i tilknytning til senteret	Antall svar (N)
Alta krise- og incest senter	0	30	0	42	0	4	0	1	31	100
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	11	78	3	7	0	2	0	0	8	659
Incestsenteret i Vestfold	27	80	4	1	0	7	1	1	2	2548
Krise - og incestsenteret i Follo IKS	0	82	17	0	16	1	0	0	0	214
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	0	73	27	0	0	1	0	0	0	384
Norasenteret IKS, senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark	8	44	0	0	22	0	0	0	26	111
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	0	89	8	0	0	1	0	0	4	670
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	42	50	5	0	0	2	1	3	1	1005
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	19	37	38	3	11	1	0	0	2	2229
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	65	48	24	1	0	1	0	0	32	854
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	46	44	10	1	0	1	0	2	15	450
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	32	35	25	0	4	1	0	0	38	403
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	7	68	8	6	0	0	2	2	15	969
Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nordland	15	52	10	8	0	3	0	0	14	625
Senter mot seksuelle overgrep i Agder	2	76	17	1	0	4	0	0	12	2198
Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	24	49	0	7	0	2	1	1	30	676
Senter mot seksuelle overgrep i Telemark	37	59	5	5	0	0	1	0	1	1425
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	11	59	23	8	0	3	1	1	0	622
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar	53	55	11	4	0	2	1	1	6	1109
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms	48	62	2	2	0	2	0	3	2	1167
Støttesenter mot incest, Oslo	59	18	18	5	5	0	0	1	9	2741
Totalt	29	56	14	3	2	2	1	1	9	21159

Ved over halvparten (56 prosent) av besøkene og møtene var formålet enesamtale på senteret. To prosent hadde enesamtale utenfor senteret. Det var også relativt vanlig å besøke sentret uten å delta på noen spesiell aktivitet eller tilbud (29 prosent). Videre deltok 14 prosent på selvhjelpsgruppe eller annet gruppetilbud, mens tre prosent deltok på temakveld/undervisning. To prosent deltok på tilbud til barn og unge. Én prosent fikk oppfølging mot psykisk/somatisk helsetjeneste, og én prosent fikk oppfølging mot øvrig hjelpeapparat. Ni prosent deltok på annen aktivitet i tilknytning til senteret.

Det har vært en nedgang i andelen «innomstikk/åpent hus/brukertreff» fra 35 prosent i 2013 til 29 prosent i 2014. Det kan tenkes at noen av nedgangen skyldes endringer i svarkategorien fra «Besøk uten spesiell aktivitet» til «Innomstikk/åpent hus/brukertreff». På øvrige kategorier finner vi kun mindre forskjeller sammenlignet med 2013.

3.3 HENVENDELSER FRA SAMARBEIDSPARTNERE

I 2014 registrerte sentrene totalt 9563 henvendelser fra samarbeidspartnere. Tabellen nedenfor viser en oversikt over alle henvendelser fra samarbeidspartnere fordelt på instans og type henvendelse. De fleste henvendelsene fra samarbeidspartnere skjedde via telefon eller e-post, men det har også vært en betydelig andel besøk av samarbeidspartnere på sentrene. Skole, psykisk helsevern, helse og andre instanser stod for de fleste av henvendelsene. I kategorien "Andre" har sentrene ofte skrevet inn advokat, familievernkontor, helsesøster, rådgivningsinstanser og ulike typer organisasjoner.

TABELL 22 ANTALL ULIKE TYPER HENVENDELSER FRA ULIKE INSTANSER (SAMARBEIDSPARTNERE) I 2014.

	Besøk	Telefon	SMS	Epost	Brev	Total
Skole	628	1102	155	1045	15	2945
Barnehage	3	72	4	198	0	277
Psykisk helsevern	148	508	63	266	18	1003
Helse	138	503	94	344	6	1085
Barnevern	25	400	50	89	12	576
Politi	16	197	22	42	4	281
NAV	29	118	4	41	5	197
Annet incestsenter	17	218	5	221	2	463
Frivillige organisasjoner	39	76	3	61	3	182
Presse/medier	20	216	12	102	1	351
Andre	172	1118	62	492	17	1861
Totalt	1235	4528	474	2901	83	9221

Samarbeid og undervisning var de vanligste formålene med henvendelsene, henholdsvis 2698 og 3317 av henvendelsene gjaldt dette. 1734 henvendelser fra samarbeidspartnere gjaldt enkeltbrukere, og litt under en tredjedel av disse kom fra psykisk helsevern.

TABELL 23 FORMÅLET MED HENVENDELSENE FRA ULIKE INSTANSER (SAMARBEIDSPARTNERE) I 2014.

	Enkeltbrukere	Råd og veiledning	Samarbeid	Undervisning	Annet	Total
Skole	127	126	234	2398	52	2937
Barnehage	4	42	14	213	3	276
Psykisk helsevern	500	100	318	69	14	1001
Helse	285	118	321	345	16	1085
Barnevern	217	92	214	56	2	581
Politi	134	19	117	8	5	283
NAV	132	8	44	5	4	193
Annet incestsenter	31	50	294	26	62	463
Frivillige organisasjoner	7	16	122	17	21	183
Presse/medier	2	21	199	15	104	341
Andre	295	138	821	165	433	1852
Totalt	1734	730	2698	3317	716	9195

4 INNHALDET I TILBUDET

Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er lavterskeltilbud uten krav til henvisning, som gir råd, støtte og veiledning til personer som har vært utsatt for seksuelle overgrep og pårørende til utsatte for overgrep. Sentrene er basert på prinsippet om hjelp til selvhjelp, noe som ligger til grunn for alle tilbudene ved sentrene som blant annet omfatter tilbud om enesamtaler med ansatte, deltaking i ulike sosiale og faglige aktiviteter/arrangementer sammen med andre brukere, i tillegg til selvhjelpsgrupper. Noen sentre gir tilbud til utsatte barn og unge, og de fleste sentrene driver informasjonsvirksomhet rettet mot skoler og øvrig tjenesteapparat i større eller mindre grad.

Sentrene rapporterer årlig til Bufdir om drift, organisering og tilgjengelighet av tilbudet (samlestatistikk). Alle de 22 sentrene har levert samlestatistikk for 2014.

4.1 INNHold I TILBUDET TIL UTSATTE OG PÅRØRENDE

I 2014 hadde alle sentrene mot incest og seksuelle overgrep tilbud om enesamtaler og hjelp til å ta kontakt med andre tjenester. Nesten alle tilbød også følge til møte med andre tjenester (21), selvhjelpsgruppe/andre gruppetilbud (20), deltakelse fra senteret i ansvarsgrupper/samarbeidsgrupper rundt bruker (20), sosiale aktiviteter på/utenfor senteret (20) og tilbud til barn (20)⁵². De fleste tilbød også innomstikk/åpent hus/brukertreff (18) og temamøter (17). Litt under halvparten tilbød andre aktiviteter, og herunder nevnes blant annet botilbud, bistand i rettssaker, workshop og konferanse. Syv av sentrene hadde overnattingsmuligheter.

⁵² Noen av disse sentrene hadde ikke et «selvstendig» tilbud til barn, men hadde samtaletilbud til barn i samarbeid med foresatte og/eller andre instanser, og noen med aldersgrense fra 16 år. Av de to sentrene som ikke hadde tilbud til barn kommenterte ett at de henviste barn videre til andre sentre eller instanser med et kvalifisert tilbud, mens det andre senteret drev med skoleundervisning.

TABELL 24 HVA SLAGS HJELP FÅR UTSATTE OG PÅRØRENDE TILBUD OM VED SENTRENE?
FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Enesamtaler	22	22
Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	22	22
Følge til møte med andre tjenester	22	21
Selvhjelpsgruppe/andre gruppetilbud	20	20
Tilbud til barn og unge	20	20
Deltakelse fra senteret i ansvarsgrupper/ samarbeidsmøter rundt bruker	19	20
Andre sosiale aktiviteter på/utenfor senteret	18	20
Innomstikk/Åpent hus/Brukertreff	17	18
Temamøter	17	17
Andre aktiviteter	9	10
Overnattingsmuligheter	6	7
Antall sentre (N)	22	22

4.1.1 Lokaler

Tabell 25 viser hvilke typer og antall rom som var på sentrene. Alle sentrene hadde ett eller flere kontor og kjøkken. 18 senter hadde oppholdsrom og 18 hadde møterom. Videre hadde 17 sentre ett eller flere aktivitetsrom og 17 hadde ett eller flere samtalerom.

TABELL 25 ANTALL ROM PÅ SENTRENE FORDELT PÅ ULIKE TYPER ROM.
TABELLEN VISER ANTALL SENTRE.

	Kontor(er)	Møterom	Samtalerom	Aktivitetsrom	Kjøkken	Oppholdsrom	Andre rom
0 rom	0	4	5	5	0	4	3
1 rom	4	16	6	12	19	14	9
2-3 rom	6	2	7	3	2	3	3
4-5 rom	7	0	3	1	0	0	2
Mer enn 5 rom	5	0	1	1	1	1	5
Totalt	22	22	22	22	22	22	22

4.2 TILGJENGELIGHET OG TILRETTELEGGING

4.2.1 Åpningstider telefon og besøk

Det var noen forskjeller mellom sentrene når det gjelder tilgjengelighet og åpningstider. Fem sentre hadde døgnåpen telefon hele uka, mens elleve sentre hadde telefonåpent mellom 35 og 55 timer. Seks sentre hadde telefonåpent mellom 24 og 35 timer. I de åpne kommentarene fremgår det at noen har automatisk telefonsvarer utenom vanlig åpningstid som henviser til landsdekkende telefon som er døgnåpen eller samlokalisering med krisesenter.

Tre sentre hadde døgnåpent for publikum hele uka, hvorav to av disse var kombinerte krise- og incestsentre. De fleste (15 sentre) hadde åpent mellom 30 og 42 timer i uka, mens tre sentre hadde åpent under 30 timer i uka. I de åpne kommentarene fremgår det at sentrene kan være åpen flere dager/timer ved avtale, og at man i tillegg til vanlig åpningstid kan ha temakvelder på ettermiddagstid/kveld.

TABELL 26 ANTALL TELEFONÅPNE TIMER I UKA I 2012-2014.
ANTALL.

Antall telefonåpne timer i uka	2012	2013	2014
Mellom 24 og 35 timer	7	9	6
Mellom 36 og 55 timer	9	8	11
168 timer (døgnåpent hele uka)	6	5	5
Antall sentre (N)	22	22	22

TABELL 27 ANTALL TIMER ÅPENT FOR PUBLIKUM I UKA I 2012-2014.
ANTALL.

Antall timer åpent for publikum	2012	2013	2014
Under 30 timer per uke	3	3	3
30-42 timer	14	15	15
Mer enn 42 timer	5	4	4
Antall sentre (N)	22	22	22

I 2014 ble det lagt til et spørsmål om kveldsåpent. Fire sentre hadde åpent etter kl. 16 hver dag hele uka. Seks sentre hadde ettermiddags- eller kveldsåpent 2-4 dager i uka, mens åtte hadde åpent etter kl. 16 en dag i uka⁵³. Fire sentre hadde ikke åpent etter kl. 16 noen dager.

⁵³ Ett av disse hadde skrevet 0-1 dag i uka, noe som indikerer at det varierer om de har ettermiddags- eller kveldsåpent.

4.2.2 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne

I 2014 var det to sentre som ikke var tilrettelagt for noen typer funksjonshemninger. De fleste (20 senter) var tilrettelagt for personer med nedsatt bevegelsesevne, fire var tilrettelagt for hørselshemmede og fire var tilrettelagt for synshemmede. Ett senter var tilrettelagt for andre funksjonsnedsettelse. Det må understrekes at det er sentrenes egen vurdering av tilrettelegging som ligger til grunn, og det er ikke spesifisert hvilken type tilrettelegging det dreier seg om.

TABELL 28 ER SENTERET TILRETTELAGT FOR PERSONER MED NOEN AV DISSE FUNKSJONSNEDETTELSENE? FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	2013	2014
Nedsatt bevegelsesevne	20	20
Nedsatt hørselsevne	6	4
Nedsatt synsevne	6	4
Annen funksjonsnedsettelse	3	1
Nei, er ikke tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse	2	2
Antall sentre (N)	22	22

Totalt åtte prosent av brukergruppen hadde en funksjonsnedsettelse på de to sentrene som ikke var tilrettelagt, mot ti prosent av brukergruppen på øvrige sentre.

4.2.3 Tilrettelagt tilbud til menn

15 sentre hadde et tilrettelagt tilbud til menn.⁵⁴ Syv sentre hadde enkelttiltak rettet mot menn (eks. temamøte), noe som er fire sentre færre enn i 2013. Syv sentre hadde egne grupper for menn, seks hadde fagstillinger knyttet til menn, mens åtte sentre hadde informasjonsmateriell rettet mot menn. Av andre tilbud nevnes det mannlige ansatte med egenerfaring, samtaletilbud, botilbud og besøk i fengsel.

TABELL 29 OVERSIKT OVER ANTALL SENTRE SOM HAR ULIKE TILRETTELAGTE TILBUD TIL MENN. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Enkelttiltak (eks. temamøte o.l)	11	7
Egne grupper for menn	6	7
Fagstillinger knyttet til menn	8	6
Informasjonsmateriell	7	8
Annet	4	6
Annet	14	15

⁵⁴ Det var totalt 16 senter som hadde krysset av for at de hadde et tilrettelagt tilbud til menn. Et av disse hadde svart «annet» på spørsmålet om tilbud og spesifisert at de hadde samme tilbud til menn og kvinner. Et likt tilbud er imidlertid ikke regnet som egen tilrettelegging til menn og derfor står det kun 15.

4.2.4 Tilrettelagt tilbud til utsatte med innvandrerbakgrunn

13 sentre oppga at de hadde et tilrettelagt tilbud til utsatte med innvandrerbakgrunn. Syv sentre hadde informasjonsmateriell oversatt til ulike språk, fire hadde egne fagstillinger knyttet til utsatte med innvandrerbakgrunn og to hadde enkelttiltak. Videre hadde ett senter egne grupper for utsatte med innvandrerbakgrunn, mens ni hadde andre tilbud. Av andre tilbud nevnes tolk, tilrettelagt undervisning, samt INN (Kvalifiseringssenter for innvandrere), EVO (Enhet for voksenopplæring), HERO⁵⁵ og Ny sjanse kvinner⁵⁶.

TABELL 30 OVERSIKT OVER ANTALL SENTRE SOM HAR ULIKE TILRETTELAGTE TILBUD TIL UTSATTE MED INNVANDRERBAGGRUNN. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Enkelttiltak (eks. temamøte o.l.)	5	2
Egne grupper for utsatte med innvandrerbakgrunn	2	1
Fagstilling/-er knyttet til utsatte med innvandrerbakgrunn	3	4
Informasjonsmateriell oversatt til ulike språk	7	7
Annet	10	9
Antall sentre (N)	14	13

4.2.5 Reiseavstand og tilbud til personer fra ikke-finansierende kommuner

Mange av sentrenes tilbud skal dekke et stort geografisk område. På spørsmålet om lengste reiseavstand til senteret for brukere i den samarbeidskommunen som ligger lengst unna, varierte svarene fra 0 til 350 km. Gjennomsnittlig lengste reiseavstand var 149 km. Tabellen nedenfor viser at seks sentre oppga over 200 km som lengste reiseavstand. Fire sentre svarte fra 151-200 km, seks oppga fra 101-150 og to fra 50-100 km. Fire sentre oppga at lengste reiseavstand var kortere enn 50 km.

TABELL 31 LENGSTE REISEAVSTAND TIL SENTERET FOR BRUKER I DEN SAMARBEIDSKOMMUNEN SOM LIGGER LENGST UNNA.

	2013	2014
Inntil 50 km	4	4
Fra 50-100 km	1	2
Fra 101 km-150 km	7	6
Fra 151-200 km	4	4
Over 200 km	6	6
Antall sentre (N)	22	22

⁵⁵ HERO er en privat bedrift som tilbyr tjenester rettet mot målgruppene flyktninger, innvandrere og asylsøkere.

⁵⁶ Ny sjanse er en forsøksordning som startet i 2005 i regi av IMDi med forsøk i en rekke kommuner. Forsøkene er bygget rundt rammen med helårs og fulltids kvalifiseringsprogram for innvandrere mellom 18 og 55 år som ikke har hatt/har rett og plikt til introduksjonsprogram og som står uten fast tilknytning til arbeidslivet.

21 av de 22 sentrene svarte at også personer som var bosatt i en kommune som ikke deltok i finansieringen av senteret fikk tilbud. Ett senter svarte at dette vurderes i hvert enkelt tilfelle.

4.3 KOMPETANSE OG VEILEDNING

4.3.1 Antall ansatte og årsverk

I 2014 ble det for første gang lagt til en spesifisering om at spørsmål om årsverk og antall ansatte kun gjaldt de brukerrettede stillingene, og det kan tenkes at det tidligere har vært ulik praksis ved de enkelte sentrene for hvordan dette ble besvart.

De 22 sentrene hadde til sammen 167 ansatte som jobbet 129 årsverk. Antall årsverk har økt jevnt over tid.

TABELL 32 ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK VED SENTRENE. 2012-2014.

	2012	2013	2014
Antall ansatte	159	150	167
Antall årsverk	111,3	114,1	129
Antall senter (N)	22	22	22

12 sentre hadde mannlige ansatte i 2014. 20 menn og 147 kvinner var ansatt ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep i 2014. Antall mannlige ansatte er litt høyere enn i 2013, men omtrent tilsvarende som i 2012.

TABELL 33 KJØNNSFORDDELING BLANT ANSATTE I BRUKERRETTEDE STILLINGER VED SENTRENE. 2012-2014.

	2012	2013	2014
Antall kvinner	140	134	147
Antall menn	19	16	20
Totalt antall ansatte	159	150	167

4.3.2 Ansattes utdanningsnivå og kompetanse

De fleste som jobbet på et senter mot seksuelle overgrep i 2014 hadde høyere utdanning. Tre av fire var universitets- eller høyskoleutdannet. 20 prosent hadde utdanning på videregående nivå, mens to prosent kun hadde grunnskoleutdanning. Det er ingen store endringer sammenlignet med 2013.

TABELL 34 ANTALL ANSATTE FORDELT PÅ UTDANNINGSNIVÅ

	Antall	Prosent
Grunnskolenivå	4	2
Videregående skolenivå	34	20
Universitets- og høyskolenivå	122	73
Annet	7	4
Totalt antall ansatte	167	100

Elleve sentre hadde egne ansatte (totalt 13,8 årsverk) som primært jobbet med utadrettet informasjon/undervisning. Sammenlignet med 2013 var det tre flere sentre som hadde ansatte som primært jobbet med utadrettet informasjon/undervisning, mens totalt antall årsverk var ganske likt.

15 sentre hadde rutiner for å motta ekstern veiledning av ansatte, noe som er tre færre enn i 2013. To sentre hadde veiledning oftere enn hver måned, seks hadde veiledning ca. hver måned, mens syv hadde sjeldnere veiledning.

TABELL 35 HVOR OFTE HAR SENTERET EKSTERN VEILEDNING AV ANSATTE?

	Antall
Oftere enn hver måned	2
Ca. hver måned	6
Sjeldnere enn hver måned	7
Antall sentre (N)	15

Sentrene benyttet som oftest psykologer/psykiatere som veiledere (10), personer med helse- og sosialfaglig kompetanse (9) og/eller personer med veilederkompetanse (9). Fem hadde benyttet veiledere med annen kompetanse, og herunder nevnes familierapeut, gestaltterapeut, traumespesialist og livsstyrketrener.

TABELL 36 HVILKEN KOMPETANSE HAR DEN EKSTERNE VEILEDEREN. ANTALL. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Psykolog/psykiater	11	10
Helse- og sosialfaglig kompetanse	6	9
Veilederkompetanse	9	9
Annen kompetanse	5	5
Antall sentre (N)	18	15

18 av sentrene hadde et samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS). Alle som samarbeidet med RVTS hadde vært med på kurs/kompetansetiltak. Ti hadde også fått veiledning av ansatte, og tre hadde fått veiledning i utadrettet informasjon/undervisning.

TABELL 37 ANTALL SENTRE SOM HAR ULIKE TYPER SAMARBEID MED REGIONALT RESSURSSENTER OM VOLD, TRAUMATISK STRESS OG SELVMORDSFOREBYGGING RVTS? FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Kurs/kompetansetiltak	15	18
Veiledning i utadrettet informasjon/undervisning	2	3
Veiledning av ansatte	8	10
Antall sentre (N)	17	18

4.4 SENTRENES TILBUD TIL BARN OG UNGE

Ti sentre hadde egne ansatte som primært jobbet med barn og unge, to flere enn i 2013. Totalt hadde sentrene 12, 5 årsverk som primært jobbet med barn og unge, mot ti i 2013. Alle ti sentrene hadde krav om relevant utdanning til disse stillingene, tre flere enn i 2013.

Halvparten av sentrene (11 sentre) hadde skriftlige rutiner for oppfølging av brukere under 18 år. Dette er ett senter mer enn i 2013.

De vanligste tilbudene til barn var samtaler med mor/far til stede (20) og enesamtaler (17). Sammenlignet med 2013 har det vært en dobling av antall senter som tilbød enesamtaler med barn, og en økning på tre som tilbød samtale med mor/far til stede. Tre sentre hadde grupper til barn, noe som er tre færre enn i 2013. 15 sentre hadde andre tilbud til barn, herunder nevnes nettverkssamtaler, samarbeid med hjelpeapparat, undervisning, samt deltagelse i ulike aktiviteter.

TABELL 38 HVA SLAGS HJELP FÅR BARN OG UNGE TILBUD OM?⁵⁷ FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Enesamtale	8	17
Samtale med mor/far til stede	17	20
Grupper til barn	6	3
Andre tilbud til barn	8	14
Ingen tilbud til barn	2	1
Antall sentre (N)	22	22

⁵⁷ 20 sentre har tilbud til barn registrert ut fra spørsmål om hva slags hjelp utsatte og pårørende får tilbud om. To sentre hadde ikke tilbud til barn. Ett av disse hadde likevel krysset «andre tilbud til barn» på spørsmålet i tabellen under og notert «skoleundervisning».

Sentrene ble bedt om å oppgi hvor mange ganger de hadde brukt avvergeplikten⁵⁸, samt hvor mange ganger de hadde meldt bekymring til barnevernet. Fem sentre hadde til sammen brukt avvergeplikten syv ganger i løpet av 2014. Ti sentre hadde til sammen meldt bekymring til barnevernet 61 ganger, en økning sammenlignet med tidligere år. Det er hovedsakelig to sentre som står for denne økningen ved at de har meldt henholdsvis 16 og 27 ganger.

TABELL 39 ANTALL GANGER BRUKT AVVERGELSESPLIKTEN OG MELDT TIL BARNEVERNET, ALLE SENTER TOTALT.

	2012	2013	2014
Antall ganger brukt avvergelsesplikten:	8	8	7
Antall ganger meldt saker til barnevernet:	16	23	61

⁵⁸ Straffelovens § 139 pålegger under trussel om straff en plikt til å søke avverget visse grovere forbrytelser ved anmeldelse til vedkommende myndighet. Eksempelvis gjelder det for terrorisme, drap, ran, familievold, seksuelle overgrep - særlig mot barn, kidnapping og grovere tilfeller av vold. Avvergeplikten er overholdt ved at man inngir melding til rette myndighet - normalt politiet - og krever normalt ikke at noen selv fysisk griper inn med mindre dette kan skje på en enkel og ufarlig måte (www.lovdato.no).

5 SENTRENES ORGANISERING

5.1 SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER

I 2014 deltok 16 sentre mot incest og seksuelle overgrep i etablerte samarbeidsfora i kommunen, tilsvarende som i 2013.

Videre ble det spurt om hvordan sentrene deltok i samarbeid med andre instanser. Det var svært vanlig å samarbeide med andre instanser om enkeltsaker. Samtidig hadde relativt få sentre skriftlig samarbeidsavtale eller faste kontaktpersoner. I den grad sentrene hadde faste kontaktpersoner var det som oftest i politiet eller på overgrepsmottak.

TABELL 40 HVORDAN DELTAR SENTERET I SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER. FLERE KRYSS MULIG. ANTALL SENTER.

	Deltar i samarbeid om enkeltsaker		Har faste kontaktpersoner		Har skriftlig samarbeidsavtale		Annet samarbeid		Deltar ikke i samarbeid	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
NAV	21	22	5	3	2	2	3	2	0	0
Barneverntjenesten	19	20	3	3	2	2	5	2	1	1
Familievernet	18	19	3	3	2	1	6	5	2	1
Psykisk helsevern/DPS	20	21	4	3	3	3	6	4	1	0
Politi	18	19	8	9	1	1	8	4	0	1
Overgrepsmottak	16	15	9	7	3	2	6	4	3	5
Barnehus	15	17	5	6	0	0	8	3	4	5

5.2 INFORMASJONSARBEID

21 av de 22 sentrene hadde egen nettside, tilsvarende som i 2013. Nettsiden til ti av sentrene var tilgjengelig på andre språk og tre sentre hadde tilrettelagt nettsiden for synshemmede.⁵⁹

Alle sentrene drev med en eller annen form for undervisnings- og informasjonsarbeid i 2014. De fleste hadde brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester (21), undervisningsoppdrag i regi av senteret (19) og egen profil på Facebook (18). Videre

⁵⁹ Sammenlignet med 2013 var det ett mer senter som hadde oversatt teksten på nettsiden til flere språk, mens to flere hadde tilrettelagt nettsiden for synshemmede.

benyttet 11 annonser i lokalpressen, mens to hadde egen profil på Twitter. 14 sentre drev med annet informasjonsarbeid, og herunder nevnes blant annet åpen dag, kinoreklame, stand og messer.

TABELL 41 PÅ HVILKEN MÅTE HAR SENTERET DREVET UTADRETTET INFORMASJON I LØPET AV ÅRET?
ANTALL SENTRE. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester	22	21
Undervisningsoppdrag i regi av senteret	20	19
Egen profil på Facebook	15	18
Annonser i lokalpressen	10	11
Egen profil på Twitter	0	2
Annet	13	14
Driver ikke undervisning/informasjonsarbeid	0	0
Antall sentre (N)	22	22

Tabell 42 viser antall undervisningsoppdrag i regi av senteret fordelt på instanser. De fleste sentrene driver omfattende formidlingsarbeid, både på eget senter og andre instanser, og vi ser at spesielt undervisningsoppdrag på skoler er vanlig for mange sentre.

TABELL 42 ANTALL UNDERVISNINGS-/FORMIDLINGSOPPDRA
I REGI AV SENTERET FORDELT PÅ INSTANSER.

	Eget senter	Skoler, for ansatte	Skoler, for skoleklasser	Barnehager, for ansatte	Barnehager, for barnehagebarn	Høyere utdanningsinstitusjoner	Offentlige tjenester	Interesseorganisasjoner	Politikerfora (for eks. helse- og sosialstyret)	Andre instanser
Alta krise- og incestsenter	0	8	20	27	0	0	2	0	0	0
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	0	1	56	0	0	0	0	1	0	0
Incestsenteret i Vestfold	2	13	272	3	0	7	11	4	1	57
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	0	48	76	20	0	0	1	1	0	0
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norasenteret IKS i Øst-Finnmark	5	1	2	0	0	0	2	1	2	0
Samisk krise- og incestsenter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senter for seksuelt misbrukte menn i Oslo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Elverum	10	2	12	2	0	4	6	1	2	0
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland	3	6	100	5	0	8	8	3	1	0
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	9	13	26	3	0	1	4	2	0	7
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	7	36	36	0	0	0	4	3	0	0
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nordland	7	2	2	2	0	3	6	2	12	0
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland	17	8	15	5	0	0	6	2	0	2
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane	5	40	40	2	0	1	4	2	0	4
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Sør-Trøndelag	3	10	6	0	0	5	6	0	0	4
Senter mot seksuelle overgrep i Agder	2	8	31	1	0	2	12	2	1	1
Senter mot seksuelle overgrep i Rogaland	0	0	30	0	0	0	5	0	1	0
Senteret mot seksuelle overgrep i Telemark	0	21	40	0	0	6	3	3	0	2
Støttesenter mot incest i Hamar	5	1	16	1	0	8	7	0	1	0
Støttesenter mot incest i Oslo	23	6	9	5	0	8	14	8	1	0
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Troms	15	14	24	0	0	7	1	6	0	4

5.3 BRUKERMEDVIRKNING OG ETISKE RETNINGSLINJER

19 sentre hadde rutiner for innhenting av brukernes erfaringer med og synspunkter på sentrenes tilbud, tilsvarende som i 2013. 12 hadde brukermøter og ved 11 sentre var brukerne representert i styret. Litt under halvparten benyttet evalueringsskjema og/eller evalueringssamtale med brukerne. Ni sentre hadde forslagskasse, mens syv benyttet andre måter for å innhente brukernes erfaringer på. Herunder nevnes brukerundersøkelse, informasjonsmøter, samarbeidsmøter og Infobulletin.

TABELL 43 HVORDAN HENTER SENTERET INN BRUKERNES ERFAINGER MED OG SYNSPUNKTER PÅ TILBUDET. ANTALL SENTRE. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
Bruker møter	14	12
Brukerne er representert i styret	10	11
Evalueringsskjema for brukerne	10	10
Evalueringssamtale med brukerne	10	10
Forslagskasse	12	9
Annet	7	7
Antall sentre (N)	19	19

20 av de 22 sentrene svarte at det var utarbeidet etiske retningslinjer for senteret.

5.4 ORGANISERING OG FINANSIERING

Tabellen nedenfor viser en oversikt over hvilken organisasjonsform sentrene har. De fleste sentrene (13) var organisert som stiftelse. Tre sentre var organisert som interkommunalt selskap, ett var en frivillig organisasjon og ett var kommunal virksomhet. Fire sentre hadde svart "annen organisasjonsform" og tre av disse var forening/lag/innretning, mens ett var interkommunalt organisert med vertskommune.

TABELL 44 HVILKEN TYPE ORGANISASJON ER SENTERET? ANTALL I 2012-2014.

	2012	2013	2014
Stiftelse	14	14	13
Kommunal virksomhet	1	0	1
Interkommunalt selskap	4	4	3
Frivillig organisasjon	1	1	1
Annet	2	3	4
Antall sentre (N)	22	22	22

5.5 MEDLEMSKAP I ORGANISASJONER

Alle sentrene var i 2014 medlem av en eller flere organisasjoner. 17 var medlem av Fellesskap mot seksuelle overgrep FMSO og 12 var medlem av andre organisasjoner (blant annet VIRKE, Forum for barnekonvensjonen, Krisesentersekretariatet, Male Survivors og Nasjonalforeningen for folkehelse).

TABELL 45 ER SENTERET MEDLEM I NOEN AV FØLGENDE ORGANISASJONER?
FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014
FMSO	16	17
Annen organisasjon	8	12
Ingen organisasjoner	1	0
Antall sentre (N)	21	22

REFERANSER

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014) Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2013.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2013) Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2012.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2012) Rapportering fra incestsentrene/senter mot seksuelle overgrep 2011.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2011) Rapportering fra incestsentrene 2010.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2010) Rapportering fra incestsentrene 2009.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2015) Rapportering fra krisesentertilbudene 2014.

Myhre, M (m.fl.) Vold og voldtekt i oppveksten - en nasjonal intervjuundersøkelse av 16- og 17-åringer. NKVTS 1/2015

VEDLEGG

Om statistikken

Kontroll og revisjon

Revisjon, kontroll og retting av data er viktig for å sikre kvaliteten. Det er imidlertid umulig å sikre at alle data er korrekte. For mye revisjon kan medføre nye feil i datasettet og det er derfor i utgangspunktet lagt opp til liten revisjon av det innkomne datamaterialet.⁶⁰ Sentrene har imidlertid hatt mulighet til å melde inn eventuelle registreringsfeil i løpet av året, og disse er rettet opp før ferdigstilling av data.

Presentasjon av resultater

I rapporten er kapittel 2 basert på analyser av brukerskjema (skjema C). Kapittel 3 består av analyser av skjema A og B (henvendelser og besøk) fra sentrenes brukere og samarbeidspartnere. Kapittel 4 bygger på analyser av skjema D som omhandler sentrenes drift, organisering og tilgjengelighet

Rapporten viser figurer og tabeller med fordelingen på ulike spørsmål. Sentrale forskjeller etter brukergruppe, kjønn og alder blir kommentert i rapporten. Figurer/ tabeller som presenteres i rapporten viser svarfordelingen for brukere. Andelen ubesvart varierer mellom ulike spørsmål, og antall respondenter (N) som ligger til grunn for det enkelte spørsmål i figurene/tabellene vil derfor variere. Ved hver figur eller tabell er det oppgitt hvor mange som har besvart det aktuelle spørsmålet. Der hvor fordelinger kun er kommentert i teksten, vil det fremgå hvor mange som har besvart spørsmålet enten i teksten eller i en fotnote.

Leseren vil finne at prosentsummene i enkelte figurer ikke alltid summeres til 100. Dette skyldes at enkelte spørsmål tillater avkryssing for mer enn en svarkategori, noe som medfører at summene overstiger 100 prosent.

På enkelte spørsmål er det mulig å skrive inn åpne svar, og dette er ikke kodet inn i tabellene. Svarene kommer derimot frem i kategoriene "Annet" eller "Andre".

⁶⁰ På web er det konstruert filter i skjema, samt at det kun er mulig å sette ett kryss på spørsmålene som ikke skal tillate flere kryss. Overgangen til webskjema medførte imidlertid en mulighet for "dobbelregistrering" ved at samme skjema kunne bli registrert to ganger. For å hindre at dette ble en feilkilde hadde hvert skjema et unikt skjemanummer som måtte skrives inn før man kunne begynne web-registreringen. Etter årsslutt ble rådataene eksportert fra web og gjennomgått. I de tilfellene der det var registrert samme skjemanummer to ganger, ble det foretatt en vurdering av om det gjaldt samme skjema eller to ulike skjema. I tilfeller der vi var i tvil tok vi kontakt med sentret. Til sammen ble 31 registreringer av skjema C slettet som følge av dette.

Endringer i skjema sammenlignet med 2013

Skjema A og B:

- På skjema B var det ingen endringer sammenlignet med 2013, mens det på skjema A ble lagt til kategorien «sosiale medier» på spørsmålet om hvordan brukerne tok kontakt.

Skjema C:

- Kategorien e-post og brev ble i 2014 slått sammen på spørsmålet om hvordan man tok kontakt første gang man henvendte seg til senteret. Dette skyldes at det nesten ikke var noen som henvendte seg i form av brev første gang de tok kontakt.
- På spørsmålet om hvordan man fikk vite om senteret har det vært en del endringer i svarkategoriene sammenlignet med 2013. Følgende kategorier er tatt ut: Telefonkatalogen/Opplysningen/Gulesider og avisoppslag. Følgende kategorier er lagt til: Landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte, nyhetsoppslag og annet senter mot incest og seksuelle overgrep. I tillegg er kategoriene Avisannonse, kinoreklame og TV-reklame slått sammen i 2014, mens de tidligere stod separat. Kategorien «Internett» er endret til «Internett/hjemmesiden» i 2014.
- På spørsmålet om landbakgrunn var det tidligere kun et skille mellom norsk, innvandrere (begge foreldre først i utlandet) og ukjent, mens det i 2014 ble spurt om foreldrene var født i Norge, med følgende svarkategorier: Ja begge, ja en av dem, nei og vet ikke.
- På spørsmålet om hvor lenge misbruket har pågått ble svarkategoriene endret i 2014. Mens det i 2013 stod «Ett år eller mer», ble dette i 2014 skilt på kategoriene «1-4 år» og «pågått 5 år eller lengre».
- På spørsmålet om hvilke instanser brukerne har vært i kontakt med ble det i 2014 endret til fastlege/legevakt i stedet for lege/legevakt. I tillegg ble kategoriene landsdekkende telefon og annet senter mot incest og seksuelle overgrep lagt til. Kategorien psykisk helsetjeneste ble erstattet med psykisk helsevern.
- Spørsmålet om hvor ofte man henvendte seg årlig før 2013 er ikke med i skjema C for 2014, og heller ikke hvilke instanser man opplevde og å ikke få tilbud fra.
- I 2014 er det lagt til spørsmål om tilknytning til arbeidslivet, funksjonsnedsettelse, spørsmål om bruk av tolk, om man har vært utsatt for to eller flere overgrepere, hvilken type seksuell krenkelse/overgrep har brukeren vært utsatt for og brukererfaringer.

Skjema D:

- Følgende spørsmål er tatt ut av skjemaet for 2014: Spørsmål om økonomisk beregningsnøkkel ved tildeling av tilskudd, brutto areal og om senteret bruker bestemte faglige/metodiske tilnærminger i arbeidet med brukerne.
- I 2014 er det lagt til spørsmål om senterets åpningstider på ettermiddag/kveld (etter kl. 16).
- På spørsmålene om antall ansatte og årsverk ble det i 2014 lagt til en spesifisering om at de kun skal svare for de brukerrettede stillingene.

SKJEMA A: HENVENDELSER

BRUKERGRUPPEN

Måned	Type henvendelse		Kjønn:	Utsatt:		Ikke utsatt:	Kontaktet med senteret er:			Fra kommunetype	Kommentarer:			
				Utenfor										
			Telefon	Sosiale medier										
				Brev										
				SMS										
				Epost										
				Andre tilf henvendelser										
				Taus telefon										
				Enesamtale (over 20 min)										

Samarbeidspartnere NB! Ikke for opp rent administrative henvendelser

Måned	Type henvendelse					Instans:										Formålet med henvendelsen:					Fra kommunetype:			Kommentarer:		
	Besøk	Telefon	SMS	Epost	Brev	Skole	Barnehage	Psyk. Helsevern	Helse	Barnevern	Politi	NAV	Annet incestsenter	Frivillige organisasjon	Presse/medier	Andre: Spesifiser	Enkeltbrukere	Råd og veiledn	Samarbeid	Undervisning	Annet, spesifiser	Vertskomm	Bidrag-komm		Utenfor	
SUM:																										

SKJEMA B: AKTIVITETER

Registrering av aktivitet på senteret - anonym registrering

Hjelp oss å føre statistikk over senterets aktivitet! Alle som bruker senteret må være snill å registrere seg her ved hvert besøk på senteret. (Gelder ikke ansatte eller personer som på vegne av tjenestetest/profesjon/organisasjon er innom senteret.)

Sett kryss i aktuelle rubrikker!

[illegible]

SKJEMA C: BRUKERE 2014

Gjelder utsatte for incest/seksuelle overgrep og pårørende som besøker senteret

Navn på senter:

Skjemanr:

For innlogging på web: <http://survey.srgi.no>

Brukernavn:

Passord:

Dato for utfylling av skjemaet: (ddmm)

2014

1. Brukeren har gitt samtykke til utfylling av skjemaet:

☐ Ja

☐ Nei

2. Hvor bor du?

☐ I senterets vertskommune

☐ I en samarbeidskommune

☐ I annen kommune

3. Første henvendelse til senteret skjedde i form av:

☐ Telefon

☐ E-post/brev

☐ Sms

☐ Besøk på senteret

4. Hvordan fikk du vite om senteret? (Kryss for en eller flere alternativer)

☐ Internett /hjemmesiden

☐ Annet senter mot incest og seksuelle overgrep

☐ Landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbruke

☐ Hjelpeinstans

☐ Privatperson som kjenner til virksomheten

☐ Skole

☐ Barnehage

☐ Nyhetsoppslag

☐ Avisannonse/kinoreklame/ TV-reklame

☐ Sosiale medier (f.eks. Facebook, Twitter etc.)

☐ Annen instans/person, spesifiser:

5. Når besøkte du senteret første gang?

☐ I dag

☐ Tidligere i år

☐ Før 2014

6. Dersom du besøkte senteret før 2014, spesifiser hvilket år du besøkte senteret første gang. Skriv inn årstall.

OPPLYSNINGER OM BRUKEREN

7. Hvem gjelder dette skjemaet?

☐ Selv utsatt

☐ Pårørende eller annen nær person

☐ Personen er både pårørende og utsatt

Er du her hovedsakelig som pårørende eller utsatt?

☐ Pårørende

☐ Utsatt

8. Hvis pårørende eller annen nær person, hvilken relasjon har brukeren til den utsatte?

- ☐ Mor (biologisk)
☐ Far (biologisk)
☐ Stemor/fostermor
☐ Stefar/fosterfar
☐ Biologisk søsken
☐ Stesøsken
☐ Ektefelle/Partner/Kjæreste
☐ Annen nær pårørende, spesifiser:
☐ Venn/bekjent
☐ Annen privatperson, spesifiser:

9. Kjønn

- ☐ Kvinne/jente ☐ Mann/gutt

10. Alder:

- år ☐ Ukjent

11. Er en av eller begge brukerens foreldre født i utlandet?

- ☐ Ja, begge
☐ Ja, en av dem
☐ Nei
☐ Vet ikke

12. Var det behov for tolk under samtalen med brukeren?

- ☐ Ja, brukte tolk
☐ Ja, men brukte ikke tolk → *Årsak til ikke benyttet tolk:*
☐ Nei

13. Hvilken tilknytning har brukeren til arbeidslivet? Flere kryss mulig

- ☐ Hjemmearbeidende
☐ Utearbeidende fulltid
☐ Utearbeidende deltid
☐ Arbeidssøker
☐ Under utdanning
☐ Stønad/Trygd/Pensjon
☐ Deltar på kurs

14. Har brukeren en eller flere funksjonsnedsettelse? Flere kryss mulig

- ☐ Ja, nedsatt bevegelsesevne
☐ Ja, nedsatt synsevne
☐ Ja, nedsatt hørselsevne
☐ Ja, annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:
☐ Nei

OPPLYSNINGER OM OVERGREPET/-ENE**NB! Spørsmål 15 til og med spørsmål 22 besvares ikke av pårørende.**

15. Alder ved første overgrep? ☐ Under 7 år ☐ 7-12 år ☐ 13-15 år ☐ 16-17 år ☐ 18 år eller eldre ☐ Uklart	16. Hvor lenge har misbruket pågått? (Kryss for en eller flere) ☐ Engangs foreteelse ☐ Pågått siste året ☐ Pågått 1 til 4 år ☐ Pågått 5 år eller lengre ☐ Uklart ☐ Pågår fortsatt
17. Oppgir brukeren en eller flere overgripere? ☐ En ☐ To eller flere	18. Ble/blir misbrukt av: (Kryss for en eller flere) ☐ Mann ☐ Kvinne ☐ Gutt (under 18 år) ☐ Jente (under 18 år) ☐ Uklart
19. Relasjon til overgriper: (Hvis flere forhold, sett flere kryss) ☐ Biologisk forelder ☐ Ikke biologisk forelder ☐ Fosterforelder ☐ Søskken ☐ Ikke biologisk søskken ☐ Biologisk besteforelder ☐ Ikke biologisk besteforelder ☐ Annen relasjon, hvilken: ☐ Ukjent person ☐ Ektefelle/partner/kjæreste ☐ Annen slektning/familie (eks. onkel/tante, fetter/kusine oa.) ☐ Venn/ bekjent ☐ Nabo ☐ Ansatt i offentlig tjeneste ☐ Ansatt/engasjert i fritidsaktivitet	

Neste spørsmål handler om krenkelsen/overgrepet som brukeren har vært utsatt for. Bruker skal gjøres oppmerksom på at hvis det er vanskelig å besvare spørsmålet, så kan man gå til neste spørsmål (kryss i så fall av for siste alternativ).

20. Hvilken type seksuell krenkelse/overgrep har brukeren vært utsatt for (jlf Straffelovens kap 19)? Se veileder for nærmere omtale av spørsmålet. Kryss for en eller flere ☐ Seksuelt krenkende adferd (eks blottning/kikking, pornografi, seksualisert adferd uten fysisk kontakt) ☐ Seksuelt krenkende handling (befølt på kjønnsorganer/bryst, tvunget til å onanere andre, samleielignende bevegelser mot egen kropp) ☐ Seksuelt krenkende omgang (inntrengning med fingre, gjenstand eller kjønnsorgan i munn, vagina eller endetarm, tvunget til samleie ved vold/trusler eller når bevisstløs/vergeløs eller følt seg presset til samleie uten vold/trusler) ☐ Annen seksuell krenkelse ☐ Bruker ønsker ikke å besvare spørsmålet
21. Er saken (e) anmeldt? ☐ Ja ☐ Nei (Gå til spørsmål 23) ☐ Noen av sakene er anmeldt, andre ikke
22. Hvis anmeldt, hva er skjedd i saken(e)? (Kryss for en eller flere) ☐ Domfellelse ☐ Henlagt på grunn av foreldelse ☐ Henlagt på grunn av andre forhold ☐ Ikke fellende dom ☐ Fortsatt under etterforskning ☐ Ukjent

BISTAND**NB! Spørsmål 23 til og med 29 besvares av alle!****23. Hvilken bistand/aktiviteter har du benyttet deg av ved senteret? (Kryss for en eller flere)***På dette spørsmålet skal det også krysses av for eventuell bistand/aktiviteter før 2014*

☐ Enesamtale	☐ Innomstikk/Åpent hus/Brukertreff
☐ Selvhjelpsgruppe/andre gruppetilbud	☐ Temamøter
☐ Andre sosiale aktiviteter på/utenfor senteret	☐ Tilbud til barn og unge
☐ Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	☐ Blitt fulgt til møte med andre tjenester
☐ Deltakelse fra senteret i ansvarsgrupper/samarbeidsmøter rundt bruker	
☐ Andre aktiviteter, spesifiser: →	
☐ Ny bruker, har ikke benyttet tilbud	

24. Har du vært i kontakt med hjelpeapparatet/andre instanser i forbindelse med overgrep(ene)/hendelsen(ene)?

- ☐
- Ja
- ☐
- Nei (Gå til spørsmål 27)

25. Hvis ja, hvilke instanser er/har du vært i kontakt med? (Kryss for en eller flere)

☐ Fastlege/legevakt	☐ Advokat/jurist
☐ Overgrepsmottak	☐ Familievernkontor
☐ Psykisk helsevern
(kommunalt/DPS/psykolog/psykiater)	☐ Annet senter mot incest og seksuelle overgrep
☐ Barnevern	☐ Landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte
☐ Helsesøster	☐ Kriesesenter
☐ NAV	☐ Flyktninginstans
☐ Politi	
☐ Annen person/instans, hvem/hvilken:	

26. Har du opplevd å ikke få tilbud fra en eller flere av instansene du har vært i kontakt med i forbindelse med overgrep(ene)/hendelsen(ene)

- ☐
- Ja
- ☐
- Nei

BRUKERERFARINGER

De neste tre spørsmålene skal kun stilles til brukere som har benyttet senteret før 2014, og handler om brukererfaringer. Hvis bruker ikke ønsker det, kan spørsmålene utelates.

27. Har tilbudet ved senteret bidratt til positive endringer i livet ditt? I så fall på hvilke områder? (Kryss for en eller flere)

- ☐
- Psykisk helse
-
- ☐
- Fysisk helse
-
- ☐
- Arbeidsevne
-
- ☐
- Sosial fungering
-
- ☐
- Livskvalitet
-
- ☐
- Andre områder
-
- ☐
- Nei, tilbudet har ikke bidratt til positiv endring på noen områder i livet

28. Er det noe i senterets arbeidsmåte eller tilbud som du mener bør endres?**Spesifiser:****29. Er det noe i senterets arbeidsmåte eller tilbud som fungerer særlig bra?****Spesifiser:**

SKJEMA D: SAMLETALL

Sentre mot incest og seksuelle overgrep – sentrale fakta – samletall 2014

Navn på senter:

For innlogging på web:

Brukernavn:

Passord:

Vertskommune:

Navn på kontaktperson ved senteret:

Senterets telefonnummer:

E-postadresse:

Navn på kommuner som støtter senteret økonomisk i 2014:

(NB: Skriv også vertskommunen)

1. Hvilken type organisasjon er senteret?

- ☐ Stiftelse
☐ Kommunal virksomhet
☐ Interkommunalt selskap
☐ Frivillig organisasjon
☐ Annet, spesifiser:

LOKALER**2. Hvor mange rom er det på senteret?**

Ett og samme rom skal telles kun én gang. For eksempel skal vaktrom som også er soverom for ansatte enten registreres som Vaktrom eller som Soverom for ansatte. Alle kategoriene skal fylles ut. For kategorier der krisesentertilbudet ikke har aktuelle romtyper, registreres 0 (null).

	Antall rom
Kontor(er):	
Møterom:	
Samtalerom:	
Aktivitetsrom:	
Kjøkken:	
Oppholdsrom:	
Andre rom, spesifiser	
Antall rom totalt	

TILGJENGELIGHET OG TILRETTELEGGING**3. Hvor mange dager og timer per uke er senterets telefon betjent?**

Antall dager i uka:

Antall timer i uka:

Eventuelle kommentarer:

4. Åpningstider for publikum?

Antall dager i uka åpent for publikum:

Antall timer i uka åpent for publikum:

Eventuelle kommentarer:

Antall dager i uka ettermiddags/kveldsåpent (etter kl 16):

Antall timer i uka ettermiddags/kveldsåpent (etter kl 16):

Eventuelle kommentarer:

5. Er senteret tilrettelagt for personer med noen av disse funksjonsnedsettelsene? Flere kryss mulig☐ Nedsatt bevegelsesevne☐ Nedsatt hørselsevne☐ Nedsatt synsevne☐ Annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:
6. Har senteret et tilrettelagt tilbud til menn?☐ Ja → spesifiser hvilke tilbud:☐ Nei☐ Enkelttiltak (eks. temamøte o.l.)☐ Egne grupper for menn☐ Fagstillinger knyttet til menn☐ Informasjonsmaterieil☐ Annet, spesifiser:
7. Har senteret et tilrettelagt tilbud til utsatte med innvandrerbakgrunn?☐ Ja → spesifiser hvilke tilbud:☐ Nei☐ Enkelttiltak (eks. temamøte o.l.)☐ Egne grupper for utsatte med innvandrerbakgrunn☐ Fagstilling/-er knyttet til utsatte med innvandrerbakgrunn☐ Informasjonsmaterieil oversatt til ulike språk☐ Annet, spesifiser:

8. Hva er lengste reiseavstand til senteret for brukere i den samarbeidskommunen som ligger lengst unna?

Skriv inn antall km:

9. Får personer som er bosatt i en kommune som ikke deltar i finansieringen/samarbeidet om senteret et tilbud?

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vurderes i hvert enkelt tilfelle

INNHold I TilBUDET Til UTSATTE OG PÅRØRENDE

10. Hva slags hjelp får utsatte og pårørende tilbud om?

- ☐ Enesamtaler
☐ Innomstikk/Åpent hus/Brukertreff
☐ Selvhjelpsgruppe/andre gruppetilbud
☐ Temamøter
☐ Andre sosiale aktiviteter på/utenfor senteret
☐ Tilbud til barn og unge
☐ Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
☐ Følge til møte med andre tjenester
☐ Deltakelse fra senteret i ansvarsgrupper/ samarbeidsmøter rundt bruker
☐ Andre aktiviteter, spesifiser:

11. Har senteret overnattingsmuligheter?

- ☐ Ja ☐ Nei

INNHold I TilBUDET Til BARN OG UNGE

12. Hva slags hjelp får barn og unge tilbud om?

- ☐ Enesamtale
☐ Samtale med mor/far til stede
☐ Grupper for barn
☐ Andre tilbud til barn, spesifiser:

13. Har senteret skriftlige rutiner for oppfølging av brukere under 18 år?

- ☐ Ja ☐ Nei

14. Hvor mange ganger har senteret brukt avvergelsesplikten i 2014?Antall ganger: **15. Hvor mange ganger har senteret meldt saker til barnevernet i 2014?**Antall ganger: **SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER****16. Deltar senteret i etablerte samarbeidsfora i kommunen?**☐ Ja, spesifiser: ☐ Nei**17. Hvordan deltar senteret i samarbeid med andre instanser? Flere kryss mulig**

	Deltar i samarbeid om enkelt saker	Har faste kontaktpersoner	Har skriftlig samarbeidsavtale	Annet samarbeid	Deltar ikke i samarbeid med
NAV.....	☐	☐	☐	☐	☐
Barneverntjenesten i kommunen(e).....	☐	☐	☐	☐	☐
Familievernnet	☐	☐	☐	☐	☐
Psykisk helsevern/DPS.....	☐	☐	☐	☐	☐
Politi	☐	☐	☐	☐	☐
Overgrepsmottak	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehus	☐	☐	☐	☐	☐

UNDERVISNING/INFORMASJONSARBEID**18. Har senteret egen nettside?**☐ Ja☐ Nei (Gå til spørsmål 21)**19. Er teksten på nettsiden tilrettelagt for synshemmede?**☐ Ja☐ Nei**20. Er teksten på nettsiden tilgjengelig på andre språk?**☐ Ja☐ Nei

21. På hvilken måte har senteret drevet utadrettet informasjon i løpet av året? Flere kryss mulig

- ☐ Egen profil på Facebook
☐ Egen profil på Twitter
☐ Annonser i lokalpressen
☐ Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester
☐ Undervisningsoppdrag i regi av senteret (*Spesifiser antall i spørsmål 22*)
☐ Driver ikke undervisning/informasjonsarbeid
☐ Annet, spesifiser:

22. Antall undervisnings-/informasjonsoppdrag i regi av senteret fordelt på:

Eget senter:

Skoler

For ansatte:

For skoleklasser:

Barnehager

For ansatte:

For barn:

Høyere utdanningsinstitusjoner:

Offentlig tjenester:

Interesseorganisasjoner:

Politikerfora (f.eks. helse- og sosialstyre):

Annet:

SUM:

ANTALL ANSATTE OG KOMPETANSE/VEILEDNING**23. Hvor mange ansatte og årsverk i brukerrettede stillinger hadde senteret i 2014?**

Antall ansatte (heltid og deltid): Kvinner:

Antall ansatte (heltid og deltid): Menn:

Totalt antall **ansatte** (heltid og deltid):
Totalt antall **årsverk**:

24. Antall ansatte fordelt på deres høyeste fullførte utdanning:

	Antall ansatte		
Grunnskolenivå:			
Videregående skolenivå:			
Universitets- og høyskolenivå:			
Annet:			

25. Har senteret egne ansatte som primært jobber med barn/unge?

- ☐ Ja
☐ Nei (*Gå til spørsmål 28*)

26. Antall årsverk som primært jobber med barn/unge:

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

27. Er det krav om at ansatte som primært jobber med barn/unge har relevant utdanning?

- ☐ Ja
☐ Nei

28. Har senteret egne ansatte som primært jobber med utadrettet informasjon/undervisning?

- ☐ Ja
☐ Nei (*Gå til spørsmål 30*)

29. Antall årsverk som primært jobber med utadrettet informasjon/undervisning:

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

30. Har senteret rutiner for ekstern veiledning av ansatte?

- ☐ Ja
☐ Nei (*Gå til spørsmål 33*)

31. Hvor ofte har senteret ekstern veiledning av ansatte?

- ☐ Oftere enn hver måned
☐ Ca måned
☐ Sjeldnere enn hver måned

32. Hvilken kompetanse har den eksterne veilederen? Flere kryss mulig

- ☐ Psykolog/psykiater
☐ Helse- og sosialfaglig kompetanse
☐ Veilederkompetanse
☐ Annen kompetanse, skriv inn:

33. Har senteret samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging RVTS?

- ☐ Ja, kurs/kompetansetiltak
☐ Ja, veiledning i utadrettet informasjon/undervisning
☐ Ja, veiledning av ansatte
☐ Nei

BRUKERMEDVIRKNING**34. Har senteret rutiner for innhenting av brukernes erfaringer og synspunkter på tilbudet?**

- ☐ Ja
☐ Nei (*Gå til spørsmål 36*)

35. Hvordan henter senteret inn brukernes tilbakemelding på erfaringer og synspunkter på tilbudet?

- ☐ Forslagskasse
☐ Brukermøter
☐ Evaluerings skjema for brukerne
☐ Evalueringssamtale med brukerne
☐ Brukerne er representert i styret
☐ Annet, skriv inn:

MEDLEMSKAP I ORGANISASJON**36. Er senteret medlem i noen av de følgende organisasjonene? Flere kryss mulig**

- ☐ FMSO
☐ Annen organisasjon, spesifiser:

37. Har senteret utarbeidet etiske retningslinjer for virksomheten?

- ☐ Ja
☐ Nei

POSTADRESSE
Postboks 2233
3103 Tønsberg
Sentralbord: 466 15 000

ISBN (trykt utgave): 978-82-8286-249-3

ISBN (digital utgave): 978-82-8286-250-9

www.bufdir.no

